

Miljøgodkendelse af
Favstrupvej 106
6100 Haderslev

§ 12 stk. 2 Lov nr. 1486 af 4. december 2009 af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

3. september 2012
Haderslev Kommune
Natur og Landbrug
Rådhuscentret 7
6500 Vojens

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indholdsfortegnelse	1
Datablad	4
Kommunens afgørelse	5
1 Resumé og samlet vurdering	6
1.1 Ansøgning om miljøgodkendelse.....	6
1.2 Ikke teknisk resumé.....	6
1.3 Offentlighed.....	8
2 Generelle forhold	9
2.1 Beskrivelse af husdyrbruget.....	9
2.2 Meddelelsespligt – anlæg, arealer, ejerforhold.....	9
2.3 Gyldighed	9
2.4 Retsbeskyttelse	10
2.5 Revurdering af miljøgodkendelsen.....	10
3 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	11
3.1 Bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mv.....	11
3.2 Placering i landskabet.....	12
4 Husdyrhold, staldanlæg og drift	15
4.1 Husdyrhold og staldindretning.....	15
4.2 Ventilation.....	17
4.3 Fodring	19
4.4 Energi- og vandforbrug.....	21
4.5 Spildevand.....	23
4.6 Affald.....	24
4.7 Råvarer og hjælpestoffer.....	25
4.8 Driftsforstyrrelser eller uheld.....	26
5 Gødningsproduktion og -håndtering	28
5.1 Gødningstyper og mængder.....	28

5.2	Flydende husdyrgødning.....	29
5.3	Gylleseparering.....	31
5.4	Gyllekøling.....	33
5.5	Fastgødning inkl. dybstrøelse.....	34
5.6	Anden organisk gødning.....	34
6	Forurening og gener fra husdyrbruget.....	35
6.1	Ammoniak og natur.....	35
6.2	Lugt 38	
6.3	Fluer og skadedyr.....	39
6.4	Transport.....	40
6.5	Støj fra anlægget og maskiner.....	41
6.6	Støv fra anlæg og maskiner.....	42
6.7	Lys 43	
7	Påvirkning fra arealerne.....	44
7.1	Udbringningsarealerne.....	44
7.2	Påvirkninger af søer og vandløb.....	47
7.3	Kvælstof og fosfor til fjord & hav.....	47
7.4	Påvirkning af Beskyttet Natur, Natura 2000 og arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter).....	52
7.5	Kvælstof til grundvand.....	53
7.6	Arealer beliggende i Vejen og kolding Kommune.....	53
8	Bedste tilgængelige teknik (BAT).....	54
9	Alternative løsninger og 0-alternativet.....	58
9.1	Alternative løsninger.....	58
9.2	0-alternativ.....	59
10	Husdyrbrugets ophør.....	60
11	Egenkontrol og dokumentation.....	61
12	Offentliggørelse, klagevejledning og underretning.....	63
13	Bilag.....	65

Bilag 2: Indretning

Bilag 3: Udbringningsarealer 1

Bilag 4: Udbringningsarealer 2 (Øster Lindet)

Bilag 5: Udpegede natur og kulturområder

Bilag 6: Beskyttede naturtyper (§3 og §7)

Bilag 7: Opland til Natura 2000 vandområder

Bilag 8: Næringsstoffølsomme områder

Bilag 9: Afløbsplan

Bilag 10: Kapacitetserklæring

Bilag 11: Lugtberegning

Bilag 12: Transportruter

Bilag 13: Lovgrundlag

Bilag 14: Potentielt forekommende bilag IV-arter

Bilag 15: Natura 2000 område "Lillebælt" (N112)

Bilag 16: Bilag IV arter

Bilag 17: Udtalelse fra Vejen Kommune

Bilag 18: Udtalelse fra Kolding Kommune

Bilag 18.1: Kolding Kommune bilag 1

Bilag 18.2: Kolding Kommune bilag 2

Bilag 19: Beredskabsplan

DATABLAD

TITEL: § 12 MILJØGODKENDELSE

DATO FOR GODKENDELSE: 3. SEPTEMBER 2012

BEDRIFTENS NAVN: -

CVR-NR.:29886377 OG P-NUMMER: 1012654088

CHR NUMMER: 51447

EJENDOMSNUMMER: 5100022814

MATR. NR : 7

EJERLAV: FJELSTRUP EJERLAV, FJELSTRUP

ADRESSE: FAVSTRUVEJ 106, 6100 HADERSLEV

BEDRIFTS EJER OG ANSØGER: FRANK GELLERT, FAVSTRUPVEJ 106, 6100 HADERSLEV.
TLF. NR.:7456 6550, MOBIL NR.: 2049 3835. FRANKPIAGELLERT@HOTMAIL.COM.

KONSULENT: POUL FRIIS/LARS SCHMIDT, KOLDING HERREDS LANDBRUGSFORENING,
NIELS BOHRS VEJ 2, 6000 KOLDING. 7634 1793. LAS@KHL.DK

TILSYNSMYNDIGHED: HADERSLEV KOMMUNE

EKSTERN RÅDGIVER: RAMBØLL DANMARK A/S

KOMMUNENS AFGØRELSE

Haderslev Kommune meddeler miljøgodkendelse efter Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 12, stk. 2 på Favstrupvej 106, 6100 Haderslev, matr. nr. 7, Fjelstrup Ejerlav, Fjelstrup til udvidelse af dyreholdet til 424,43 DE (svineproduktion på 1.500 årssøer, smågrise (12.000 stk. fra 7,2-32 kg samt 3.000 stk. (6-8 kg)) og slagtesvin 500 stk. (32-108 kg) og opførelse af 2 nye farestalde, en løbe- og drægtighedsstald i forlængelse af nuværende stalde samt en ny løbe- og drægtighedsstald. Derudover opføres en gyllebeholder med et volumen på 4.500 m³ og fast overdækning. Endelig etableres der gylleseparering.

Godkendelsen meddeles på de vilkår, der fremgår af den miljøtekniske redegørelse, kommunens vurdering og vilkår.

Miljøgodkendelsen omfatter hele husdyrbruget. Det vil sige både de eksisterende og nye anlæg samt bedriftens samlede arealer.

Derudover meddeles der særskilt godkendelse af gylleseparationsanlæg efter miljøbeskyttelseslovens § 33 i lovebekendtgørelse nr. 879 af 26. juni 2010 om miljøbeskyttelse på vilkår, der fremgår af afsnit 5.3. Det ansøgte gylleseparationsanlæg, der skal behandle gyllen fra husdyrbruget selv samt gyllen fra Favstrupvej 100, 6100 Haderslev, er omfattet af bekendtgørelse nr. 1640 af 13. december 2006 om godkendelse af listevirksomhed listepunkt K213 på bilag 2: "Anlæg for oplagring, behandling eller oparbejdning af husdyrgødning, herunder husdyrgødningskomposteringsanlæg og biogasanlæg med en kapacitet for tilførsel af animalsk eller vegetabilsk affald, herunder husdyrgødning og slagteriaffald, på 30 tons pr. dag eller derover".

Der er ikke med denne miljøgodkendelse taget stilling til evt. tilladelser og godkendelser efter anden lovgivning som f.eks. Byggeloven eller Arbejdsmiljøloven.

Miljøgodkendelsen er udarbejdet af: Rambøll Danmark A/S for Haderslev Kommune

Journalnummer: 09/1

Haderslev, den 3. september 2012

Håkon Karlsen

1 RESUMÉ OG SAMLET VURDERING

1.1 ANSØGNING OM MILJØGODKENDELSE

Frank Gellert, Favstrupvej 106, 6100 Haderslev har ansøgt om en miljøgodkendelse for:

- ❖ Udvidelse af svinebesætningen fra 600 årsøer samt en årlig produktion af 12.000 smågrise samt 900 slagtesvin til 1.500 årssøer samt en årlig produktion på 12.000 smågrise (7,2-32 kg), 3.000 smågrise (6-8 kg) og 500 slagtesvin (32-108 kg), svarende til en udvidelse fra 223,56 DE til 424,43 DE¹.
- ❖ I forbindelse med udvidelsen skal der bygges 2 nye farestalde, en løbe- og drægtighedsstald i forlængelse af nuværende stalde samt en ny løbe- og drægtighedsstald. Derudover opføres en gyllebeholder med et volumen på 4.500 m³ og fast overdækning. Endelig etableres et gyllesepareringsanlæg.

Miljøgodkendelsen omfatter endvidere alle dyrkningsarealerne tilknyttet husdyrbruget på Favstrupvej 106 (CVR nr. 29886377) og Favstrupvej 100, 6100 Haderslev (CVR nr. 82392718).

Ansøgningen om miljøgodkendelse (skema 8991) er indsendt til Haderslev Kommune gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem første gang den 31. december 2008.

1.2 IKKE TEKNISK RESUMÉ

Kommunen har vurderet, at der kan meddeles godkendelse af den ansøgte ændring og udvidelse af Favstrupvej 106 i henhold til de gældende regler². Miljøgodkendelsen er baseret på oplysningerne i ansøgningen samt efterfølgende beregninger og betinget af følgende centrale vilkår.

Udover miljøgodkendelse af bedriftens produktionsanlæg og besætning, som meddeles ved denne skrivelse, er der i tilknytning hertil givet tre § 16 godkendelse af arealerne knyttet til adresserne Bojskov Byvej 22, 6070 Christiansfeld, Keldetvej 29, 6100 Haderslev og Østerskovvej 54, 6100 Haderslev.

Der skal gøres opmærksom på, at etablering af nye anlæg ikke må igangsættes, før der er givet en byggetilladelse og eventuelle andre nødvendige tilladelser eller dispensationer fra Haderslev Kommune. Kommunen skal gøre opmærksom på, at det er ansøgers ansvar at indhente de relevante tilladelser og dispensationer efter anden lovgivning.

Miljøgodkendelsen indeholder en miljøteknisk redegørelse og Kommunens bemærkninger og vurdering af udvidelsen og dens miljømæssige påvirkninger af naturen, miljøet og naboer.

Produktion og arealer

Svineproduktion på Favstrupvej 106 udvider fra de nuværende 600 søer, 12.000 smågrise og 900 slagtesvin svarende til 223,56 DE til 1.500 søer, 12.000 smågrise (7,2-32 kg), 3.000

---

¹ De angivne DE er opgivet i henhold til den ved godkendelsestidspunktet gældende Husdyrgødningsbekendtgørelse

² Lov nr. 1486 af 04/12 2009 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug
LBK nr. 1486 af 14. december 2009. Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

smågrise (6-8 kg) og 500 slagtesvin (32-108 kg) svarende 424,43 DE. Der hører i alt 319,38 ha udbringningsarealer til produktionen, heraf er 148,61 ha af udbringningsarealerne i form af gylleaftaler. Der bliver udover denne miljøgodkendelse udarbejdet tre § 16 godkendelser til gylleaftalearealerne. Udbringningsarealerne fremgår af bilag 2.

Placering

Der opføres 2 nye farestalde, en løbe- og drægtighedsstald i forlængelse af nuværende stalde samt en ny løbe- og drægtighedsstald i forbindelse med udvidelsen. Derudover opføres en gyllebeholder med et volumen på 4.500 m³ og fast overdækning. Endelig etableres et gyllesepareringsanlæg. Byggestil og byggemateriale bliver den samme stil som eksisterende staldanlæg. For at mindske det samlede anlægs visuelle indflydelse på det omkringliggende landskab stilles der krav om beplantning ved gyllebeholder og produktionsanlæg på den nordlige side af Favstrupvej

Lugt

Ifølge lugtberegningerne overholdes lugtgenekriterierne. Nærmeste nabo ligger ca. 500 m fra planlagte udvidelser, der ligger tættest på. Den tilhørende beregnede geneafstand for lugt er 170,55 m. Geneafstanden for henholdsvis samlet bebyggelse og byzone er ca. 395 m og 556 m. Begge afstande er overholdt, da afstanden til den samlede bebyggelse er ca. 1007 m og afstanden til byzone er 1445 m.

Transporter til og fra ejendommen

Udvidelsen af produktionen på ejendommen vil bl.a. medføre at antallet af transportere øges fra ca. 402 til 595 årligt. Gylletransporterne stiger med 46 %, hvorfor kommunen bl.a. stiller vilkår om at gylletransporter til og fra ejendommen gennem Fjelstrup og Sillerup ikke må foretages lør-, søn- og helligdage for at mindske generne i forbindelse med transporten af gylle.

Ammoniakbelastning og særlig værdifuld natur

Der findes ingen arealer med særlig værdifuld natur, som er beskyttet efter § 7 i lov om godkendelse af husdyrbrug inden for en afstand af 1 km fra anlægget og det nærmeste Natura 2000 område Lillebælt ligger ca. 3,4 km væk. Det vurderes at udvidelsen ikke vil have væsentlig påvirkning af naturområder i tilknytning til projektet.

Næringsstoffer til vandmiljøet og grundvand

Hvad angår fosfor viser beregningerne i ansøgningssystemet, at kravene til maksimalt fosforoverskud er overholdt. Hvilket ligeledes gør sig gældende for kravene til nitratudvaskning til overfladevand og grundvand. Udbringningsarealerne er placeret inden for oplande til områder der er sårbare eller meget sårbare (Hejls Nor) for nitratudvaskning. Efter udvidelsen er udvaskningen til overfladevand beregnet til 45,20 kg N/ha fra de udbringningsarealer, der ligger i oplandet til Hejls Nor. Ingen af udbringningsarealer er beliggende i nitratfølsomt indvindingsområde.

Andre miljøpåvirkninger

Produktionen overholder alle gældende normer for opbevaring og udbringning af gylle og affald, støjbekæmpelse af omgivelser m.v. Det betyder, at projektets virkninger på miljøet, hvad angår disse faktorer, må betragtes som tilfredsstillende.

BAT

Kommunen vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer. Endvidere vurderer kommunen det, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives uden væsentlige indvirkninger på miljøet, såfremt vilkårene i denne godkendelse overholdes.

1.3 OFFENTLIGHED

Ansøgningen blev annonceret i Budstikken den 2. juni 2010.

Der indkom ingen bemærkninger til ansøgningen.

Udkast til miljøgodkendelse blev den 21. dec.2010 udsendt til høring hos naboer og skønnede parter i sagen, ansøger selv og øvrige parter samt private personer, der har anmodet herom. Der var frist til afgivelse af bemærkninger på 6 uger.

Der indkom ingen bemærkninger.

Efter partshøringen har der dog været behov for supplerende beregninger af udvaskningen fra husdyrbrugets arealer, pga. nye afgørelser fra Natur- og Miljøklagenævnet vedrørende dette.

Miljø- og Naturklagenævnet 24.11.2011 truffet en afgørelse (NMK-133-00068), der indebærer, at i oplande til internationale beskyttelsesområder med stigende husdyrtryk "skal kvælstofudvaskningen fra rodzonen nedbringes til et niveau, der svarer til en arealdrift med brug af handelsgødning og et plantesædskifte svarende til jordtyperne. Det følger dermed også af nævnets afgørelse, at dette "fiktive" udvaskningsniveau skal fastlægges på samme måde, uanset hvilken dyreart husdyrgødningen stammer fra."

Dokumentation for, at kvælstofudvaskningen fra rodzonen er nedbragt til et niveau, der svarer til en arealdrift med brug af handelsgødning og et plantesædskifte svarende til jordtyperne er indarbejdet i miljøgodkendelsen.

Herudover er vurdering og vilkår vedrørende sanitært spildevand og udledning/nedsivning af tag- og overfladevand fjernet, da sanitært spildevand og udledning/nedsivning vil blive behandlet efter miljøbeskyttelsesloven.

På baggrund af ændringerne blev udkast til miljøgodkendelse igen 6-8-2012 sendt til ansøger og ansøgers konsulent til gennemlæsning. Der var frist til afgivelse af bemærkninger på 2 uger frem til og med den 21.08.2012.

Der indkom ingen bemærkninger fra ansøger.

2 GENERELLE FORHOLD

2.1 BESKRIVELSE AF HUSDYRBRUGET

Godkendelsen omfatter landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Favstrupvej 106, 6100 Haderslev. Til ejendommen er tilknyttet husdyrproduktionen med CHR nr. 51447. Ejendommen har CVR/P nr. 29886377/1012654088. Derudover omfatter alle dyrkningsarealerne tilknyttet husdyrbruget på Favstrupvej 100, CVR nr. 51453.

Frank Gellert på Favstrupvej 106 ønsker at udvide den nuværende svinebesætning til et dyrehold på 424,43 DE (1.500 årssøer samt en årlig produktion af 12.000 smågrise (7,2-32 kg), 3.000 smågrise (6-8 kg) samt 500 (32-108 kg)).

I forbindelse med udvidelsen af dyreholdet ønskes opført 2 nye farestalde, en løbe- og drægtighedsstald i forlængelse af nuværende stalde samt en ny løbe- og drægtighedsstald. Derudover ønskes opført en gyllebeholder med et volumen på 4.500 m³ og fast overdækning. Desuden etableres der gyllesepareringsanlæg.

Nærmeste nabo er beliggende 500 meter fra ejendommen og er en landbrugsejendom. nærmeste by er Fjelstrup der er beliggende ca. 1,4 km fra ejendommen.

2.2 MEDDELELSESPLIGT – ANLÆG, AREALER, EJERFORHOLD

Det er kommunen der vurderer om ændringer på bedriften, skal udløse krav om tillæg til miljøgodkendelsen. Udskiftning af arealer skal anmeldes til kommunen. Udskiftning af arealer inden for samme kategori (ejede/forpagtede og tredjemands arealer) kan ske uden en ny godkendelse såfremt kommunen vurderer, at de nye arealer ikke er mere sårbare, jf. § 15 i ovennævnte bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

Ændringer i ejerforhold skal meddeles kommunen.

2.3 GYLDIGHED

Udvidelsen skal være gennemført og udnyttet inden 5 år fra godkendelsens meddelelse. Fristen er fastlagt ud fra følgende redegørelse i ansøgningen:

Opførelse af den nordligste farestald er planlagt indenfor 2 år fra godkendelse er meddelt. Herefter nedrives eksisterende halmlade og resten af det planlagte staldanlæg og gylleholderen opføres. Det nye staldanlæg forventes i drift indenfor 5 år fra godkendelse er meddelt.

VILKÅR

---

1. Bedriften skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen, og med de ændringer, der fremgår af godkendelsens vilkår.
2. Miljøgodkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra denne afgørelses meddelelse. Med "udnyttet" menes, at det ansøgte byggeri er taget i brug, og at der er indsat et dyrehold, der svarer til det godkendte dyrehold i staldanlægget. Er produktionen ikke fuldt gennemført til den dato, vil godkendelsen kun gælde for den produktion, der er ved udløbet af de 5 år eller registreret i løbet af de 5 år. Ejeren skal underrette tilsynsmyndigheden, såfremt besætningens størrelse efter 5 år efter godkendelsesdatoen ikke har opnået den godkendte størrelse.

3. Bedriften skal underrette Haderslev Kommune, når besætningen/produktionen er nået op på 424,43 DE.
4. Såfremt besætningen/produktionen ikke er nået op på 424,43 DE senest 5 år efter godkendelsens meddelelse, skal Haderslev Kommune underrettes om besætnings/produktionens størrelse på dette tidspunkt.
5. Et eksemplar af miljøgodkendelsen skal til enhver tid være tilgængeligt på virksomheden. Eventuelt driftspersonale skal være orienteret om godkendelsens indhold.

2.4 RETSBESKYTTELSE

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse. Kommunen kan dog i særlige tilfælde meddele forbud eller påbud før der er forløbet 8 år, jf. § 40, stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

2.5 REVURDERING AF MILJØGODKENDELSEN

Virksomhedens miljøgodkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2020.

3 HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

3.1 BYGGE- OG BESKYTTELSESLINIER, FREDNINGER MV.

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der er i ansøgningen oplyst at projektet overholder de generelle afstandskrav.

Tabel 3.1.1 viser de gældende afstandskrav, jf. § 6 og § 8 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Tabel 3.1.1: Afstande og afstandskrav.

Nærmeste	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Byzone og sommerhusområde	Ca. 1445 m	Fjelstrup	50 m
Område i landzone til boligformål. Blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål	Ca. 1000 m	Fjelstrup	50 m
Samlet bebyggelse i landzone	Ca. 1000 m	Fjelstrup	50 m
Nabobeboelse	Ca. 500 m	Fjelstruprødvej 2	50 m
Ikke almene vandforsyningsanlæg	Ca. 35 m	Fra stald til DGU: 143.93	25 m
	Ca. 145 m	Fra stald til DGU: 143.237	
Almene vandforsyningsanlæg	Ca. 1300 m	Fjelstrup Vandværk I/S	50 m
Vandløb herunder dræn og søer	Ca. 700 m	Fra gyllebeholder	15 m
Offentlig og privat fællesvej	Ca. 56 m		15 m
Levnedsmiddelvirksomhed	Ca. 2500 m	Anslet Pølse- og konserveres fabrik, Anslet Landevej 10, 6100 Haderslev	25 m
Beboelse på samme ejendom	Ca. 35m	Fra stald	15 m
Naboskel	3 m	Favstrupvej 100	30 m

Se bilag 11 for nærmeste nabo, samlede bebyggelse samt byzone.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Ansøgningens oplysninger om afstande er kontrolleret og samtlige afstandskrav er overholdt. Alle afstandskrav til vandforsyning, vej og naboskel mv. i henhold til § 6 & 8 i lov om miljøgodkendelse mv. til husdyrbrug, er overholdt.

Husdyrbrugets projekterede anlæg ligger udenfor fredninger, strand- klit-, sø- å- og fortidsmindebeskyttelseslinier.

Kommunen vurderer, at udvidelsen ikke vil forringe de landskabelige- kulturhistoriske- naturmæssige- geologiske- eller rekreative værdier i området.

3.2 PLACERING I LANDSKABET

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Svineproduktionen udvides fra nuværende 223,56 DE til 424,43 DE i søer, smågrise og slagtesvin.

Anlægsmæssigt er der tale om opførelse af 2 nye farestalde og en løbe-drægtighedsstald i forlængelse af nuværende stalde, samt en ny løbe-drægtighedsstald. Desuden nedrives den eksisterende halmlade. Opførelsen af de nye stalde sker i forbindelse med eksisterende anlæg. Desuden opføres en gyllebeholder syd for eksisterende gyllebeholder, i det åbne land nord for ejendommen. Se bilag 1.1.

I forbindelse med ansøgningen søges der om dispensation for afstandskrav til skel til opførelse af den nye løbe-drægtighedsstald og gyllebeholder. Desuden søges der landzonetilladelse til den nye gyllebeholder.

Anlæggende er beliggende i et område udlagt som uforstyrrede landskaber, men udenfor områder udpeget som værdifulde landskaber og områder med naturinteresser.

Anlægget samt dele af udbringningsarealerne er desuden beliggende i et opland til sårbare Natura 2000 områder.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Placeringen af det nye byggeri er blandt andet bestemt af produktionen på ejendommen, hvor en sammenbygning med eksisterende bebyggelse er mest hensigtsmæssig. I afgørelsen skal der tages hensyn til § 22 i Husdyrgodkendelsesloven til at der kan etableres en ny gyllebeholder ved siden af den eksisterende på den nordlige side af Favstrupvej. Det vil sige uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer.

Favstrupvej 100 har ansøgt om etablering af 2 nye sammenhængende staldbygninger på den nordlige side af Favstrupvej i tilknytning til eksisterende staldbygning (Favstrupvej 100) og gyllebeholder (Favstrupvej 106). For at tilpasse beplantningen og afskærmningen, er den landskabelige vurdering udarbejdet samlet for de to driftsenheder.

Området er i kommuneplan 2009 klassificeret som Uforstyrret landskab og under byrådets mål står bl.a.:

"Byrådet ønsker, at borgerne skal have mulighed for at opleve stille landskaber uden støj og tekniske anlæg. De uforstyrrede landskaber skal derfor beskyttes mod påvirkningen af større

byggeri og tekniske anlæg. Byrådet finder, at især de små, bynære landskaber er vigtige som bynære friluftslandskaber.”

Der søges etableret driftsbygninger i tilknytning til ejendom Disse driftsbygninger vurderes ikke at have væsentlig indflydelse på de landskabelige værdier.

Omvendt vil gyllebeholderen der søges placeret nordøst for Favstrupvej blive placeret meget markant i landskabet på et højdepunkt hvorfra de også kan ses fra Fjelstrup.

Baggrunden for at tillade en placering af gyllebeholder uden tilknytning til ejendommens stald-anlæg skal primært ses i forbindelse med at der tidligere i Gl. Christiansfeld kommune er med-delt tilladelse til og opført en gyllebeholder her uden tilknytning til eksisterende bygninger.

Hvis den nye gyllebeholder skal placeres her, uden tilknytning til hovedejendommenes driftsbygninger, midt i et, i kommuneplanen klassificeret uforstyrret landskab, kræver det, at der laves en markant afskærmning.

Favstrupvej 100 & 106 har ikke planer om yderligere udvidelser, derfor ønsker begge ansøger at placere en afskærmende beplantning tæt på de nye og eksisterende bygninger og gyllebeholder.

Forslaget til beplantning tager udgangspunkt i at skjule bygningerne for indsigt fra Favstrupvej. Både når man nærmer sig fra øst (Fjelstrup) og fra vest. Bygningerne afskærms med et levende nord-syd gående hegn. Hegnene afsluttes i god afstand til Favstrupvej. Se kort 3.1.1.

Kort 3.1.1: Placering af levende hegn.

Hegnene skal være mindst fem meter brede og bestå af mindst tre rækker. For at sikre en hurtig afskærmning skal hegnene bestå af større skovagtige træer så som bøg, eg, ask og ær(ahorn) iblandet med ligelig fordeling af mindre træer såsom tjørn, slåen og syren.

Hegnene skal etableres i førstkommende plantesæson efter at gyllebeholderen er opført og til stedse plejes og vedligeholdes.

Eksisterende hegn øst for bedriften (markeret med rødt på kort 3.1.1) skal bevares.

Udover dette stilles der ved de udflyttede bygninger, vilkår om at den nye gyllebeholder skal etableres i samme farver som eksisterende gyllebeholder og med lysgrå teltdug ved overdækning af gyllebeholdere, svarende til eksisterende gyllebeholder.

Der skal ansøges om byggetilladelse til byggearbejder/ombygninger i medfør af Byggeloven (ansøgningsskema, Bygningsreglement (BR-08)).

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

6. Den nye gyllebeholder skal etableres i samme farver som eksisterende gyllebeholder og ved overdækning af gyllebeholdere skal anvendes lysgrå teltdug.
7. Ansøger skal etablere og vedligeholde et 5 meter bredt levende hegn bestående af mindst 3 rk. træer. Hegnet skal etableres af større skovagtige træer som eg, ahorn, bøg, ask eller lign iblandet med ligelig fordeling af mindre træer så som tjørn, slåen eller syren.
Beplantningen skal foretages i førstkommende plantesæson efter at gyllebeholderen er etableret og til stedse plejes og vedligeholdes.
8. Den nye gyllebeholder skal fjernes, såfremt den ikke har været benyttet i 3 år / når den ikke længere er nødvendig for driften, eller nyttiggøres på anden vis inden for lovgivningens rammer, herunder Planloven.

4 HUSDYRHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

4.1 HUSDYRHOLD OG STALDINDRETNING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

I ansøgningen er oplyst om staldbygninger og dyrehold i ansøgt drift, som det fremgår af tabel 4.1.1. Staldafsnittene fremgår af situationsplanen i bilag 1.1.

Svineproduktionen i nudrift er på 600 årssøer samt en årlig produktion på 12.000 smågrise og 900 slagtesvin svarende til et dyrehold på 223,56 DE.

Tabel 4.1.1. Staldbygninger og dyrehold

DYREHOLD OG STALDTYPE FOR ANSØGT DRIFT	Staldafsnit nr.	Vægt-/aldersgrænser	Antal årsdyr/ antal årligt producerede dyr	Stipladser	DE
Årssøer, løbe- og drægtighedsstald, løsgående, delvis spaltegulv	1.1.6		510	373	82,85
Årssøer, løbe- og drægtighedsstald, løsgående, delvis spaltegulv – ny stald	1.1.7		990	723	160,82
Årssøer, farestald, kassestier, delvist spaltegulv	1.1.1		111	30	7,78
Årssøer, farestald, kassestier, delvist spaltegulv	1.1.2		509	137	35,69
Årssøer, farestald, kassestier, delvist spaltegulv, ny stald	1.1.3		178	48	12,48
Årssøer, farestald, kassestier, delvist spaltegulv, ny stald	1.1.4		535	144	37,51
Årssøer, farestald, kassestier, delvist spaltegulv	1.1.5		167	45	11,71
Smågrise, toklimastald, delvist spaltegulv, antal producerede dyr om året	1.1.9	7,2 – 32,0 kg	12.000	1.846	60,24

Sygestald til skravlgrise (smågrise), toklimastald, delvist spaltegulv	1.1.8	6,0-8,0 kg	3.000	256	1,21
Slagtesvin, delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv, antal producerede dyr om året	1.1.6	32-108	500	125	14,14
Dyreenheder i alt					424,43

Der er søgt om fleksibilitet i antallet af søer og smågrise med +/- 17,4 DE inden for hver dyregruppe, jf. tabel 4.1.2. Der er udført konsekvensberegninger for ammoniakemissionen fra anlæg samt lugtforholdene, jf. tabel 4.1.2.

Tabel 4.1.2. Konsekvensberegning for fleksibilitet i dyreholdet inden for søer og smågrise.

Dyrehold	Den samlede ammoniakemission fra anlæg i kg N pr. år	Lugtforhold (lugtgeneafstand til bolig/samlet bebyggelse/byzone i m)*
Som ansøgt:	5.382	Lugtgeneafstanden er overholdt (174/395/556)
Scenarie 1: færre søer (75 stk.) og flere smågrise (3.474 stk.) end som ansøgt	5.435	Lugtgeneafstanden er overholdt (177/422/589)
Scenarie 2: flere søer (75 stk.) og færre smågrise (3.475 stk.) end som ansøgt	5.328	Lugtgeneafstanden er overholdt (173/411/576)

*)Se nærmere om lugtforholdene i afsnit 6.2.

I ansøgningen er der redegjort omkring BAT-staldteknologi, idet der er oplyst, at de nuværende stalde til smågrise er indrettet med toklimastald og delvis spaltegulv – men mere end 1/3 spaltegulvsareal.

Da der er tale om eksisterende stalde, der fortsætter, er det på nuværende tidspunkt ikke aktuelt at ændre på andelen af spaltegulv eller etablere køling. Begge dele vil kræve en total renovering af staldene. Når staldene en gang skal renoveres, vil der blive taget højde for hvilke muligheder der er for at leve op til det, som til pågældende tidspunkt er BAT for staldsystemer. Der forventes ikke at skulle udføres større renoveringer før om 15-20 år.

Farestalde og eksisterende løbe-drægtighedsstalde er indrettet med delvist spaltegulv med 1/3 spaltegulvsareal. I de nye farestalde og den nye løbe-drægtighedsstald etableres desuden gyllekøling – men uden skrabe-anlæg. Skrabe-anlægget er fravalgt og i stedet er valgt hyppig udslusning af gyllen således der ikke står mere end 25 cm gylle over kanalbunden. Derved undgås lagdeling af gyllen og effekten af køling sikres – som ved skrabe-anlæg.

Luftvaskeren med syre er så dyr at etablere, at ansøger vurderer, at det er uproportionalt.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kommunen har vurderet på beregninger af konsekvenserne af at øge antallet af DE i årssøer svarende til 17,4 DE og samtidig nedsætte produktionen af smågrise med samme antal DE

eller modsat (scenarie 1 og 2 i tabel 4.1.2). Beregningerne viser, at overskuddet af fosfor vil falde med 0,1 %, ammoniakfordampningen fra stalde og lagre vil falde med 0,03 %, og lugtegeneafstandene forbliver omtrent på samme niveau og kan overholdes. Kvælstofoverskuddet vil stige med 0,5 %, men dette vil ikke medføre en overskridelse af grænserne for udvaskning af kvælstof fra arealerne.

Kommunen vurderer derfor, at den ansøgte fleksibilitet ikke vil give problemer i forhold til lovens krav.

Der er i ansøgningen redegjort for BAT omkring staldforholdene. Ud fra kommunens administrationspraksis anses det for anvendelse af BAT, når nye stalde til smågrise indrettes som toklimastalde med delvist spaltegulv samt med gyllekøling med 20 % ammoniakreduktion, hvor mindst 80 % af den indvundne varme kan genanvendes. For eksisterende stalde med smågrise er det BAT, hvis de indrettes som toklimastald med delvist spaltegulv.

Haderslev Kommune vurderer på baggrund af ovenstående, at projektet kan realiseres i de ønskede staldbygninger med den ansøgte indretning, og at ansøger i fornødent omfang har redegjort for implementering af BAT i forhold til staldindretning. Haderslev Kommune vurderer, at projektet kan realiseres som ønsket, da projektet samlet set lever op til BAT i forhold til samlet ammoniakemission fra anlægget, jf. kapitel 8.1.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

- Husdyrholdet må maksimalt udgøre 1.500 årssøer samt en årlig produktion på 12.000 smågrise (0-32 kg), 3.000 smågrise (6-8 kg) og 500 slagtesvin (32-108 kg) svarende til en udvidelse til 424,43 DE.
- Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretningen udført som ansøgt og beskrevet tabel 4.1, dog jf. vilkår 11.
- Den samlede produktion må ikke overstige 424,43 DE på årsplan. Indenfor gruppen med søer og smågrise tillades afvigelser på årsplan således:

Som ansøgt: 1.500 søer og 12.000 smågrise (7,2-32 kg)
Scenarie 1: 1.425 søer og 15.474 smågrise (7,2-32 kg)
Scenarie 2: 1.575 søer og 8.526 smågrise (7,2- 32 kg).

så længe det maximale antal DE ikke overstiges. Antallet af smågrise (6-8 kg) og slagtesvin skal forblive uændret som ansøgt.

- Der skal ved tilsyn foreligge dokumentation for de seneste 3 år for dyreholdets størrelse i form af gødningsregnskab, driftsregnskab på ejendommen, CHR udskrifter(svin), effektivitetskontrol (svin).

4.2 VENTILATION

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der er i ansøgningen oplyst omkring ventilation, at der i alle stalde undtagen den nye løbdrægtighedsstald er undertryksventilation, som er mere strømbesparende end fx ligetryksventilation. Al ventilation er styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget. Antal

afkast og placering på de eksisterende stalde og de nye stalde fremgår af bilag 1.2. Det er oplyst, at afksthøjden er 1 m over taget, hvilket også vil være tilfældet med de nye stalde.

I den nye løbedrægtighedsstald etableres der naturlig ventilation.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kommunen vurderer, at ventilationssystemet ikke giver anledning til gener for de omkringboende på grund af afstanden hertil. Dog stilles der - for at minimere risiko for gener for omkringboende fra ventilationssystemet i slagtesvinestalden stilles der vilkår om, at så få ventilationsafkast som muligt må være i brug samtidigt, så den højst mulige afkasthastighed opnås. Derudover stilles der vilkår om minimumshøjde af afkastene af hensyn til sikring af mest muligt spredning. Placeringen af afkastene fremgår af bilag 1.2.

For at sikre at ventilationen til enhver tid fungerer optimalt, herunder har det lavest mulige energiforbrug stilles der endvidere vilkår om, at ventilationsanlæg skal holdes rene og vedligeholdes og efterses i henhold til producentens anvisninger.

Datoer for rengøring og service skal noteres i driftsjournal, som skal opbevares i 5 år og forevises miljømyndigheden på forlangende.

Haderslev Kommune vurderer, at følgende er BAT vedrørende ventilation:

Nye stalde:

- Anvende naturlig ventilation, hvor dette er muligt
- Udforme bygning og stier korrekt
- Fremme luftstrømmen ved at placere bygninger under hensyntagen til fremherskende vindretninger

For mekanisk ventilerede stalde:

- Optimere udformningen af ventilationssystemet i hver stald for at tilvejebringe god temperaturkontrol samt opnå minimumsventilation om vinteren
- Elektronisk styring
- Undgå modstand i ventilationssystemer gennem hyppigt eftersyn og rengøring af luftkanaler og fans. Typisk rengøring ved nyt hold og eftersyn én gang årligt.

Det er miljømyndighedens vurdering at ventilationen af staldene lever op til BAT, når de stillede vilkår efterleves og ventilationsanlæg indrettes og drives som angivet i ansøgningen.

Ændringer af ventilationsarrangementer må kun ske efter forudgående accept fra miljømyndigheden.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

13. Ved etablering af de nye ventilationsanlæg i bygning nr. 1.1.3, 1.1.4 og 1.1.6 skal det sikres, at afkastet sker lodret gennem skorsten uden afdækning. Afksthøjden skal være mindst 1 m over taget. Placeringen fremgår af bilag 1.2.
14. Ventilationssystemet i smågrisestalden (bygning nr. 1.1.9) skal rengøres og efterses inden der sættes et nyt hold dyr ind.
15. Ventilationssystemet i de øvrige stalde, herunder afkasthætter, skal rengøres og efterses mindst en gang hvert år.
16. Ventilationsanlægget skal vedligeholdes og efterses i henhold til producentens anvisninger for det pågældende anlæg.

4.3 FODRING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Ansøger har oplyst omkring foderet, at det opbevares i udendørs fodersiloer. Foderet er så vidt muligt optimeret de enkelte dyrs behov således, at overforsyning med næringsstoffer undgås. Der anvendes fasefodring.

Der er på ansøgningstidspunktet ikke pålagt ejendommen restriktioner i forhold til fodring.

Der anvendes færdigfoder (tørfoder) indeholdende fytase og et fosfor- og råproteinindhold indenfor de vejledende niveauer i BAT-foder (jf. BREF). Derudover reduceres indholdet af råprotein i foderet til søerne, smågrisene samt slagtesvinene af hensyn til opfyldelse af det generelle ammoniakkrav på 20 % reduktion. Der anvendes yderligere fodertiltag af hensyn til nedbringelse af ammoniakemissionen til projektets BAT-niveau i forhold til ammoniakemissionen.

Det er således oplyst, at der anvendes følgende indhold af råprotein i foderet:

Fodring søer: 1484 FE/årso og 133 g råprotein/FE

Fodring smågrise: 162,5 g råprotein/FE

Fodring polte/slagtesvin: 154,5 g råprotein/FE.

Det fremgår af ansøgningen, at antallet af fravænnede smågrise er 30 stk. pr. so om året samt at fodertiltaget for søerne sker for søerne i farestaldene.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Haderslev Kommune vurderer, at der med de planlagte tiltag til opbevaring og håndtering af foder ikke sker en væsentlig påvirkning af omgivelserne.

Der er på ansøgningstidspunktet ikke pålagt ejendommen restriktioner i forhold til fodring. For at opfylde kravet om 20 % reduktion af ammoniakudledningen og BAT-krav for udvidelsen nedsættes indholdet af råprotein til foderet til søerne i farestaldene, smågrisene og slagtesvinene.

Da fodertiltag gennemføres med henblik på at reducere ammoniakemission, jf. afsnit 6.1, stilles der vilkår om fodertiltag.

Type 2 korrektionen kan beregnes for de enkelte dyregrupper:

Søer:

Type 2 korrektion må højst være 0,9153 på baggrund af følgende formel for samtlige søer i farestalden på ejendommen:

$$\left((FE \text{ pr. årso} \times g \text{ råprotein pr. FEsv} / 6250) - 1,50 - ((\text{antal fravænnede grise pr. årso} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,024 \text{ kg N pr. kg tilvækst})) / 27,2.$$

Der er anvendt følgende værdier: FE pr. årso: 1484 FE/årso, g råprotein: 133 g pr. FE, antal fravænnede smågrise: 30 stk. pr. årso og fravænningsvægt: 7,2 kg pr. smågris.

Smågrise:

Type 2 korrektion må højst være 1,0576 på baggrund af følgende formel for samtlige smågrise (7,2 – 32 kg) på ejendommen:

$((\text{FEsv pr. produceret smågris} \times \text{g råprotein pr. FEsv} / 6250) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,026 \text{ kg N pr. kg tilvækst})) / 0,628.$

Der er anvendt følgende værdier: FE pr. kg tilvækst: 2,03 (kg tilvækst: 24,8 kg), g råprotein: 162,5, afgangsvægt: 32 kg og indgangsvægt 7,2 kg.

Slagtesvin:

Type 2 korrektion må højst være 1,0232 på baggrund af følgende formel for samtlige slagtesvin på ejendommen:

$((\text{FEsv pr. produceret svin} \times \text{g råprotein pr. FEsv} / 6250) - ((\text{slagtevægt} \times 1,31 - \text{indgangsvægt}) \times 0,028 \text{ kg N pr. kg tilvækst})) / 3,19.$

Der er anvendt følgende værdier: FE pr. kg tilvækst: 2,87 (kg tilvækst: 76 kg), g råprotein: 154,5 slagtevægt x 1,31: 108 kg og indgangsvægt 32 kg.

Der stilles vilkår om type 2 korrektionsfaktorer for foderet til søerne i farestalden, smågrisene og slagtesvinene i overensstemmelse med ovennævnte.

Haderslev Kommune vurderer, at følgende er BAT vedr. foder:

Svin

- Tilsætning af fytase
- Fasefodring
- Reduceret indhold af råprotein
- Fodring efter nyeste norm

For svin er der oplyst, at der anvendes færdigfoder (tørfoder) indeholdende fytase og et fosfor- og råproteinindhold indenfor de vejledende niveauer i BAT-foder (jf. BREF), at foderplanen udarbejdes i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden indenfor svinefodring. Herved optimeres fodringen så unødigt forbrug af råvarer undgås. Ansøger har desuden valgt at reducere indholdet af råprotein i foderet til dyrene. Haderslev Kommune vurderer derfor, at der i ansøgt drift bruges BAT mht. foder.

For at sikre en god udnyttelse af foder som ressource, stilles der vilkår om at mængden af forbrugt foder og opstået spild skal noteres i driftsjournal.

For at kunne dokumentere, at foderniveauet er på niveau med det forventede stilles vilkår om, at blanderecept eller indlægsseddel fra indkøb af foder skal gemmes mindst fem år og forevises miljømyndigheden på forlangende.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

17. Type 2 korrektionen må højst være 0,9153 på baggrund af følgende formel for samtlige søer i farestaldene på ejendommen:

$((\text{FE pr. årssø} \times \text{g råprotein pr. FEsv} / 6250) - 1,50 - ((\text{antal fravænnede grise pr. årssø} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,024 \text{ kg N pr. kg tilvækst})) / 27,2.$

Der er anvendt følgende værdier: FE pr. årssø: 1484 FE/årssø, g råprotein: 133 g pr. FE, antal fravænnede smågrise: 30 stk. pr. årssø og fravænningsvægt: 7,2 kg pr. smågris.

18. Type 2 korrektion må højst være 1,0576 på baggrund af følgende formel for samtlige smågrise (7,2 – 32 kg) på ejendommen:

$((\text{FEsv pr. produceret smågris} \times \text{g råprotein pr. FEsv} / 6250) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,026 \text{ kg N pr. kg tilvækst})) / 0,628.$

Der er anvendt følgende værdier: FE pr. kg tilvækst: 2,03 (kg tilvækst: 24,8 kg), g råprotein: 162,5, afgangsvægt: 32 kg og indgangsvægt 7,2 kg.

19. Type 2 korrektion må højst være 1,0232 på baggrund af følgende formel for samtlige slagtesvin (32 – 108 kg) på ejendommen:

$((\text{FEsv pr. produceret svin} \times \text{g råprotein pr. FEsv} / 6250) - ((\text{slagtevægt} \times 1,31 - \text{indgangsvægt}) \times 0,028 \text{ kg N pr. kg tilvækst})) / 3,19$

Der er anvendt følgende værdier: FE pr. kg tilvækst: 2,87 (kg tilvækst: 76 kg), g råprotein: 154,5 g, slagtevægt x 1,31: 108 kg og indgangsvægt 32 kg.

4.4 ENERGI- OG VANDFORBRUG

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

I ansøgningen er der oplyst følgende omkring energiforbruget:

Tabel 4.4.1: Energiforbrug.

Forbrug	Før	Efter
Dieselolie	ca. 6.000 L	6.000 L
El	200.000 kWh	450.000 kWh
Fyringsolie*	18.200 L	16.000 L

*Reduktionen anslået som følge af etablering af gyllekøling i de nye stalde.

Energibesparende foranstaltninger:

Der er opsat lavenergi lysstofrør i de fleste stalde. I forbindelse med løbende udskiftning af lysstofrør i øvrige stalde udskiftes de til lavenergi lysstofrør. I smågrisestalde og farestalde er der combi-diffus ventilation, og i løbe-drægtigstalden, er der naturlig ventilation. Efter hver hold i smågrise- og farestaldene vaskes ventilationsanlæg i staldafsnittene sammen med det øvrige staldinventar. Der vaskes en sektion hver uge. Herved fjernes snavs m.v. der kan yde modstand og forøge strømforbruget. I alle stalde, undtagen løbe-drægtighedsstald er der undertryksventilation, som er mere energibesparende end f.eks. ligetryksventilation. I løbedrægtighedsstalden anvendes der naturlig ventilation.

Al ventilation er styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og elforbruget. Ifølge referencedokumentet for bedst tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (delvis lavenergibelysning, eftersyn og rengøring af ventilator, temperaturstyring der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der er ikke behov for ventilation).

Elforbrug registreres.

Vandforbrug:

Vand leveres fra privat vandboring på Favstrupvej 100. Vandet anvendes til drikkevand, overbrusning, iblødsætning og vask. Det beregnede vandforbrug på baggrund af normalt er:

Tabel 4.4.2: Vandforbrug.

Forbrug	Før	Efter
Drikkevand	5.000m ³	9.000m ³
Drikkevandsspild	340m ³	280m ³
Vaskevand	500m ³	770m ³

Vandbesparende foranstaltninger:

Vandbesparelse opnås ved drikkepipler, som sidder over fodertruget (integreret i foderautomaten).

Ved vask af stalde anvendes iblødsætningsanlæg, hvorefter staldene vaskes med højtryksrensere med koldt vand. Både iblødsætning og vask med højtryksrensere er vandbesparende.

Ifølge referencedokumentet for bedst tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes for således BAT (brug af højtryksrensere, drikkepipler over trug).

Vandforbruget måles ikke, men tjekkes løbende (ca. en gang om måneden). Staldene kontrolleres dagligt og der udføres småreparationer med det samme eller service tilkaldes, hvis der er behov for det.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Elforbruget stiger fra 200.000 kWh til 450.000 kWh, hvilket er en stigning på 55 %. I henhold til normtal er elforbruget for en tilsvarende produktion ca. 881.000 kWh. Det forventede energiforbrug i ansøgt drift er således langt under normen.

Det forventede vandforbrug efter udvidelse vil være ca. 10.000 m³ årligt. I henhold til normtal er vandforbruget for en tilsvarende produktion ca. 17.700 m³. Det forventede vandforbrug i ansøgt drift er således langt under normen.

Det vurderes at ansøger har etableret nogle gode energi- og vandbesparende foranstaltninger i produktionen.

For at sikre en minimering af energiforbruget stiller kommunen vilkår om anvendelse af energibesparende lyskilder samt natsænkning i samtlige stalde.

Det vurderes at gyllekøleanlægget og ventilationsanlægget er de enkeltposter i det totale energiforbrug, der vægter mest. Løbende kontrol og vedligeholdelse af disse er således særligt relevante og der stilles derfor vilkår herom.

For at sikre at der sker en fornuftig udnyttelse af ressourcerne og at eventuelle uregelmæssigheder opdages, stilles der vilkår om at energi- og vandforbruget føres i driftsjournalen. Vilkåret er stillet i afsnit 11 "Egenkontrol og dokumentation".

Kommunens BAT-niveau for staldindretning, svinebrug, omfatter følgende for eksisterende stalde:

Energi

- Installationer med lavt energiforbrug
- Ventilation med lavt energiforbrug, eksempelvis frekvensstyret ventilation, multi-step, naturlig ventilation, m.m.
- Belysning med lavenergipærer
- Timere på lys m.m.
- Genanvendelse af varme fra gyllekøling.

Vand

- Installationer med minimalt vandspild
- Drikkekopper/drikkenipler
- Driftsprocedurer m.m.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

20. Anlæg der er særligt energiforbrugende som f.eks. gyllekøleanlæg, ventilationsanlæg, skal kontrolleres og vedligeholdes således, at de altid kører energimæssigt optimalt.
21. Der skal anvendes energibesparende lyskilder samt natsænkning i stalde.

4.5 SPILDEVAND

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Befæstede arealer:

Befæstet areal mellem bygning 19 og gyllebeholder er 210 m². Spildevandet herfra ledes til gyllebeholder.

Vaske- og møddingsplandsen:

Vaske- og møddingsplandsen har et areal på 270 m², vandet ledes til gyllebeholderen.

Bilag 9 viser ejendommens afløbsforhold i ansøgt drift.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

I erklæring vedr. tilstrækkelig opbevaringskapacitet til husdyrgødning, er det oplyst, at der fra befæstede arealer tilledes 210 m³ spildevand til gyllebeholderen. Dette er gældende både i nudrift og i ansøgt drift.

Kommunen vurderer, at kapaciteten i gyllebeholderen er tilstrækkelig til at rumme de givne mængder spildevand, herunder regnvand, i ansøgt drift, se bilag 10, kapacitetserklæring.

Kommunen vurderer i denne afgørelse om spildevand, der er omfattet af Husdyrgødningsbekendtgørelsen håndteres i overensstemmelse med disses regler.

Der er i denne afgørelse ikke vurderet på hvordan vand der er omfattet af miljøbeskyttelsesloven håndteres på ejendommen. F.eks. sanitært spildevand og tagvand vil blive behandlet efter miljøbeskyttelsesloven.

Vaskeplads/påfyldningsplads.

Påfyldning af marksprøjte og vask af køretøjer foregår på fast vaskeplads. Spildevandet fra vaskepladsen ledes til gyllebeholderen. Kommunen stiller vilkår om at vaskepladsen minimum skal være to m bredere og to meter længere, end den største maskine, der vaskes på pladsen. Vilkåret stilles for at sikre mod risikoen for forurening med gødningsrester eller lignende.

Rengøring af sprøjteudstyr må ikke ske på steder, hvor der er risiko for afløb til overfladevand.

Der må ikke tages vand til påfyldning direkte fra boring eller overfladevand.

Vaskevand fra vask af stalde, ventilationsanlæg o.l. betragtes som flydende husdyrgødning. Derfor stiller kommunen vilkår om at vaskevandet ledes til gyllebeholder.

Vand fra befæstede oplagspladser betragtes som spildevand. Derfor stiller kommunen vilkår om at spildevandet skal ledes til beholder for flydende husdyrgødning.

Der stilles vilkår om at tagnedløb skal sikres på en måde så der ikke er mulighed for indsivning af forurenende stoffer.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

22. Vaskepladsen skal minimum være stor nok til, at traktor + marksprøjte eller traktor + gyllevogn eller andre landbrugsredskaber kan stå på pladsen og herudover mindst 2 meter randzone.
23. Vand fra vask af stalde, ventilationsanlæg o.l. betragtes som flydende husdyrgødning og skal tilledes gyllebeholder.
24. Vand fra befæstede oplagspladser betragtes som spildevand og skal tilledes beholder for flydende husdyrgødning.
25. Tagnedløb skal sikres på en sådan måde at der ikke kan indrive forurenende stoffer.

4.6 AFFALD

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

I ansøgningen er der oplyst følgende omkring affald:

Tabel 4.6.1 Affald.

Type	Før	Efter
Fast affald	Pap/papir afhentes af Marius Pedersen.	Pap/papir afhentes af Marius Pedersen.
Olieaffald	Bortskaffes til DLG.	Bortskaffes til DLG.
Kemikalieaffald (05.12 Pesticid affald)	Kemikalieaffald bortskaffes til kommunal genbrugsplads.	Kemikalieaffald bortskaffes til kommunal genbrugsplads.
Veterinært affald (05.13 affald af lægemidler)	Bortskaffes via dyrlæge, som tager det med	Bortskaffes via dyrlæge, som tager det med

Døde dyr opbevares i kølecontainer eller under kadaverdække og bortskaffes til DAKA. Døde dyr afhentes minimum 1 gang ugentlig.

Placering af døde dyr fremgår af bilag 1.2.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Bedriften er omfattet af reglerne i affaldsbekendtgørelsen. Derfor skal man på ejendommen opbevare og bortskaffe affald i overensstemmelse med kommunens affaldsregulativ.

For at sikre en korrekt affaldshåndtering stilles vilkår til håndtering og bortskaffelse af rester af bekæmpelsesmidler og opbevaring af farligt affald.

Derudover stilles der vilkår om at arealerne omkring bygninger og tilkørselsvej skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning m.v.

Vilkårene vurderes at være tilstrækkelige til at forhindre gener for omgivelserne og forurening fra affald.

Placeringen af de døde dyr, der afventer at blive afhentet af DAKA, fremgår af bilag 1.2. Ved placeringen er der blandt andet forsøgt at minimere generne for omgivelserne. I tillæg er der stillet vilkår om at animalsk affald og døde dyr skal opbevares på en måde, der medfører at der ikke opstår uhygiejniske forhold og unødige gener.

Ud over vilkårene er der vurderet at Bekendtgørelse nr. 439 om opbevaring af døde dyr af 11.5.2007 er tilstrækkelig til at sikre at animalsk affald og døde dyr opbevares på en måde, der medfører at der ikke opstår uhygiejniske forhold og unødige gener.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

26. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning m.v.
27. Farligt affald skal sorteres i separate egnede beholdere.
28. Rester af bekæmpelsesmidler samt farligt affald skal opbevares i original emballage og under samme forhold som bekæmpelsesmidler i øvrigt, indtil de anvendes eller bortskaffes. Emballage med pesticidrester skal afleveres som farligt affald, f.eks. til en af Haderslev Forsynings genbrugsstationer eller ved godkendt modtager af farligt affald. Tømt og rengjort (skyllet) pesticidemballage kan bortskaffes som brændbart affald.
29. Animalsk affald, herunder døde dyr, skal opbevares således at der i tidsrummet indtil afhentning ikke opstår uhygiejniske forhold, herunder adgang for omstrejfende dyr.

4.7 RÅVARER OG HJÆLPESTOFFER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Pesticider og kemikalier opbevares i maskinhuset på Favstrupvej 100. Påfyldning af marksprøjte sker på befæstet areal med afløb til gyllebeholder.

Fyringsolie opbevares i en overjordisk olietank fra 2003 på Favstrupvej 106. Olietanken er placeret på befæstet underlag uden afløb.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Det vurderes at opbevaring af olie, pesticider og andre kemikalier sker miljømæssig forsvarligt, da disse opbevares på fast underlag uden afløb.

Det vurderes, at olietanke på et husdyrbrug, der godkendes efter Husdyrloven § 12, er omfattet af Olietankbekendtgørelsen.

Der er stillet vilkår, som supplement til kravene i Olietankbekendtgørelsen om, at håndtering af brændstof, smøremidler og kemikalier skal foregå på en måde, således at der ikke opstår risiko for forurening af jord og grundvand, samt at tankning af diesel skal ske på en plads/sted med fast og tæt bund, enten med afløb med olieudskiller eller således, at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Hvis der senere skal etableres nye olietanke på ejendommen, skal disse anmeldes jf. Olietankbekendtgørelsen inden opstilling, og kommunen skal foretage en vurdering af, hvorvidt det udløser miljøgodkendelse.

Kommunen stiller vilkår om at sprøjtemidler og andre kemikalier skal opbevares i aflåst rum eller skab og må ikke opbevares i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer, medicin eller lignende. Oplagspladsen skal være uden mulighed for afløb. Opsamlingskapaciteten skal svare til volumen på den største beholder. Den skal være indrettet således, at lækage eller spild kan opsamles. Desinfektionsmidler skal opbevares efter producentens anvisninger.

Medicin og medicinaffald skal opbevares utilgængeligt for uvedkommende.

For at sikre mod utilsigtet forurening af flydende handelsgødning, stille kommunen vilkår om at ved anvendelse af flydende handelsgødning skal gødningen opbevares i tanke på fast plads med afløb til gyllebeholder.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

30. Tankpistol må ikke kunne fastlåses under påfyldning.
31. Ved påfyldning af dieselolie skal dette foregå på en plads med fast og tæt bund, således at spild kan observeres og opsamles med kattegrus eller andet olieabsorberende materiale. Påfyldning af dieselolie skal ske under konstant overvågning.
32. Olie og kemikalier (råvarer, olie- og kemikalieaffald) skal opbevares i egnede beholdere med tætsluttende låg uanset mængde. Oplagspladsen skal være under tag og uden mulighed for afløb. Den skal være indrettet således, at lækage eller spild kan opsamles. Opsamlingskapaciteten skal svare til volumen på den største beholder. Der må ikke være risiko for opsamling af slagregn eller sne. Beholderne skal være beregnet til formålet og være tydelig mærket med angivelse af indhold.
33. Olietanke, til diesel- eller fyringsolie skal til enhver tid stå overdækket på befæstet areal uden afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand, således at spild kan observeres og opsamles med kattegrus eller andet olieabsorberende materiale.
34. Sprøjtemidler skal opbevares i aflåst rum eller skab og må ikke opbevares i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer, medicin eller lignende. Opslagspladsen skal være uden mulighed for afløb. Opsamlingskapaciteten skal svare til volumen på den største beholder. Den skal være indrettet således, at lækage eller spild kan opsamles. Desinfektionsmidler skal opbevares efter producentens anvisninger.
35. Medicin og medicinaffald skal opbevares utilgængeligt for uvedkommende.
36. Såfremt der på bedriften anvendes flydende handelsgødning skal det opbevares i tanke på fast plads med afløb til gyllebeholderen

4.8 DRIFTSFORSTYRRELSER ELLER UHELD

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Ansøger har oplyst, at der er risiko for uheld i forbindelse med nedenstående:

- Håndtering af kemikalier
- Olietanke
- Ved påfyldning af dieselolie
- Håndtering af gylle
- Vandboringer
- Minimering af gene og forurening ved uheld:
- Der er udarbejdet en beredskabsplan for ejendommen.
- Medarbejderne er instrueret i at tilkalde miljøvagten (112) i tilfælde af uheld.
- Der er opsat en liste med relevante telefonnumre i stalden.
- Der opbevares granulat til opsamling af evt. Spild.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Miljømyndigheden vurderer, at der er følgende risici for forurening:

- Håndtering af kemikalier
- Olietanke
- Påfyldning af diesel
- Uheld med transport af husdyrgødning, herunder overlæs som kan medføre spild på transportveje
- Brand
- Udslip og spild af kemikalier eller olie
- Spild af pesticider og sprøjtevæske ved opbevaring, håndtering eller fejlbetjening af sprøjteudstyr.

Det vurderes, at der kan være en vis risiko for driftsforstyrrelser og uheld i forbindelse håndtering af olie og bekæmpelsesmidler. Det er derfor vigtigt, at beredskabet straks tilkaldes ved uheld, der medfører forurening, og at miljømyndigheden orienteres efterfølgende. For at sikre det, stilles det som vilkår. Det er dog stadig virksomhedens pligt at forebygge og afværge driftsforstyrrelser og uheld – ligesom det er virksomhedens pligt at genoprette den hidtidige tilstand (jf. miljøbeskyttelseslovens § 71).

Der er stillet vilkår om håndtering af kemikalier, olietanke og påfyldning af diesel i tidligere afsnit.

For at mindske risikoen for uheld som følge af spildt husdyrgødning, stilles vilkår om at et eventuelt spild skal fjernes.

Der er sammen ansøgningen indsendt en beredskabsplan. Beredskabsplanen skal være udformet på et sprog, som de ansatte forstår, og den skal være kendt af virksomhedens ansatte. Beredskabsplanen skal være let tilgængelig og opdateres hvert år. Der stilles vilkår herom.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

37. Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften. Beredskabsplanen skal være oversat til et sprog der er forståeligt for de ansatte. Skal revurderes hvert år.
38. Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmelde dette til alarmcentralen på tlf. nr.: 112 og efterfølgende straks underrette tilsynsmyndigheden.
39. Uheld, herunder svigt af de forureningsbegrænsende foranstaltninger, der medfører forurening af omgivelserne, skal straks udbedres og anmeldes til beredskabet.

5 GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDTERING

5.1 GØDNINGSTYPER OG MÆNGDER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Det fremgår af ansøgningen, at der i ansøgt drift produceres 11.730 tons gylle incl. regnvand vaskevand om året. Der er ikke nogen produktion af fast gødning. Indholdet af kvælstof og fosfor i svinegyllen fremgår af tabel 5.1.1. Mængden af kvælstof og fosfor er beregnet til henholdsvis 42.259 kg N og 10.639 kg P.

Mængden af gødning udbringes på egen og forpagtet jord samt på arealer med gylleaftaler. Udbringningen af gødningen, der produceres på ejendommen Favstrupvej 100, varetages fra Favstrupvej 106 og er omfattet af denne miljøgodkendelse. Arealer af ejet og forpagtet jord udgør 170,77 ha. Derudover er der indgået gylleaftaler for 148,61 ha. Endelig etableres der gylleseparation og fiberfraktionen bortskaffes til biogasanlæg eller til kompostering.

I nudrift er indholdet af kvælstof og fosfor i den årlige producerede gødningsmængde opgjort til 24.183 kg N og 5.614 kg P i gyllen.

Tabel 5.1.1. Oversigt over gødningstyper og mængder kvælstof og fosfor.*)

GØDNINGSTYPE	Kg kvælstof	Kg fosfor	Udnyttelses %	DE
Gylle (svinegylle) fra Favstrupvej 100	20.704	4.671	75	165,67
Dybstrøelse (kødkvæg) fra Favstrupvej 100	1.835	280	45	18,66
(Afsat ved græsning, Favstrupvej 100	84	7,5		0,78)
Svinegylle fra Favstrupvej 106	42.259	10.639	75	424,43
Afsat husdyrgødning (forarbejdet husdyrgødning), Bojskov Byvej 22, 6070 Christiansfeld	-10.200	-1.362		-85,00
Afsat husdyrgødning (forarbejdet husdyrgødning), Østerskovvej 54, 6100 Haderslev	-9.960	-1.328		-83,00
Afsat husdyrgødning (forarbejdet husdyrgødning) Keldetvej 29, 6100 Haderslev	-2.535	-339		-21,13
I alt til rådighed				
Dybstrøelse	1835	280		18,66

Forarbejdet gylle	25.457	4.901		212,17
-------------------	--------	-------	--	--------

*) Fordelingen af kvælstof og fosfor i den forarbejdede husdyrgødning fremgår af afsnit 5.3.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Husdyrgødningen, der produceres på Favstrupvej 100, udbringes sammen med husdyrgødningen fra Favstrupvej 106, som står for udbringningen. Forholdene omkring selve udbringningen af den samlede mængde husdyrgødning er derfor behandlet i miljøgodkendelsen til Favstrupvej 106.

Svinegyllen udbringes efter harmonitallet 1,35 DE pr. ha og kvæggødningen efter 1,7 DE pr. ha. Den samlede gødningsproduktion svarer til 590,1 DE svin og 18,66 DE kvæg. Der er aftalearealer på 148,61 ha, hvor der kan udsprede husdyrgødning svarende til 208,05 DE (1,4 DE/ha). Kvæggødningen kræver 10,98 ha jord (1,7 DE/ha). Tilbage er af eget og forpagtet areal på 159,79 ha. Her kan udsprede husdyrgødning svarende til 215,71 DE (1,35 DE/ha). Dermed er en husdyrgødningsmængde på 158,99 DE tilbage. Det vil sige, at gødningsmængden svarende til 158,99 DE skal bortskaffes ved gyllesepareringen. Der stilles på denne baggrund derfor vilkår om at dyreholdet ikke må udvides til mere end 442,42 DE med mindre, der etableres et gyllesepareringsanlæg.

5.2 FLYDENDE HUSDYRGØDNING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Det fremgår af opbevaringserklæringen (se bilag 10), at der produceres 11.730 tons gylle, incl. vaskevand på Favstrupvej 106 i ansøgt drift. Der etableres gylleseparering af gyllen både fra Favstrupvej 100 og 106. Fiberfraktionen påtænkes opbevaret på Favstrupvej 100, hvor en lille gyllebeholder, der nedlægges og opbygges til opbevaring af fiberfraktion, er beliggende. Ifølge opbevaringserklæringen, der omfatter husdyrgødning fra Favstrupvej 100 og 106, er opbevaringskapaciteten i ansøgt drift på 9,4 måneder. Der er i opgørelsen regnet med, at fiberfraktionen fra gyllesepareringsanlægget udgør 10 % af normproduktionen, svarende til 600 m³.

Opbevaringen af gylle sker i ansøgt drift i fire gyllebeholdere, jf. tabel 5.2.1. Placeringen af gyllebeholderne på selve ejendommen fremgår af bilag 1.1. Beholderen på Sillerup Møllevej 15 er ejes af ansøger.

Ansøger har oplyst, at der er tale om:

- en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- lageret tømmes hvert år og inspiceres visuelt
- beholderens bund og vægge er tætte
- der ingen spjæld er, men alt overpumpes via neddykket rør
- gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning
- beholderen har fast overdækning for at minimere ammoniakfordampningen

og beholderen kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen, vurderes det, at der er BAT med hensyn til gødningsopbevaring jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensivfjerkræ- og svineproduktion (BREF).

Tabel 5.2.1. Oversigt over gyllebeholdere.

OPBEVARINGSANLÆG	Beholder Nr.	Byggeår	Kapacitet (m ³)	Overdækning	Pumpe-System fra beholder til gyllevogn
Gyllebeholder på Favstrupvej 100		1992	1.250	Flydelag	Ikke fast
Gyllebeholder på Favstrupvej 106 nord for vejen	1.1.11	2008	4.000	Telt	Ikke fast
Gyllebeholder, ny på nordsiden af Favstrupvej	1.1.12	-	4.500	Telt	Ikke fast
Gyllebeholder 3, Sillerup Møllevej 15, egen beholder		1996	2.000	Flydelag	-
I alt			11.750		

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

I henhold til ansøgningens erklæring om opbevaringskapacitet (jf. bilag 10) er der kapacitet på 9,4 mdr. Heri indgår produktionen af gylle fra ejendommene Favstrupvej 100 og 106 (henholdsvis på 11.730 tons og 4.807 tons), idet 10 % (1.600 tons) er fratrukket som fiberfraktion. Lovens krav om opbevaringskapacitet vurderes at være opfyldt.

Det vurderes, at opbevaringsforholdene er i orden og at den nødvendige opbevaringskapacitet er til stede.

I forbindelse med påfyldning af gyllevogn vil der være risiko for spild af gylle. Derfor stilles der vilkår om, at påfyldningsplads med afløb til gyllebeholder skal anvendes ved påfyldning af gylle, så eventuelt spild kan opsamles, med mindre påfyldning af gylle sker med selvlæssende fyldeårn eller tilsvarende metode til at undgå spild.

Det bemærkes, såfremt gyllebeholderne afmeldes beholderkontrollen i henhold til bekendtgørelse nr. 723 af 12. september 1997 om kontrol af beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand, bør ansøger indsende et udfyldt skema 1b til kommunen for "beholder ud af drift".

Da beholderne kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen, vurderes det, at der er BAT med hensyn til gødningsopbevaring jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensivfjerkræ- og svineproduktion

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

40. Der skal etableres et gyllesepareringsanlæg, hvis der produceres gødning på Favstrupvej 100 og Favstrupvej 106 i mængder, der er større svarende til gødningsproduktion fra et dyrehold på 442,42 DE.
41. Gyllebeholder nr. 1.1.11 og 1.1.12 skal være forsynet med fast overdækning i form af teltoverdækning. Efter endt omrøring og udbringning skal overdækningen lukkes / re-etableres umiddelbart efter. Skader på fast overdækning skal udbedres hurtigst muligt.

42. Der skal foretages kontrol af rørsamlinger og rørføringer til gylletransport (f.eks. ved trykprøvning) mindst hvert 10. år samtidig med beholderkontrollen. Rørføringskontrollen skal foretages af en autoriseret kloakmester.
43. Der skal altid sikres, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet til fast og flydende husdyrgødning (på minimum 9 måneder).
44. Ved hver gyllebeholder, hvor der forekommer påfyldning af gyllevogn, skal der være anlagt en tankplads, således at spild kan opsamles. Inden etablering af tankplads skal det anmeldes til kommunen og kommunen skal godkende indretningen. En tankplads skal være etableret senest et ½ år efter godkendelsen er taget i brug. Alternativt skal der anvendes gyllevogne med påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås.

5.3 GYLLESEPARERING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

I projektet separeres al gyllen fra svineproduktionen på Favstrupvej 106 og 100. Dybstrøelse fra ammekøerne på Favstrupvej 100 køres direkte ud om foråret (65 % af dybstrøelse køres direkte ud).

Endelig valg af separationsanlæg er ikke foretaget – men til dokumentation for et muligt separationsforløb er der vedlagt Kemiras beregningseksempel. Fiberfraktionen forventes at blive afleveret til KomTek Miljø A/S.

I nedenstående beregningen er der taget udgangspunkt i Kemiras beregninger vedr. adskillelse i fiber / væskefraktion. Kemiras anlæg kan separere næringsstofferne således at 73 % af kvælstoffet og 42 % af fosforet ender i væskefraktionen.

Ved valg af udnyttelsesprocent af væskedelen er der ligeledes taget udgangspunkt i Kemiras beregninger, der viser en udnyttelsesprocent på 86 %.

Med de aktuelle værdier for N og P i husdyrgødningen fra projektet bliver fordelingen af næringsstofferne:

Svine-rågyllen har følgende indhold:

63.926,92 kg N	15266,38 kg P	590,1 DE
----------------	---------------	----------

Med udgangspunkt i Kemiras eksempel bliver fordelingen efter separationen:

Væskefraktion til fordeling på egne/forpagtede arealer samt aftalearealer:

73 % af 63.926,92=	42 % af 15309,58 =	120 kg N/DE: 48152 / 120 =
--------------------	--------------------	----------------------------

46.667 kg N

6.411 kg P

388,89 DE

Der ønskes fleksibilitet i separationsprocessen således der kan ledes en større mængde fosfor over i væskefraktionen. Derved undgås underforsyning af fosfor til afgrøderne eller indkøb af handelsfosfat. Maksimal tilførsel af "ekstra" fosfor:

1.500 kg P

Maksimal afsætning til aftalearealer ved fuld produktion:

21390 kg N

3436 kg P

178,3 DE

Ved maksimal afsætning til aftalearealer ved fuld produktion bliver dyretrykket på egne arealer under de ansøgte 1,35 DE/ha. Beregningsmæssigt er der således i ansøgesystemet "genimporteret" 12 DE i forarbejdet husdyrgødning, således at næringsstofpåvirkningen tager udgangspunkt i en situation med 1,35 DE husdyrgødning udbragt pr ha.

Næringsstoffer til fordeling på ejet/forpagtet udspretningsareal:

27.245,91kg N   **5.360,90kg P**   **229,42 DE**

Af ansøgningskemaet fremgår, at dyretrykket på ejede/forpagtede arealer bliver 1,35 DE/ha.

Krav til fosforoverskud er overholdt.

Krav til kvælstofoverskud jf. udvaskningskrav som følger af grundvand og nitratklasser er overholdt, når der udlægges 2 % ekstra efterafgrøder. Fiberfraktion med nedestående indhold afsættes udenfor bedriften:

27 % af 63.926,92 = 17.260,27 kg N

58 % af 15.266,38 = 8.854,5 kg P

590,1 - 401,3 DE = 188,8 DE

Det fremgår af ansøgningen, at fiberfraktionen aftages af virksomheden Komtek Miljø A/S i Holsted. Der foreligger en skriftlig aftale.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Separationsanlægget skal behandle mere end 30 tons om dagen (11730+4807 tons gylle på et år). Derfor er anlægget omfattet af bekendtgørelse nr. 1640 af 13. december 2006 om godkendelse af listevirksomhed listepunkt K213 på bilag 2: "Anlæg for oplagring, behandling eller oparbejdning af husdyrgødning, herunder husdyrgødningskomposteringsanlæg og biogasanlæg med en kapacitet for tilførsel af animalsk eller vegetabilsk affald, herunder husdyrgødning og slagteriaffald, på 30 tons pr. dag eller derover". Derfor meddeles der særskilt godkendelse af anlægget efter miljøbeskyttelseslovens § 33.

Der er ikke oplysninger om selve anlægget ud over at fiberfraktionen skal opbevares i den lille gyllebeholder på Favstrupvej 100. Gyllebeholderen skal bygges om hertil. Fiberfraktionen forventes afsat til KomTek Miljø A/S.

Der stilles vilkår til anlægget og håndtering af fraktionerne i overensstemmelse med Miljøstyrelsens teknologiudredning omhandlende separationsanlæg. Dette får at sikre en hensigtsmæssig håndtering og afsætning af fraktionerne fra anlægget. Derudover stilles der som vilkår at driften af separationsanlægget på Favstrupvej 106 ikke må give anledning til at vilkårene til lugt og støj vedr. husdyrbruget ikke må overskrides. Disse vilkår er meddelt i miljøgodkendelsen efter husdyrloven.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår 48-57 i medfør af § 33 i lovbekendtgørelse nr. 879 af 26. juni 2010 om miljøbeskyttelse:

Indretning og drift:

45. Ansøger skal 6 mdr. inden etableringen oplyses til Haderslev Kommune om hvilket separationsanlæg, der er valgt.
46. Placeringen af separationsanlægget skal ske på tæt underlag med afløb til gyllebeholderen. Placeringen skal for inden etableringen godkendes af Haderslev Kommune.
47. Rejctvand fra gylleseparering skal opbevares i gyllebeholder med fast overdækning (flydedug / telt / betonlåg / leca / hexacover/ snittet halm).
48. Fiberfraktion fra gylleseparering skal opbevares i lukket beholder (gyllebeholder med volumen på 900 m³ på Favstrupvej 100).
49. Tørstoffraktioner udskilt fra husdyrgødningen skal afsættes uden for husdyrbruget.
50. Vedligeholdelse af gyllesepareringsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
51. Vilklårene vedrørende lugt og støj i miljøgodkendelsen af Favstrupvej 106 omfatter tillige driften af separationsanlægget.

Egenkontrol:

52. Der skal indgås en skriftlig aftale med leverandøren af gyllesepareringsanlægget om årlig serviceeftersyn. Den skriftlige aftale og de årlige servicereporter skal opbevares på husdyrbruget og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
53. Der skal indgås skriftlig aftale om afsætning af fiberfraktioner til godkendt aftager. Aftalen skal som minimum indeholde følgende oplysninger: leverandørens og modtagerens navn, adresse og CVR-nr. Skriftlige aftaler om afsætning af fiberfraktioner skal opbevares på husdyrbruget og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
54. Der skal foreligge dokumentation for levering af fiberfraktion i form af kvittering for overførsel af husdyrgødning med underskrift af modtager. Disse kvitteringer skal gemmes som foreskrevet i lovgivningen vedrørende gødningsregnskaber.

5.4 GYLLEKØLING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Det fremgår af ansøgningen, at der etableres gyllekøling i de nye staldafsnit (afsnit 1.1.3, 1.1.4 og 1.1.7). Der installeres en pumpe der yder 28 W/m², der svarer til en reduktion i ammoniakfordampningen på 25 % i en gyllekanal (årligt gennemsnitlig reduktion på 17,4 %), jf. bilag 16. Varmepumpen skal have en køleeffekt på minimum 40,0 kW. Der udlægges slanger i et gyllekummeareal på 1.419 m². Anlægget er i drift hele året (svarende til 8.760 timer). Selve pumpen skal køre minimum i 6.100 timer, da det er dette niveau, der svarer til varmforbruget. Den derved indvundne varme bruges til opvarmning af den nye stald og olieforbruget bliver reduceret tilsvarende (100 % af den indvundne varme anvendes). Der etableres ikke skrabe anlæg i stalden.

Den indvundne varme genanvendes til opvarmning af staldene og erstatter fyringsolie.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Gyllekølingsanlægget etableres bl.a. med henblik på at reducere ammoniakfordampningen. Der stilles vilkår til anlæggets ydelse i henhold til ansøgningens oplysninger samt vilkår til anlæggets indretning og drift.

Det vurderes således, at det ved etablering af gyllekølingen sammen med overdækning af ny gyllebeholder og det valgte staldsystem er sikret, at kravet til ammoniakfordampningen på 20 % kan overholdes. Det vurderes endvidere, at det er sikret, at overskudsovervarmen fra gyllekøling vil blive udnyttet, jf. beregning fra leverandøren til gyllekøleanlægget.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

55. Gyllekanalerne i staldafsnittene 1.1.3, 1.1.4 og 1.1.7, i alt 1.419 m², skal være forsynet med gyllekølingsanlæg. Der skal i gennemsnit over året køles med minimum 28 W/m² i den faktiske driftstid (varmepumpen). Varmepumpen skal kunne levere en køleeffekt på minimum 40,0 kW.
56. Anlægget for gyllekøling skal være tilsluttet i 8.760 timer om året og være forsynet med timetæller på varmepumpen. Gennemsnitligt skal varmepumpens faktiske driftstid være 6.100 timer om året. Den månedlige driftstid, hvor varmepumpen kører, skal indføres i en driftsjournal.
57. Når varmepumpen er valgt, skal der ved beregning dokumenteres, at den fornødne køling ud fra de oplyste forudsætninger er til stede.
58. Køleanlægget skal være med en forsynet med et trykovervågningssystem samt en alarm og en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage i varmesystemet stopper anlægget. Anlægget må ikke kunne genstarte automatisk.
59. Anlægget skal mindst én gang årligt efterses af en sagkyndig i anlægstypen. Nødvendige reparationer og justeringer skal foretages. Anlægget skal vedligeholdes ved at følge fabrikantens vejledning herom.
60. Den indvundne varme skal genanvendes.

5.5 FASTGØDNING INKL. DYBSTRØELSE

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Det fremgår af ansøgningen, at der ikke produceres fastgødning, herunder dybstrøelse på Favstrupvej 106.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Da der ikke produceres fastgødning, herunder dybstrøelse på Favstrupvej 106, er der ikke stilles vilkår hertil.

5.6 ANDEN ORGANISK GØDNING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der anvendes ikke anden form for organisk gødning på ejendommen.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Da der ikke anvendes anden form for organisk gødning på ejendommen, er det ikke stillet vilkår hertil.

6 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET

6.1 AMMONIAK OG NATUR

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

Beregninger, der er foretaget ud fra beregningsmetoderne i hht. godkendelsesbekendtgørelsen, viser at fordampningen af ammoniak fra nudriften er 3.498 kg kvælstof pr. år og i ansøgt produktion 5.802 kg kvælstof pr. år. Projektet medfører således en stigning i ammoniakfordampningen på 2304 kg kvælstof pr. år.

Disse beregninger er fratrukket den generelle reduktion i fordampningen, som husdyrmiljøloven har fastlagt. Kravet er, at der skal ske en reduktion på 20 % for de stalde hvor indretningen ændres og for nye stalde – i forhold til et fastlagt reference-staldsystem. Ansøger har opfyldt dette krav ved at der etableres gyllekøling i den nye farestald og i den nye løbe-drægtighedsstald. Desuden reduceres indholdet af råprotein i sofoderet.

Naturområder omfattet af husdyrlovens § 7

Husdyrloven definerer en række kvælstoffølsomme naturtyper – § 7 naturtyper – som er omfattet af bufferzone I og II. Bufferzone I ligger i en afstand af op til 300 meter fra de i § 7 nævnte naturtyper. I Bufferzone I må ammoniakemissionen fra stald og lager ikke øges. Bufferzone II ligger i afstanden 300 -1000 meter fra de i § 7 nævnte naturområder. I bufferzone II må merbelastningen af ammoniak ikke overskride et, i husdyrloven, fastlagt beskyttelsesniveau. Ejendommen med stalde og opbevaringsanlæg er beliggende ca. 3,4 km sydvest for det nærmeste § 7-beskyttede naturareal, som er et overdrev ved Aller på 1,5 ha. Der er en del af EF habitatområde Lillebælt. Anlægget ligger således udenfor bufferzone I og II, og der er derfor ikke foretaget ammoniakberegninger på § 7-beskyttede arealer.

Naturområder og arter omfattet af habitatbekendtgørelsen

Habitatbekendtgørelsen (BEK. nr. 408 af 01/05/ 2007, bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter) udpeger en række internationale naturbeskyttelsesområder samt udpegede arter, som skal beskyttes. De internationale naturbeskyttelsesområder kaldes Ramsarområder, fuglebeskyttelsesområder og habitatområder alt efter, om de er beskyttet efter Ramsarkonventionen eller efter EU's fuglebeskyttelses- og habitatdirektiver. De tre typer områder går under fællesbetegnelsen Natura 2000-områder. De udpegede arter omtales normalt som "bilag IV-arter", fordi de er opført på habitatdirektivets bilag IV.

Ifølge Habitatbekendtgørelsen er en kommune forpligtet til at lave en række vurderinger i forhold til Natura 2000-områderne og bilag IV-arterne, før den kan udstede en miljøgodkendelse efter husdyrloven. De vigtigste regler i habitatbekendtgørelsen er i denne forbindelse:

§ 7, stk. 1: Kommunen skal foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt

§ 11, stk. 1: Der kan ikke gives tilladelse, dispensation, godkendelse mv., hvis det ansøgte kan

– beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a),

– ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b i alle livsstadier,

Det nærmest beliggende Natura 2000-område er "Lillebælt", der er udpeget som hhv. fuglebeskyttelsesområde (F47), habitatområde (H96) og RAMSAR-område nr. 15. Natura 2000-

området ligger ca. 3,3 km nordøst for anlægget i ansøgte projekt, se bilag 5. Området strækker sig fra Middelfart til Halk Hoved. Lillebælt er et stort, lavvandet havområde mellem Fyn og Jylland med talrige grunde og rev samt flere mindre øer. Kyststrækningen i dette område er generelt udsat for en del erosion og aflejring. Materialerne aflejres i krumoddekomplekser og strandvolde med deraf følgende dannelse af strandsøer og afspærringsforland. Både på øerne og langs kysten af Fyn og Jylland findes der forholdsvis mange laguner foruden søer, moser og strandengsarealer.

For habitatområder og fuglebeskyttelsesområder er beskyttelsen baseret på en række arter og naturtyper. Listen over disse arter og naturtyper kaldes områdets "udpegningsgrundlag". Udpegningsgrundlaget for habitatområdet og fuglebeskyttelsesområdet, se bilag 15.

De største trusler mod områdets naturværdier er eutrofiering, tilgroning og unaturlig hydrologi.

En række arter omfattet af habitatdirektivet bilag IV kan muligvis have yngle- og rasteområde på eller omkring det ansøgte projekts arealer. Disse arter gennemgås i bilag 14.

Naturområder omfattet af naturbeskyttelsesloven

Naturbeskyttelseslovens § 3 (LBK nr. 933 af 24/09/ 2009, bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse) sikrer en række naturarealer mod tilstandsændringer. De § 3-beskyttede naturarealer omfatter: søer større end 100 m², vandløb (hvis de er udpegede som beskyttede), heder, moser, strandenge og strandsumpe samt ferske enge og biologiske overdrev, når sådanne naturtyper enkeltvis eller tilsammen er større end 2.500 m² i sammenhængende areal. Moser under 2.500 m² er dog også beskyttede, når de ligger i forbindelse med beskyttede søer eller vandløb.

Ifølge Haderslev Kommunes foreløbige registreringer ligger der følgende § 3-beskyttede terrestriske naturarealer i en afstand af 1000 meter fra anlægget: to beskyttede mose hhv. ca. 340 meter syd og 460 meter vest for anlægget og fire beskyttede enge hhv. ca. 370 meter vest, 820 meter syd og 860 meter vest for anlægget. Derudover ligger der spredte vandhuller i en afstand af ca. 75-1000 meter fra anlægget. Kort med de nærliggende naturområder, se bilag 6 i forhold til det ansøgte projekts anlæg.

Beskyttelseskrævende og fredede arter

En række arter er omfattet af artsfredning (jvf. BEK nr. 901 af 11/07/2007, bekendtgørelse om fredning af visse dyre- og plantearter mv., indfangning af og handel med vildt og pleje af tilskadekommet vildt) eller vurderet som værende beskyttelseskrævende ifølge det danske rødliste-system. Bilag IV-arterne som behandles senere, tilhører denne kategori. Haderslev Kommune har ikke kendskab til forekomst af andre beskyttelseskrævende eller fredede arter i området omkring anlægget.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Det generelle krav om ammoniakfordampning er overholdt.

Det generelle krav om ammoniakreduktion overholdes ved at Ansøger har opfyldt dette krav ved at der etableres gyllekøling i den nye farestald og i den nye løbe-drægtighedsstald. Desuden reduceres indholdet af råprotein i sofoderet. Der stilles derfor vilkår om disse tiltag (afsnit omkring Husdyrhold og staldindretning 4.1)

Påvirkning af naturområder omfattet af Husdyrlovens § 7

På baggrund af afstanden på de 3,4 km mellem anlæg og § 7-arealer vurderer Haderslev Kommune, at ammoniakdeposition (ammoniaknedfald) fra anlægget i ansøgte projekt ikke udgør en væsentlig påvirkning af naturarealer omfattet af husdyrlovens § 7.

Påvirkning af naturområder og arter omfattet af habitatbekendtgørelsen

Da det nærmeste Natura 2000-område ligger i en afstand af ca. 3,3 km fra anlægget i ansøgte

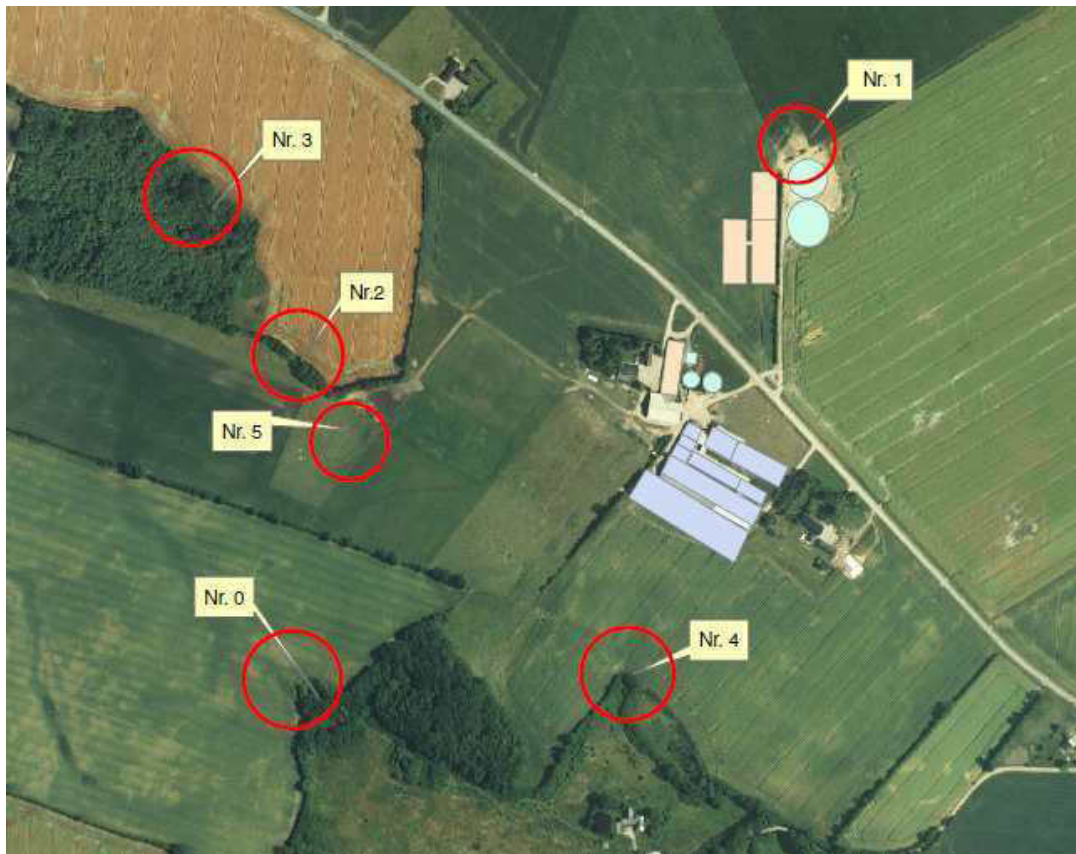
projekt, vil den samlede deposition fra anlægget i området være forsvindende lille og en beregning af deposition vil ikke kunne henføres til anlægget som punktkilde. Depositionen fra anlægget vurderes derfor ikke at udgøre en væsentlig påvirkning af Natura 2000-området. Der ligger en række vandhuller indenfor 1000 meter fra anlægget, som kan være potentielle yngle og rasteområder for bilag IV-padder. Nærmeste vandhul, Nr. 1 ifølge figur 5, er sløjfet og der er etableret erstatnings søer for dette vandhul. I efterfølgende afsnit er ammoniakdepositionens påvirkning af vandhullerne vurderet. Ud fra denne vurdering skønnes bilag IV-padder ikke at kunne påvirkes af ammoniakdeposition fra anlægget.

Samlet set vurderes ammoniakdeposition fra anlægget i det ansøgte projekt ikke at kunne påvirke det nærmeste Natura 2000-områdes udpegningsgrundlag væsentligt. Ligeledes vurderes det, at ammoniakdeposition fra det ansøgte projekt ikke vil skade arter opført på habitatdirektivets bilag IV. Påvirkningen stammende fra anlæggets ammoniakdeposition er dermed i overensstemmelse med habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 1 samt § 11, stk. 1, og kræver ikke udarbejdelse af konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsen regler herom.

Påvirkning af naturområder omfattet af naturbeskyttelsesloven

Punktkilden til deposition af ammoniak er anlægget på Favstrupvej 106. Ifølge DMU er baggrundsdepositionen af kvælstof i Haderslev Kommune ca. 17 kg kvælstof pr. ha pr. år.

Der er beregnet deposition af ammoniak på § 3 registreringer som ligger nærmest anlægget, se figur 1. Der er dog ikke beregnet på et lille vandhul på ca. 300 m² der ligger ca. 10 meter fra stuehuset og ca. 75 meter fra de nuværende produktionsanlæg, da det vurderes, at naturtilstanden i dette vandhul er meget kraftigt påvirket af den nære beliggenhed til den oprindelige ejendom og da naturgrundlaget derfor vurderes, at være meget ringe. Område nr. 0 til 3 og 5 er vurderet af Kolding Kommune under afsnit 7.6. Den beregnede merdeposition på § 3 mosen (nr. 4) blev 0,1 N pr. ha pr. år og den samlede deposition på arealet viste 2,77 kg N pr. ha pr. år. Nr. 1 er sløjfet og der er etableret erstatnings søer for dette vandhul.

Figur 1. Punkter hvori der er beregnet merdeposition af ammoniak

Der foreligger ingen besigtigelsesdata fra naturarealet, hvori der er beregnet merdeposition af ammoniak. Ifølge ammoniakmanualen (Manual vedr. vurdering af de lokale miljøeffekter som følge af luftbåren kvælstof ved udvidelser og etablering af større husdyrbrug, Miljøministeriet, Skov- og naturstyrelsen, 2003) ligger tålegrænsen for mose i intervallet 5-25 kg N pr. ha pr. år. Den beregnede merdeposition ligger under grænsen på 1,0 kg N pr. ha pr. år hvor det i henhold til Miljøstyrelsens bilag til praksisnotatet (Bilag til notat om Miljønævnets praksis i sagen om miljøgodkendelser af 6. juli 2009) ikke er muligt at påvise biologiske ændringer. Den beregnede merdeposition på 0,1 kg N pr. ha pr. år vurderes således ikke i sig selv at kunne påvirke naturarealerne væsentligt. Den beregnede deposition vil i kumulation med baggrundsbelastningen ligge på 19,77 kg N pr. ha pr. år, for området.

Vandhullerne i området omkring anlægget ligger op til, eller er omgivet af arealer i omdrift. På grund af denne beliggenhed er vandhullerne påvirket af eutrofiering stammende fra afdrift og udvaskning fra landbrugsarealerne. Eutrofieringsbidraget stammende fra en evt. deposition fra anlægget vil være ubetydeligt i forhold til de øvrige kilder.

Der vurderes ikke at være anden natur, som kan påvirkes af merdeposition fra anlægget.

Samlet set vurderes depositionen fra anlægget ikke at kunne påvirke de omkringliggende § 3-beskyttede naturarealer væsentligt.

6.2 LUGT

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Miljøstyrelsens ansøgningssystem har beregnet, hvilke afstande, der mindst skal være fra stalene til forskellige områdetyper, se tabellen nedenfor. Der er beregnet for en enkelt bolig på (Fjelstruprødvej 2, 6100 Haderslev), samlet bebyggelse (Fjelstrup) samt nærmeste byzone (Fjelstrup).

Tabel 6.2.1: Viser geneafstand til forskellige områdetyper

Områdetype	Lovens krav- minimum afstand (m) (geneafstanden)	Den vægtede gennemsnitsafstand (m) (Aktuel afstand)
Byzone / Sommerhusområde	556,28	1445
Samlet bebyggelse	395,09	1007,79
Enkelt bolig	170,55	506,76

Afstanden til Fjelstrup og til byzonen i Fjelstrup er ikke ens, da det ikke er hele Fjelstrup, der er udarbejdet lokalplan for.

Lugtgeneafstandene er beregnet som for fuld besætning. Alle eksisterende og nye anlæg indgår i beregningen.

Lugtens udbredelse i nærområde, afhænger bl.a. af antal og typer af husdyr og geografisk placering. Disse faktorer indgår i lugtberegningen.

I bilag 11 ses hvilke punkter for byzone/sommerhusområde, nærmeste beboelse indenfor samlet bebyggelse samt nærmeste nabo uden landbrugspligt, der indgår i lugtberegningen.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERINGER

Kommunen vurderer at lovens minimumskrav til afstande i forhold til lugt til de tre områdetyper er overholdt.

Lugtens udbredelse i nærområdet afhænger blandt andet af antallet af dyr, typen af husdyr og den geografiske placering. Disse faktorer indgår i lugtberegningen. Lugtberegningen er foretaget med udgangspunkt i perioder med maksimal belægning i staldene.

Der har ikke tidligere været problemer med lugtgener fra ejendommen, og der forventes ikke lugtmæssige påvirkninger.

Det vurderes, at godkendelsen ikke vil medføre øgede lugtgener for naboejendomme, da nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt ligger udenfor den beregnede geneafstand på 170,55 meter. Det vurderes derfor, at husdyrbrugets lokalisering er tilfredsstillende for et landbrug af denne størrelse.

For at sikre omkringboende mod opstående lugtgener, stilles der vilkår om, at Bedriften og dens omgivelser skal drives og renholdes, således at lugtgener så vidt muligt begrænses. Landbrugsdriften må uden for ejendommens areal ikke give anledning til lugtgener, der af tilsynsmyndigheden vurderes til at være væsentlige.

Såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt kommunen finder det nødvendigt, skal husdyrbruget udarbejde en handlingsplan for nedbringelse af generne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden og derefter gennemføres på bedriften.

Konsekvensradius for lugt er beregnet til 762,67 m i ansøgningen. Det betyder, i en afstand af ca. 762 m fra staldene vil staldlugt kun undtagelsesvis kunne registreres. Den største lugtafgivelse er i sommerperioden, hvorfor det er denne beregning der lægges til grund for vurderingen. Der ligger nogle få ejendomme indenfor konsekvensområdet. Den beregnede konsekvensradius vil indgå som en parameter i vurderingen af, hvilke parter der skal høres i forbindelse med behandlingen af ansøgningen.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

61. Bedriften og dens omgivelser skal drives og renholdes, således at lugtgener så vidt muligt begrænses. Landbrugsdriften må uden for ejendommens areal ikke give anledning til lugtgener, der af tilsynsmyndigheden vurderes til at være væsentlige.
62. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til flere lugtgener for omkringboende end forventet, skal bedriften udarbejde en handlingsplan for nedbringelse af generne, som kan accepteres af tilsynsmyndigheden og derefter gennemføres af bedriften.

6.3 FLUER OG SKADEDYR

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Det er i ansøgningen oplyst, at der med hensyn til generel bekæmpelse af skadedyr tilstræbes god renholdelse i og omkring staldene og rester af foder fjernes.

I tilfælde af fluegener bekæmpes der med rovfluer. Observeres tegn på rotter iværksættes bekæmpelse i følge Statens Skadedyrlaboratorium.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra skadedyr (rotter, mosegrise m.v.), som skal afhjælpes, samt gener fra fluer, som skal bekæmpes effektivt. Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende.

For at sikre hensyn til omkringliggende nabobeboelser, stilles der vilkår om, at fluer bekæmpes i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium, og at opbevaring af foder og affald sker på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.). Bemærk at retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium opdateres en gang årligt.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

63. På ejendommen skal der foretages en effektiv fluebekæmpelse og forebyggende foranstaltninger mod fluer. Fluebekæmpelse skal ske i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium.
64. Opbevaring af foder og affald skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).

6.4 TRANSPORT

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

I ansøgningen er der oplyst antallet af transportere til ejendommen før og efter udvidelsen af svineproduktionen. Til og frafrakørsel sker ad indkørslen til Favstrupvej. Favstrupvej er en kommunevej uden cykelsti eller fortov. Der er gode oversigtsforhold.

Art	Antal transportere før udvidelse	Antal transportere efter udvidelse
Dyr til slagting	52	52
Levering af foder	78	125
Afhentning af smågrise	52	13
Levering af avlsdyr	5	5
Olie	?	?
Gylle	215	400

Tabel 6.4.1: Viser antal transportere i nudrift og ansøgt drift.

Bilag 12 viser de transportveje der hovedsageligt anvendes til udbringning af gylle.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Det er kommunens vurdering at der er valgt de mest hensigtsmæssige transportveje for produkter til og fra ejendommen.

Gylletransporterne stiger med 46 %, hvilket Haderslev Kommune vurderer, kan give gener i forbindelse med transport igennem Fjelstrup og Sillerup. Haderslev kommune stiller derfor vilkår om at, ved transport af gylle på offentlige veje skal gyllevognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, så spild undgås samt vilkår om, at transport skal foregå i transportvogne, der ikke anvendes til udspredning af husdyrgødning i marken.

For at sikre at antallet af transportere ikke stiger yderligere, stiller kommunen vilkår om at såfremt det anslåede årlige antal transportere i forbindelse med projektet, der fremgår af afsnit 6.4, overstiges med mere end 10 %, skal kommunen kontaktes og vurdere, om det medfører væsentlige gener for de omkringboende.

Endvidere stilles der vilkår om, at transport af gylle til og fra ejendommen gennem Fjelstrup og Sillerup ikke må finde sted på lør-, søn- og helligdage. Vilkåret stilles for at mindske generne i forbindelse med transporten af gylle.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

65. Transport af flydende husdyrgødning fra og til ejendommen på offentlig vej gennem Fjelstrup og Sillerup til udbringningsarealerne må ikke finde sted på lør-, søn- og helligdage.
66. Transport af gylle, dyr og foder til og fra ejendommen skal ske via indkørsel fra Favstrupvej.
67. Såfremt det anslåede årlige antal transportere i forbindelse med projektet, der fremgår af afsnit 6.4, overstiges med mere end 10 %, skal kommunen kontaktes og vurdere, om det medfører væsentlige gener for de omkringboende.
68. Ved transport af flydende husdyrgødning på offentlig vej skal gyllevognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således at spild ikke kan finde sted.
69. Transport med gylle skal altid tilrettelægges således, at der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.

6.5 STØJ FRA ANLÆGGET OG MASKINER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

I ansøgningen er der oplyst følgende omkring støj:

Der vil være støj fra levering og afhentning af svin samt ved transport af foder og gylle. Der vil være permanent støjbidrag fra ventilationsanlægget.

Levering og afhentning af svin samt transport af foder og gylle vil så vidt mulig foregå på hverdage og indenfor normal arbejdstid. Forventet driftsperioder for staldanlægget er 07-17.30 alle årets dage.

Der er ikke planlagt tiltag mod støjklender, da staldanlægget ligger forholdsvis isoleret, således støj ikke vurderes at genere naboer.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Der vurderes ikke at være behov for specifikke vilkår for støjbegrænsning. Der fastsættes dog de generelle støjgrænser for virksomheden i overensstemmelse med vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 5 fra 1984. I tilfælde af, at det på et senere tidspunkt findes nødvendigt (fx pga. kla-

ger), at virksomheden dokumenterer, at støjvilkårene kan overholdes, stilles der vilkår om, at miljømyndigheden kan forlange en eftervisning af, at de fastsatte støjvilkår kan overholdes.

Målinger/beregninger skal foretages af et firma eller laboratorium, der er angivet i Miljøstyrelsens seneste vejledning herom.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

70. Bidraget fra virksomheden til det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) må ved opholdsarealer ved beboelse i det åbne land ikke overstige følgende værdier:

	Tidsrum	Støjgrænse
mandag til fredag	kl. 07.00 – 18.00	55 dB(A)
Lørdag	kl. 07.00 – 14.00	55 dB(A)
Lørdag	kl. 14.00 – 18.00	45 dB(A)
søn- og helligdage	kl. 07.00 – 18.00	45 dB(A)
alle dage	kl. 18.00 – 22.00	45 dB(A)
alle dage	kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)

71. Målinger eller beregninger til kontrol af ovenstående vilkår er overholdt, skal udføres, når tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dog kan målinger/beregninger kun forlanges en gang årligt.
72. Dokumentation skal udføres efter Miljøstyrelsens gældende vejledninger af et firma, som er godkendt af miljøstyrelsen. Målingerne/beregningerne skal foretages og afrapporteres som "Miljømåling – Ekstern Støj".
- Målingen/beregningen skal foretages for de mest støjbelastede områder udenfor virksomhedens grund, under de mest støjbelastende driftsforhold – eller efter anden aftale med miljømyndigheden.

6.6 STØV FRA ANLÆG OG MASKINER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der er i ansøgningen ikke givet oplysninger omkring støvforhold i forbindelse med drift af landbruget.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Med hensyn til støvgener fra ejendommen forventes det ikke at give væsentlige problemer. Dog henvises der til god landmandspraksis, at al transport til og fra bedriften skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel, samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Der stilles derfor vilkår om at landbrugsdriften, udenfor ejendommens areal, ikke må give anledning til støvgener, som at tilsynsmyndigheden vurderes til at være væsentlige.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

73. Landbrugsdriften må uden for ejendommens areal ikke give anledning til støvgener, som af tilsynsmyndigheden vurderes til at være væsentlige.

6.7 LYS

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

I ansøgningen er der oplyst følgende omkring lysforhold:
Der er lys ved indgang og udleveringsramper. Lyset tændes efter behov (bevægelsessensor).

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Det vurderes at belysningen ikke vil give anledning til væsentlige problemer eller gener for omkringboende eller landskabelige hensyn. Af hensyn til naboer og andre stilles der vilkår om at belysning i stalde skal være slukket mellem kl. 23 og kl. 06, med mindre menneskelig aktivitet er påkrævet i stalden.

Udendørs pladsbelysning skal forsynes med bevægelsessensorer, der sikrer, at lyset kun er tændt i op til en halv time ad gangen.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

74. Belysning i stalde skal være slukket mellem kl. 23 og kl. 06, med mindre menneskelig aktivitet er påkrævet i stalden
75. Udendørs pladsbelysning skal være forsynet med bevægelsessensorer, der sikrer, at lyset kun er tændt i op til en halv time efter ophør af aktivitet.

7 PÅVIRKNING FRA AREALERNE

7.1 UDBRINGNINGSAREALERNE

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

Nedenstående tabel fra IT-ansøgningssystemet viser hvordan bedriftens areal er sammensat og hvor mange hektar, der ligger i udpegede og følsomme områder:

Navn	Ha	Drænet	JB type	Vand t	Sædskifte	Ref. sædskifte	N-kl-0	N-kl-1	N-kl-2	N-kl-3	G. vand	P-kl-0	P-kl-1	P-kl-2	P-kl-3
1-0	5,78 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00 Ha	4,39 Ha	1,38 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	5,78 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
1-1	6,25 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00 Ha	4,25 Ha	2,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	6,25 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
10-0	15,96 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00 Ha	0,01 Ha	15,95 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	15,96 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
10-1	0,70 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00 Ha	0,00 Ha	0,70 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,70 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
4-3	3,19 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00 Ha	2,99 Ha	0,20 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	3,19 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
3-4	2,96 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00 Ha	2,96 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	2,96 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
4-2	7,20 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00 Ha	2,57 Ha	4,63 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	7,20 Ha	0,00 Ha	0,75 Ha	0,00 Ha
4-1	1,30 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00 Ha	1,30 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	1,30 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
26-0	9,51 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00 Ha	9,51 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	9,51 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
16-1	6,00 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00 Ha	6,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	6,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
16-0	2,67 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00 Ha	2,67 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	2,67 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
13-0	11,20 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00 Ha	11,20 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	11,20 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
20-0	1,17 Ha	Ja	JB7	Nej	S2	S2	0,00 Ha	1,17 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	1,17 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
29-0	6,50 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00 Ha	6,50 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	6,50 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
24-0	5,30 Ha	Ja	JB7	Nej	S2	S2	0,00 Ha	5,30 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	5,30 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
24-1	1,30 Ha	Ja	JB7	Nej	S2	S2	0,00 Ha	1,30 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	1,30 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
14-0	3,70 Ha	Ja	JB7	Nej	S2	S2	0,00 Ha	3,70 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	3,70 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
19-0	5,58 Ha	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00 Ha	5,58 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	5,58 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
28-0	2,31 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	2,31 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	2,31 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
33-0	17,30 Ha	Ja	JB4	Nej	S4	S4	0,00 Ha	0,00 Ha	17,30 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	17,30 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
30-0	4,50 Ha	Ja	JB4	Nej	S4	S4	0,00 Ha	0,00 Ha	4,50 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	4,50 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
15-0	9,70 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00 Ha	9,70 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	9,70 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
27-0	4,60 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00 Ha	4,60 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	4,60 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
31-0	0,91 Ha	Ja	JB4	Nej	S4	S4	0,00 Ha	0,00 Ha	0,91 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,91 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
32-0	3,30 Ha	Ja	JB4	Nej	S4	S4	0,00 Ha	0,00 Ha	3,30 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	3,30 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
4-00	1,34 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00 Ha	1,34 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	1,34 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
3-0	9,62 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00 Ha	9,62 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	9,62 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
3-5	0,40 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00 Ha	0,40 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,40 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha
2-0	20,34 Ha	Ja	JB6	Nej	S2	S2	0,00 Ha	19,89 Ha	0,45 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	20,23 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	0,11 Ha
Total:	170,57 Ha						2,31 Ha	116,94 Ha	51,33 Ha	0,00 Ha	0,00 Ha	170,46 Ha	0,00 Ha	0,75 Ha	0,11 Ha

Til ejendommen samt Favstrupvej 100 hører 170,57 ha ejet og forpagtet udbringningsareal, se bilag 2.1 til 2.3, samt er der indgået gylleaftalearealer på i alt 148,61 ha på følgende adresser:

Adresse	Modtager DE
Bojskov Byvej 22 6070 Christiansfeld	85
Østerskovvej 54 6100 Haderslev	83
Keldetvej 29 6100 Haderslev	21,13

I alt er der til ejendommen udbringningsareal på 319,38 ha. Der ansøges om 424,43 DE samt gødning modtaget fra Favstrupvej 100, svarende til 185,11 DE. I alt 609,54 DE. Gødningen afsættes til gylleseparation samt noget til aftalearealer jf afsnit 5.1 og 5.3. Dette kræver et harmoniareal på 172,97 ha ved et dyretryk på 1,4 DE/ha. Harmonikravet er opfyldt på ejendommen.

Aftalearealer

Aftalearealerne består samlet set af 148,61 ha. Samlet set ansøges om udbringning af husdyrgødning fra i alt 189,13 DE. Alle aftalearealerne ligger i oplandet til det internationale naturbeskyttelsesområde nr. 15 "Lillebælt" og mindre dele af udspretningsarealerne afvander til Hejls Nor eller Hejls bugt der er meget sårbare vandområder. En relativt stor del af arealerne ligger i nitratklasse 1-3 eller fosforklasse 1-3 og et enkelt aftaleareal indeholder en registrering af løvfrø, der er derfor lavet særskilt § 16 godkendelse til aftalearealerne.

Ejede og forpagtede arealer

Udbringningsarealerne er ikke beliggende i nitratfølsomme indvindingsområde.

Nogle af udspretningsarealerne ligger indenfor oplandet til Hejls Nor der er en del af det internationale naturbeskyttelsesområde "Lillebælt". Hejls Nor er en Kystlagune i EF-habitatdirektivet. Kystlaguner og strandsøer er meget sårbare natura-2000 områder og Hejls Nor er P-belastet. De resterende udspretningsarealer afvander til den sydlige del af det internationale naturbeskyttelsesområde "Lillebælt". Der er en del lavvandede områder, bugter og vige der er sårbare. Området ligger således i oplandet til sårbare natura 2000 områder.

Mark nr. 1-0, 1-1, 10-0, 10-1, 4-3, 3-4, 4-2, 4-1, 3-5, 26-0, 16-1, 16-0, 13-0, 20-0, 29-0, 24-0, 24-1, 14-0, 19-0, 2-0, 15-0, 27-0, 4-00 og 3-0 i alt 116,94 ha er beliggende indenfor nitratklasse 1 og mark nr. 1-0, 1-1, 10-0, 10-1, 4-3, 4-2, 33-0, 30-0, 2-0, 31-0 og 32-0 i alt 51,33 ha er beliggende i nitratklasse 2

Mark nr. 1-0, 1-1, 4-2, 4-00, 10-1, 10-0, 30-0, 31-0 og 32-0 er beliggende i opland til meget sårbare Natura2000 områder. Resterende marker er, ud over mark nr. 28-0, beliggende i opland til sårbare Natura2000 områder.

Mark nr. 4-2 er beliggende i fosforklasse 2.

Der er ikke indgået MVJ-aftaler på udbringningsarealerne.

Mark nr. 4-0, 4-1, 4-2, 3-4, 3-3, 3-1, 3-0, 15-1, 19-0, 20-0, 24-2 og 27-1 er beliggende i et lavbundsareal, der ikke er omfattet af okkerklasse.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Jordtypen er hovedsagelig sandblandet lerjord (JB 6) og drænet. Det valgte sædskifte er S 2 og S4 og referencesædskifte er S2 og S4. Sædskiftet består hovedsagelig af 15 % vinterraps og 14 % efterafgrøde, samt er der oplyst i ansøgningen at der anvendes 4,75 procent efterafgrøder ud over plantedirektoratets krav til efterafgrøder.

De beregnede mængder kvælstof og fosfor i husdyrgødningen, som tilføres udbringningsarealerne, udgør i nudrift 19.349 kg N/år og 4.054 kg P/år og efter den ansøgte udvidelse 27.246 kg N/år og 5361 kg P/år.

Det maksimale antal dyreenheder pr ha (DE_{max}) jf. arealernes indplacering i nitratklasser er 1,1246 DE/ha og det reelle dyretryk er 1,35 DE/ha.

Beregninger i ansøgningssystemet viser, at krav til kvælstofudvaskning kan overholdes enten ved det angivne dyretryk (1,13 DE/ha) eller ved at udlægge 4,75 % ekstra efterafgrøder. De generelle krav om fosforoverskud, som det er fastlagt i lovgivningen, er overholdt på disse arealer med de sædskifter som benyttes.

Udskiftning af bedriftens udbringningsarealer eller udskiftning af markarealer hos 3. mand til udspredding eller afsætning af gødning skal anmeldes til kommunen før planårets begyndelse d. 1. august.

Ejendommen har udbringningsarealer beliggende i Kolding Kommune og Vejen Kommune, hvor Haderslev Kommune har bedt om en vurdering jf. § 21 – se afsnit 7.6.

Følgende bestemmelser er gældende ifølge § 26 i Bek. nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage mv.

Udbringning af flydende husdyrgødning må kun foretages ved nedfældning eller slangeudlægning.

Ved udbringning af husdyrgødning på ubevoksede arealer skal det nedbringes hurtigst muligt og inden 6 timer.

Udbringning af flydende husdyrgødning på sort jord og græsmarker skal ske ved nedfældning.

Udbringning af husdyrgødning, ensilagesaft og spildevand må ikke give anledning til unødige gener.

Udbringning af husdyrgødning må ikke ske nærmere end 200 m fra byzone eller samlet bebyggelse på lør-, søn- eller helligdage af hensyn til de omkringboende.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

76. Udbringning af husdyrgødning fra produktionen må kun finde sted på de 319,38 ha udspreddingsareal, som fremgår af bilag 2.
77. Der må maksimalt udbringes husdyrgødning på bedriftens udbringningsarealer (eget/forpagtede) svarende til kvælstof og fosfor fra 230,27 DE eller 1,35 DE/ha pr planår (1/8-31/7).
78. De til enhver tid gældende regler i forbindelse med anvendelse og udbringning af husdyrgødning skal overholdes.
79. Udskiftning af udbringningsarealer skal anmeldes til og godkendes af Haderslev Kommune.

7.2 PÅVIRKNINGER AF SØER OG VANDLØB

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

En del af ejendommens jorder ligger ved eller i nærheden af Taps Å, Voldbæk og Sillerup Bæk der er B1 og B2-målsat dvs. som gyde- og opvækstområde for laksefisk og som laksefiskevand.

Udbringningsarealerne er i enkelte tilfælde vandløbsnære, men de øvrige arealer skrånede på intet sted stærkt ned mod vandløbene.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Langs de højt målsatte og naturlige vandløb skal der være en 2 meter dyrkningsfri bræmme i henhold til Vandløbsloven. En dyrkningsfri bræmme langs vandløb skal bl.a. være med til at hindre erosion samt hindre afdrift fra pesticider og gødning.

Bortset fra den direkte tilledning fra dræn vurderes det, at vandløbene i projektet generelt er godt beskyttet mod påvirkning fra næringsrigt vand fra udspretningsarealerne, da en stor del af den overfladiske afstrømning vil blive tilbageholdt af bræmmer. Bræmmerne er flere steder mere end 2 meter og derfor betydeligt mere end kravet om minimum 2 meter. Der ændres ikke på dræningsforhold i forbindelse med projektet.

Der er vurderet at erosionsrisikoen fra ejendommens udbringningsarealer er ringe, da der er begrænset fald på udbringningsarealerne der afvander til vandløb. Derfor er det vurderet at vandløbslovens bræmmebestemmelse om at der skal der være en 2-meter udyrket bræmme er tilstrækkelig til at hindre erosion

Der er vurderet at de generelle lovkrav er tilstrækkelige til at beskytte vandmiljøet og organismer der lever i vand i forbindelse med udspretning af bekæmpelsesmidler. Der gøres opmærksom på at det for mange almindelige sprøjtemidler er et afstandskrav, der forbyder brug i en afstand der er mindre end 10 m fra vandløb og søer, og for enkelte midler er afstandskravet højere. Afstandskravene er indført for at beskytte organismer, der lever i vand.

Der stilles derfor ikke vilkår til søer og vandløb.

7.3 KVÆLSTOF OG FOSFOR TIL FJORD & HAV

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

Arealer i nitratklasse

Alle ejendommens ejede og forpagtede arealer som udgør 170,57 ha afvander til natura-2000 område 112 "Lillebælt" der er udpeget som EF-habitatområde nr. 96, EF-Fuglebeskyttelsesområde nr. 47 og Ramsar-område nr. 15, bortset fra et enkelt, der afvander til natura 2000 området Vadehavet. Ca. 116,94 ha ligger i nitratklasse I og 51,33 ha ligger i nitratklasse II. Dvs., at arealernes evne til at denitrificere er ringe og ligger mellem 0 og 75 pct. og Natura-2000 området er klassificeret som sårbart eller meget sårbart vandområde.

Miljøstyrelsen har fastlagt følgende afskæringskriterier for skadesvirkning af nitratudvaskning til overfladevande (Miljøstyrelsens digitale vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug <http://www2.mst.dk/husdyrvejledning> den 5.5.2011):

Et projekt for husdyrbrug kan ikke medføre en skadevirkning på overfladevande, herunder

Natura 2000-områder samt yngle- eller rasteområder for beskyttede arter som følge af nitratudvaskning, hvis følgende punkter alle er opfyldt:

Afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter):

Pkt. 1: Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, har ikke været stigende siden 1. januar 2007. Hvis der er andre kilder til nitratudvaskning, f.eks. ny bebyggelse, end den samlede husdyrproduktion, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007, skal dette inddrages i vurderingen således, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end den samlede husdyrproduktion kan medføre et skærpet krav i godkendelsen, der modsvarer miljøeffekten af den øgede nitratudvaskning i det aktuelle opland. Gennemførte initiativer, fx etablering af vådområder, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, kan ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland.

Afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i sig selv:

Pkt. 2A: Nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, dog således, at

Pkt. 2B: nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 1 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er et meget lidt eutrofieret vandområde.

Det fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal meddeles afslag, hvis de fastlagte beskyttelsesniveauer i bekendtgørelsen ikke kan forhindre skade på internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttede arter i overensstemmelse med reglerne i habitatbekendtgørelsen. Det fremgår endvidere af bekendtgørelsen, at der kan meddeles afslag, hvis de fastlagte beskyttelsesniveauer i bekendtgørelsen ikke kan forhindre en væsentlig miljøvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser. Der henvises til bekendtgørelsens § 11, stk. 2 - 6.

Et projekt for husdyrbrug skal overholde de samlede afskæringskriterier nævnt ovenfor for ikke at kunne have en skadevirkning. Afskæringskriteriets pkt. 1 omfatter en vurdering af, om det ansøgte i forbindelse med andre planer og projekter vil kunne have en skadevirkning. Afskæringskriteriets pkt. 2A / 2B omfatter en vurdering af, om det ansøgte i sig selv vil kunne have en skadevirkning.

Ad. Pkt.1. Udbringningsarealerne udgør samlet 170,57 ha og afvander til Natura 2000-området "Lillebælt" samt for et enkelt areals vedkommende til Natura 2000 området Vadehavet. Udbringningsarealerne ligger i delvandoplandene Aunø Vig og Hejlsminde Nor til hovedvandopland 1.11 Lillebælt/Jylland (Vandplan for hovedvandopland 1.11 Lillebælt/Jylland, dec. 2012) samt Knudedyb til Natura 2000 området Vadehavet.

På www.jorbundsanalyser.dk (20.2.2012) er der foretaget en opgørelse af udviklingen i antallet af dyreenheder i deloplande til hovedvandopland 1.11 Lillebælt for perioden 2007-2011:

Udvikling i antal dyreenheder i deloplande til Lillebælt og Vadehavet				
Opland	Ha opland	DE 2007	DE 2010	% afvigelse
Aunø Vig	4 481	3 339	3 566	6,8 %
Knude Dyb	145 340	126 311	129 627	2,7 %

Hejlsminde Nor	10 773	6819	6649	-2,5 %
----------------	--------	------	------	--------

Det fremgår af tabellen, at dyretrykket i oplandet til Knude Dyb er steget med 2,7 % og i Hejlsminde Nor er det faldet med 2,5 %. I delvandoplandet Aunø vig er det steget 6,8 %.

For Aunø Vigs vedkommende er udviklingen iflg. Miljøstyrelsens opgørelse klassificeret i klasse C, dvs. stigende men med usikker tendens. Hvis forklaringsgraden, dvs. r^2 på regressionsligningen for udviklingen i husdyrtrykket, er $<0,5$, er udviklingen usikker. Forklaringsgraden ved Aunø Vig er 0,04, dvs. meget lav, og usikkerheden er derfor stor. Miljøstyrelsens udmelding hertil er (Notat om Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse om kvælstofudvaskning svarende til planteavl af 22.12.2011), at " Hvis forklaringsgraden r^2 er mindre end 0,5 er analysen usikker, og der skal i så fald tages udgangspunkt i en direkte sammenligning af husdyrholdets størrelse i det seneste opgørelsesår og niveauet pr. 1. januar 2007." Det betyder, at der også skal beregnes udvaskning ved planteavlssædskifte af arealerne i oplandet til Aunø Vig.

Kolding Kommune har foretaget en nærmere analyse af udviklingen i antallet af dyreenheder i oplandet til Hejls Nor, som det anbefales i MST's digitale vejledning, når det samlede antal dyreenheder er under 10.000 DE i et opland. Kolding Kommune (Notat vedr. vurdering af næringsstofpåvirkning fra husdyrbrug i oplande til sårbare Natura 2000-vandområder og skærpet beskyttelsesniveau for Hejls Nor og Knude Dyb i forbindelse med ansøgninger om miljøgodkendelse og tilladelse til husdyrbrug) vurderer, at der pr. marts 2012 er sket en forøgelse af antallet af dyreenheder i oplandet siden 2007 på minimum 295 DE svarende til 4,33 %. På denne baggrund vurderer Kolding Kommune, at der er behov for at skærpe beskyttelsesniveauet i oplandet til Hejls Nor. Haderslev Kommune er enig i denne vurdering, og Haderslev Kommune kan på nuværende tidspunkt som udgangspunkt ikke give tilladelse til udvidelser af husdyrbrug i oplandet til Hejls Nor, hvis disse bidrager med en merbelastning af DE/husdyrgødning.

I supplement til den digitale husdyrvejledning om kommunernes opgørelse af dyretryk af 14. marts 2011 er det anført, at der er mulighed for, at kommunen alligevel kan godkende et projekt uanset en stigning i husdyrtrykket i et opland, såfremt udvaskningen reduceres så meget, at den ikke overstiger en nitratudvaskning, der svarer til planteavlsbrug. Blandt de virkemidler, der kan anvendes, er flere efterafgrøder, skærpede harmonikrav, øget udbringningsareal samt ændret sædskifte.

På den baggrund har Haderslev Kommune gennemført beregninger i Farm N af udvaskningen fra husdyrbruget ved et rent planteavlssædskifte, som angivet i den digitale vejledning. Beregningen i FarmN udføres ved at oprettet et scenarie (kopi nudrift), hvor udvaskningen beregnes uden husdyrgødning. Denne beregning giver en udvaskning fra rodzonen på 46,5 kg N/ha/år, hvor udvaskningen i den ansøgte situation udgør 47,4 kg N/ha/år. Udvasningen skal altså formindskes med 0,9 kg N/ha/år for de arealer, der ligger i oplandet til Hejls Nor, Aunø Vig og Knudedyb.

For at nedbringe belastningen fra de pågældende marker til udvaskningen fra et planteavlsbrug, har ansøger valgt at etablere 4,75 % efterafgrøder på alle udbringningsarealer.

Ad pkt. 2A og B. Afskæringskriteriet omfatter ikke åbne farvande, der ligger uden for Natura 2000 områder. Alle ansøgte arealer afvander imidlertid til Natura 2000 områder. Afskæringskriterium 2 B anvendes ifølge "Vejledende notat om afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevand ved vurdering af ansøgninger efter husdyrgodkendelsesloven af 24. juni 2010" ved udledning til meget sårbare vandområder. De meget sårbare vandområder omfatter Natura 2000-naturtyper, der er lavvandede vandområder med langsom vandudskiftning. De meget sårbare vandområder er: kystlaguner og strandsøer (naturtype 1150), flodmundinger (naturtype nr. 1130), større lavvandede bugter og vige (naturtype nr. 1160). Afskæringskriterium 2 A omfatter sårbare vandområder, dvs. alle øvrige vandområder i Natura 2000 områderne.

Delvandoplandet Hejls Nor er udpeget som naturtype 1150 og må derfor betragtes som meget sårbart. Hejls Nor falder derfor ind under afskæringskriterium 2B, hvor nitratudvaskningen fra den ansøgte produktion ikke må overstige 1 % af den samlede belastning til noret.

Delvandoplandet Aunø Vig afvander til et vandområde målsat som Naturtype 1110 Sandbanker med vedvarende dække af havvand. Denne naturtype omfatter sårbare havområder, der falder ind under afskæringskriterium 2A.

Delvandoplandet Knudedyb afvander til et vandområde målsat som naturtype 1140 Mudder- og sandflader blottet ved ebbe. Denne naturtype omfatter sårbare havområder, der falder ind under afskæringskriterium 2A.

Da ansøger reducerer udvaskningen fra udbringningsarealerne svarende til planteavlbrug, vil der ikke være bidrag fra husdyrgødning jf. afskæringskriterium 2.

Bidraget fra det samlede husdyrbrug inkluderer også bidraget fra § 16 arealer tilhørende ejendommene Bojskov Byvej 22, Østerskovvej 54 samt Keldetvej 29. Det fremgår af nedenstående, at både afskæringskriterium 2A og 2B er overholdt.

Bidrag fra § 16 arealer				
Bojskov Byvej 22	0,12	0	0,05	0
Østerskovvej 54	0	0		0,014
Keldetvej 29	0	0	0	0,005
I alt %	0,12	0	0,05	0.019

Arealer i fosforklasse

Alle udbringningsarealer, bortset fra 0,75 ha i areal 4-2 og 0,11 ha i areal 2-0. ligger i fosforklasse 0. Ca. 51,33 ha af udspretningsarealerne afvander til Hejls Nor der er en del af det internationale naturbeskyttelsesområde nr. 112 Lillebælt. Hejls Nor er i dag overbelastet med fosfor. Alle de resterende arealer afvander til Lillebælt der er en del af det internationale naturbeskyttelsesområde nr. 112. Området er ikke i dag overbelastet med fosfor.

Mark nr. 20-0, 24-0, 24-1 og 14-0 er kategoriseret som JB7, mark nr. 19-0 som JB5 og mark nr. 30-0, 31-0, 32-0 og 33-0 som JB4. Alle ejendommens øvrige ejede og forpagtede arealer er kategoriseret som JB 6, og samtlige arealer vurderes af kommunen at være detailafvandet.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Arealer i nitratklasse

Hejls Nor er udpeget som kystlagune, der er særlig sårbare overfor næringsstoffer. Kystlagunerne kan påvirkes af en sådan tilledning, da de har et begrænset vandskifte med de åbne vandmasser. I henhold til basisanalysen er Hejls Nor belastet med næringssalte, og det vurderes at målsætningen ikke er opfyldt. Opland til Hejls Nor er ca. 10.773 ha og udbringningsarealerne (ca. 51,33 ha) indenfor oplandet til Hejls Nor udgør ca. 0,5 % heraf.

Med hensyn til miljøstyrelsens krav til afskæringskriterier for skadevirkninger af nitratudvaskning på følsomme vandområder, viser beregninger udført af Kolding Kommune, at dyretrykket i opland til Hejls Nor er steget 4,33 % i perioden 2007-2011. For de udbringningsarealer, der ligger i oplandet til Hejls Nor (Nitratklasse II, 51,33 ha), betyder det, at udvaskningen af kvælstof fra arealerne ikke må overstige udvaskningen ved et planteavlssædskifte. Ansøger har på

den baggrund som virkemiddel indført 18 % efterafgrøder på arealer i oplandet til Hejlsnor. Haderslev kommune vurderer, at dette vil være tilstrækkeligt til at overholde det skærpede krav mht. kvælstofudledning til Hejls Nor.

Ca. 117,14 ha af arealerne ligger i nitratklasse I. Beregninger af nitrat til overfladevand viser en reduktionsprocent på 79,18 %. Det betyder, at umiddelbart må husdyrtrykket ikke overstige 1,1246 DE/ha. I projektet opfyldes dette ved at der anvendes 4,5% ekstra efterafgrøder udover Plantedirektoratets krav.

Arealer i fosforklasse

Bortset fra ca. 0,70 ha af udspretningsarealerne (mark 10-1) har alle udspretningsarealerne et fosfortal på under 4,0. Fosfortallene for mark 10-1 ligger på 5,5.

Ved fosfortal under 4,0 stilles der ikke krav, der rækker ud over de generelle harmoniregler, for udledning af kvælstof og fosfor til Hejls Nor og Lillebælt i Natura 2000 område 112 "Lillebælt". Ved fosfortal mellem 4,0 og 6,0 må overskuddet af fosfor højst stige med 4 kg/ha/år fra nudrift til den ansøgte bedrift. Ved fosfortal over 6,0 skal der være fosforbalance, dvs. overskuddet af fosfor i den ansøgte produktion må ikke overstige 0 kg/ha/år.

Ud fra oplysningerne om den anvendte mængde husdyrgødning ved nudrift og ansøgt drift, samt oplysninger om fosforklasser for det ansøgte udbringningsareal, beregnes det om beskyttelsesniveauet for fosfor er overholdt. Det tilladte fosforoverskud beregnes på bedriftsniveau. Der tilføres 31,3 kg P/ha/år i ansøgt drift og bortføres 26,0 kg P/ha/år således at overskuddet er 5,3 kg P/ha/år. Kravet for eftersituationen er et maksimalt overskud på 9,5 kg P/ha/år.

Udbringningsarealerne består hovedsagligt af sandblandet lerjord (JB6) og hovedparten af udbringningsarealerne har et fosfortal på under 4. Det betyder, at arealerne har en god evne til at binde og tilbageholde fosfor i jorden. Det vurderes derfor, at et totalt fosforoverskud på ca. 5,3 kg P/ha/år ikke vil medføre en forøgelse af fosfortilførslen til Hejls Nor eller andre vandområder.

Samlet vurdering

Da udbringningsarealerne hovedsagligt ligger på sandblandet lerjord (JB6) og da der primært anvendes standardsædskifte (S2) der medfører en forholdsvis ringe kvælstofudvaskning er det kommunens samlede vurdering, at de anførte vilkår sikrer, at projektets udledning af kvælstof og/eller fosfor til Hejls Nor og Lillebælt hverken i sig selv eller sammen med andre kilder og projekter i området vil have en væsentlig indvirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000 område 15 "Lillebælt".

Med udgangspunkt i de ovenfor beskrevne tiltag til begrænsning af kvælstofudvaskningen, samt Samlet vurderes det, at projektet i sig selv ikke vil påvirke Natura 2000-området væsentligt, samt at projektet heller ikke i sammenhæng med andre projekter og husdyrbrug vil påvirke Natura 2000-området væsentligt pga. fosfor- og nitratudvaskning.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

80. Der skal på bedriftens udbringningsarealer være mindst 4,5 % efterafgrøder. Disse efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødskning.
81. Ansøger er ansvarlig for, at gylleudbringning på gylleaftaler udføres i henhold til de vilkår der er opsat i godkendelsen for det enkelte areal. Vilkåret omfatter kun de aftalearealer, hvorpå ansøger levere gyllen udbragt.

82. Der må maksimalt tilføres 5.361 kg P/år på udbringningsarealerne. Det forudsættes at der ikke tilføres fosfor med handelsgødning/uorganisk gødning, såfremt der er balance eller fosforoverskud på arealerne (startgødning til majs undtaget). Der må ikke tilføres arealerne anden organisk gødning med indhold af fosfor.

7.4 PÅVIRKNING AF BESKYTTET NATUR, NATURA 2000 OG ARTER MED SÆRLIGT STRENGE BESKYTTELSESKRAV (BILAG IV ARTER)

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

Naturbeskyttelseslovens § 3 omfatter en generel beskyttelse af en række naturtyper. Der er en række § 3 beskyttede naturområder som enten grænser op til udbringningsarealerne eller som er en del af udbringningsarealerne i Haderslev Kommune. Det drejer sig om beskyttede engarealer samt en række vandhuller og vandløb.

Der er et beskyttet engareal langs mark 13-0, 14-0 26-0 og 27-0.

Herudover grænser følgende arealer op til beskyttet vandløb eller vandhul, mark nr. 1-1, 16-1, 19-0 og 27-0.

De beskyttede naturarealer fremgår af vedlagte kortbilag 6. Der må ikke foretages ændringer i tilstanden af de beskyttede arealer. Det er ejeren af arealerne, som til enhver tid er ansvarlig for denne forpligtigelse.

Det vurderes, at søerne har værdi som biotop i landskabet for dyr og planter, hvorfor det er væsentligt, at søernes tilstand ikke forringes. Det vurderes, at en 2 meter bræmme omkring søerne vil sikre, at markdriften ikke påvirker søerne negativt, idet bræmmen vurderes at kunne forhindre direkte erosion og næringsstofbelastning til søerne.

Det skal dog bemærkes, at der er lovpligtige og individuelle afstandskrav for hvert sprøjtemiddel til vandløb og søer. Mange sprøjtemidler må ikke benyttes i en afstand på mindst 10 meter til vandløb og søer.

Der kan forekomme flere arealer, som er beskyttede end de registreringer, der fremgår af kortbilaget, da kommunens registrering er vejledende. Såfremt der er tvivl om et område er beskyttet, kan kommunens natur- og landbrugsgruppe kontaktes for en nærmere afklaring.

Opmærksomheden skal samtidig henledes på at sten- og jorddiger er beskyttede efter Museumslovens § 29 og ikke må beskadiges eller sløjfes uden dispensation fra kommunen. Beskyttede sten- og jorddiger er vist på bilag 6.

Det nærmeste natura-2000 område "Lillebælt" er udpeget som EF-habitatområde nr. 96, EF-fuglebeskyttelsesområde 47 samt Ramsarområde 15.

Mark nr. 15-1 ligger ca. 1,8 km fra det internationale naturbeskyttelsesområde "Lillebælt" og er det nærmeste areal til det internationale naturbeskyttelsesområde.

Udpegningsgrundlaget for EF-habitatområde 96 er vist i bilag 15.

Kommunen skal foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura-2000 område væsentligt. Hvis kommunen vurderer, at projektet kan påvirke et Natura-2000 område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering under hensyntagen til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Vand- og Naturplanerne for Vadehavet hhv. Lillebælt indeholder ikke indsatskrav, der skærper det generelle landsdækkende beskyttelsesniveau, der som udgangspunkt er tilstrækkeligt til at sikre natur, overfladevand og grundvand imod en væsentlig påvirkning fra husdyr-

bruget. Det fremgår af godkendelsesvejledningen til tilladelse og godkendelse af husdyrbrug, at hovedreglen er, at der med den nye miljøgodkendelsesordning i kraft af den generelle reduktion af ammoniaktabet og etablering af bufferzoner er taget det nødvendige hensyn til naturområder. Haderslev kommune skal dog foretage en konkret vurdering af det enkelte projekt med inddragelse af den viden, der foreligger om de konkrete områder.

De største trusler mod områdets naturværdier er næringsstofbelastning. Den generelle eutrofiering med luftbårne kvælstofforbindelser påvirker i nogen grad strandengene, men større effekt har eutrofieringen på overdrev, rigkær og lignende naturtyper hvor tålegrænsen er overskredet.

Nærmeste lokalitet, hvor der er registreret bilag IV-arter, er 2 vandhuller ca. 750 m sydvest for ejendommen hvor der er registreret Løvfrø. Vandhullerne ligger på et aftaleareal og der udarbejdes en § 16 godkendelse til arealet. Stor Vandsalamander findes spredt over hele landet og det må formodes at nogle af vandhullerne i nærheden af ejendommen indeholder bestande af Stor Vandsalamander.

Det kan ikke udelukkes, at der er Markfirben eller Flagermus i nærområdet.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Markfirben og Flagermus vurderes ikke at være sårbare overfor øget kvælstofbelastning og vil derfor ikke blive påvirket af det konkrete projekt.

For at beskytte levevilkårene for Bilag IV-arten, stor vandsalamander, der vurderes at være i nærområdet af udbringningsarealerne, er der stillet vilkår om etablering af dyrknings-, gødnings- og sprøjtefri bræmme på mindst to meter rundt om samtlige vandhuller over 100 m². Vilkår til aftalearealet er stillet i § 16 godkendelsen. Da arealerne ikke er skrånede med mere end 6 pct., vil vandhullerne ikke blive påvirket væsentligt af afstrømning. Det vurderes på denne baggrund, at projektet ikke vil have en negativ påvirkning af arter, der er opført på Habitatdirektivets bilag IV.

Vandhullerne, hvor der er sandsynliggjort at der er løvfrø, ligger ca. 750 m fra ejendommen, og Kommunen vurderer, at det atmosfæriske kvælstofbidrag på grund af afstanden og den deraf følgende atmosfæriske opblanding ikke vil ændre vandhullernes tilstand samt at der udarbejdes en § 16 tilladelse for aftalearealet hvorpå der er registreret løvfrø.

Kommunen vurderer derfor, at den allerede registrerede bilag IV-art og dens levested ikke med de nedenstående vilkår trues af den forestående udvidelse på ejendommen Favstrupvej 106 og 100.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

83. Der skal etableres og opretholdes en dyrknings-, sprøjte- og gødningsfri randzone på mindst to meter rundt om samtlige vandhuller over 100 m².

7.5 KVÆLSTOF TIL GRUNDVAND

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

Der findes ikke udbringningsarealer i nitratfølsomt vandindvindingsområder.

7.6 AREALER BELIGGENDE I VEJEN OG KOLDING KOMMUNE

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

Vejen Kommune har udarbejdet en § 21 udtalelse i forbindelse med behandling af en ansøgning om tilladelse efter § 12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (Lov nr. 1572 af 20/12/06 med senere ændringer).

Udtalelse vedrører mark nr. 28-0 som ligger i Vejen Kommune se bilag 17. Beliggenheden af arealet kan ses af kortbilag 4.

Udtalelse vedrører arealer som ligger i Kolding Kommune se bilag 18 – 18.2. Beliggenheden af arealet kan ses af kortbilag 3.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående udtalelse fra Vejen og Kolding Kommune er der stillet følgende vilkår:

84. Udbringning af husdyrgødning må kun ske på hverdage fra 07.00 – 18.00 på mark nr. 28-0
85. Bedriftens nitratudvaskning må ikke overstige 47,60 kg N/ha/år beregnet ud fra vejledningens retningslinjer. Udover Plantedirektoratets til enhver tid gældende krav til efterafgrøder skal der årligt mindst udlægges ekstra 4,5 % efterafgrøder af det samlede efterafgrødegrundareal.
86. De ekstra efterafgrøder, skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder, hvad angår artsvalg, dyrkningsmetode og kvælstofgødskning. De ekstra efterafgrøder må ikke erstattes af vintergrønne marker.
87. Der skal etableres og opretholdes en dyrkningsfri bræmme på mindst 2 meter rundt om alle vandhuller over 100 m² og langs alle åbne vandløb, herunder grøfter og kanaler. Bræmmen skal etableres fra brinkens top – se bilag 3.

8 BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT)

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Ansøgningens oplysninger om BAT-forholdene for foder, staldindretning, forbrug af vand og energi samt opbevaring og behandling af husdyrgødning fremgår af de forudgående afsnit, henholdsvis afsnit 4.3, 4.1, 4.5 og 5 i denne godkendelse.

Nedenstående oplysningerne om BAT-forholdene vedrørende management og udbringning af husdyrgødning fremgår yderligere af ansøgningen:

Management:

Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons spredning.

Der føres ikke løbende journal over vand- og energiforbrug samt spild, men vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Der er lavet beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv. er beskrevet.

Der foretages daglige tjek og løbende service på anlæggene efter behov.

Der er udarbejdet APV i forbindelse med ansatte medhjælpere.

Udbringningsteknik:

Omkring udbringning af gylle er følgende oplyst:

- regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på week-end- og helligdage),
- udbringningsmetoder (fx ikke tilladt at bruge bredspreder til gylle),
- krav om nedfældning på visse arealer tæt på sårbar natur,
- krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter,
- krav om nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer,
- og krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha,
- krav til efterafgrøder.

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelsen.

Det er typisk gylleleverandørerne, der står for gylleudbringningen. Gyllen køres typisk ud med 20-25 m³ gyllevogn med slæbeslanger. Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør).

Da gyllen køres ud på veletablerede afgrøder, minimeres ammoniakfordampning og lugtgenerne pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne.

Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der er ingen stærkt hældende arealer og der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløbene.

Gylleudbringning sker normalt kun på hverdage.

Da arealerne er jordbundstype 5 (lerjord) og der primært er dyrkes vinterafgrøder, benyttes der ikke nedfælder. Nedfældning i vinterafgrøder er ikke ønskeligt, da der kommer for mange køreskader på afgrøderne, hvilket medfører et mindre udbytte og i sidste ende en mindre N-optagelse i afgrøder og dermed også en større udvaskning. Udkørsel med nedfælder tager endvidere en del længere tid. En nedfælder har typisk 6-8 m rækkevidde, mens en gyllevogn med slæbeslanger har op til 24 m rækkevidde. Af samme grund er der også valgt slæbeslanger på græsarealer.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Management

Kommunens BAT-niveau for management for § 12-sag indeholder følgende elementer:

- Rengøring
- Gødningsplan
- Markplan
- Skadedyrsbekæmpelse
- Egenkontrol
- Vandforbrug
- energiforbrug

- Beredskabsplan m.m. Oversættelse af beredskabsplaner o.l. til engelsk, tysk eller andre fremmedsprog kan være relevant.

Ansøger har endvidere udarbejdet en beredskabsplan.

Det vurderes således, at ejendommens management er at betragte som BAT.

Udbringning

Udgangspunktet for kommunens BAT-niveau for udbringning af husdyrgødning er kravene i Husdyrbekendtgørelsen.

Idet gyllen udspredes i overensstemmelse med gældende regler som dermed også opfylder de krav, der er opført i BREF dokumentet og til kommunens BAT-niveau. Ud fra ovenstående vurderes det, at projektet samlet set opfylder kravene til renere teknologi set i forhold til de investeringer, der vil være rimeligt at kræve at denne størrelse husdyrproduktion.

Vurdering for de øvrige BAT-forhold: foder, staldindretning, forbrug af vand og energi samt opbevaring og behandling af husdyrgødning fremgår af de forudgående afsnit, henholdsvis afsnit 4.3, 4.1, 4.5 og 5 i denne godkendelse.

Samlet vurdering for alle 6 BAT-områder

Den ansøgte produktion sker dels i eksisterende staldanlæg og nye staldanlæg. Haderslev Kommune har vurderet, hvad BAT-niveauet for de enkelte staldafsnit i forhold til ammoniakemissionen. På baggrund af Miljøstyrelsens vejledninger om emissionsgrænser opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) for konventionel produktion af slagtesvin (2010), konventionel produktion af smågrise (i udkast, 2010) og konventionelt hold af søer med produktion af smågrise (i udkast, 2010) er det beregnet, hvor stor den samlede ammoniakemission fra anlægget må være, for at husdyrbruget lever op til BAT, jf. tabel 8.2.

Fordelingen af søerne i fare- og drægtighedsstaldene fremgår af tabel 8.1. Heraf ses, at udvidelsen på de 900 årssøer delvist sker i eksisterende og nye stalde, idet ikke alle 900 søer skal være i en ny farestald, mens mere end 900 søer kommer i en ny drægtighedsstald. Beregningen af ammoniakemissionen fra søerne er derfor foretaget således, at de 600 søer i nudrift er placeret i eksisterende stalde, mens udvidelsen på de 900 søer placeres i nye stalde. Det bemærkes endvidere at de vejledende emissionsgrænser er opgivet som en samlet værdi for en so i farestald og drægtighedsstald.

Tabel 8.1. Oversigt over fordelingen af søerne i fare- og drægtighedsstaldene.

Staldafsnit	Dyretype	Antal dyr (antal producerede dyr om året)
1.1.1	So, farestald, delvist spaltegulv	111
1.1.2.	So, farestald, delvist spaltegulv	509
1.1.3	So, farestald, delvist spaltegulv, ny stald	178
1.1.4	So, farestald, delvist spaltegulv, ny stald	535
1.1.5	So, farestald, delvist spaltegulv	167

1.1.6	So, drægtighedsstald, delvist spaltegulv	510
1.1.7	So, drægtighedsstald, delvist spaltegulv, ny stald	990

Tabel 8.2. Samlet BAT-niveau i fht. Ammoniakemission.

Staldafsnit	Dyretype	BAT	Antal dyr (søer: årdyr, små- grise og slagtesvin: antal produ- cerede dyr om året)	Max. NH ₃ - emission pr. dyr [kg/år]	Max. NH ₃ - emission i alt [kg/år]
Se tabel 8.1	So, antal i nudrift, delvist spaltegulv i farestald og drægtighedsstald	Vejledende standard BAT fra MST	600	3,01	1.806
Se tabel 8.1	So, antal udvidelse	Vejledende standard BAT fra MST	900	2,7	2.430
1.1.6	Slagtesvin, 25-49 % fast gulv, 32-108 kg	Vejledende standard BAT fra MST	500	0,35x1,089 = 0,38	190
1.1.8	Smågrise, toklimastald, delvist spaltegulv, 6-8 kg	Vejledende standard BAT fra MST	3.000	0,071x0,075 =0,00555	17
1.1.9	Smågrise, toklimastald, delvist spaltegulv, 7,2 - 32 kg	Vejledende standard BAT fra MST	12.000	0,071x1,101 = 0,078	938
I alt					5.381

BAT-niveau er fastlagt på baggrund af følgende:

1.1.1, 1.1.2, 1.1.5 og 1.1.6: Der er tale om en eksisterende stald, som er indrettet med delvist spaltegulv. Afsnittet med slagtesvin i stald 1.1.6 er med 25-49 % fast gulv.

1.1.3, 1.1.4 og 1.1.7: Nye staldafsnit med delvis spaltegulv og gyllekøling.

1.1.8 og 1.1.9: Eksisterende staldafsnit. 1.1.8 ændres fra delvist spaltegulv til toklimastald med delvist spaltegulv. 1.1.9 er en eksisterende stald til smågrise.

Samlede emission fra anlæg iflg. ansøgningskemaet: 5.382 kg N pr. år. Det vil sige, at den aktuelle ammoniakemission er lige så stor som BAT-niveauet. Derudover haves i forbindelse med den ansøgte flexibilitet i dyreholdet (jf. kapitel 4.1), at ammoniakemissionen kan blive op til 5.435 kg N om året. Det er 54 kg N/år mere end BAT-niveauet. Det vurderes imidlertid ud fra proportionalitetsprincippet, at BAT-niveauet i forhold til ammoniakemissionen fra staldanlægget skal betragtes som værende det aktuelle på 5.382 kg N pr. år. Der stilles vilkår herom.

Kommunen vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter gennemførelse af projektet (udvidelse af ensilageplansiloerne, herunder forbedring af afløbsforholdene samt en mindre udvidelse af dyreholdet) kan drives uden væsentlige indvirkninger på miljøet, såfremt vilkårene i denne godkendelse overholdes.

Kommunen vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives uden væsentlige indvirkninger på miljøet, såfremt vilkårene i denne godkendelse overholdes, og at driften af husdyrbruget lever op til kravene til BAT. Der stilles dog vilkår om, at staldsystemet i de eksisterende stalde (staldafsnit 1.1.1, 1.1.2, 1.1.5, 1.1.6, 1.1.7, 1.1.8 og 1.1.9) skal leve op til bedste tilgængeligt staldsystem senest ved næste gennemgribende reovering af inventaret eller i forbindelse med revurdering af denne miljøgodkendelse i 2020. Derudover stilles der ligeledes vilkår om, at husdyrbruget ved tilsyn skal redegøre for muligheden for at indføre renere teknologi i form af ændrede råvarer, nye metoder eller besparelser på materialer og ressourcer, som kan nedsætte miljøbelastningen fra ejendommen.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

88. BAT-niveauet for staldanlægget på Favstrupvej 106 i forhold til ammoniakemissionen fastsættes til 5.382 kg N pr. år.
89. I staldafsnit 1.1.1, 1.1.2, 1.1.5, 1.1.6, 1.1.7, 1.1.8 og 1.1.9 skal staldsystemet leve op til bedste tilgængelige staldsystem senest ved næste gennemgribende reovering af inventaret eller i forbindelse med revurdering af denne miljøgodkendelse i 2020.
90. Landbruget skal under tilsynet redegøre for muligheden for at indføre renere teknologi i form af ændrede råvarer, nye metoder eller besparelser på materialer og ressourcer, som kan nedsætte miljøbelastningen fra ejendommen.

9 ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIVET

9.1 ALTERNATIVE LØSNINGER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Udflytning af soanlægget væk fra de eksisterende bygninger har ikke været overvejet, da hele anlægget dermed skulle udflyttes. Dette vil dels være meget dyrt og dels er der ikke nogen grund til udflytning, da den planlagte placering ikke volder gene på hverken nabo eller natur. Der er ikke tænkt over alternative placeringer af de nye stalde hjemme ved ejendommen, da den indtegnede placering arbejdsmæssigt giver den bedste logistik.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Haderslev Kommune vurderer samlet set ikke de behandlede alternativer som værende bedre end det ansøgte projekt.

9.2 0-ALTERNATIV

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

Hvis denne udvidelse ikke foretages/imødekommes vil soproduktionen eventuelt skulle nedlægges, da der derved vil være et problem i forhold til 2013 kravene hvor kravene til opstilling af søer ændres. Alternativet vil være at der ikke bliver bygget nye stalde og der derved ikke bliver stillet øgede beskyttelsesniveauer og endeligt kan det ske at produktionen må nedlægges og arbejdspladser må nedlægges.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Det er kommunens vurdering, at den øgede miljøpåvirkning, der kommer som følge af udvidelsen på Favstrupvej 106 ikke påvirker lokalområdet i negativ retning, se nærværende miljøgodkendelse.

Med hensyn til nabogener set i forhold til 0-alternativet kontra udvidelsen på Favstrupvej 106, er det kommunens vurdering, at udvidelsen på Favstrupvej 106 ikke vil betyde væsentlig større gener for naboerne omkring Favstrupvej 106 end ved den nuværende produktion – jf. afsnit 6 om lugt-, støj- og fluegener samt lysforhold.

Det er kommunens vurdering af de socioøkonomiske konsekvenser, at 0-alternativet, dvs. fastholdelse af et konstant produktionsniveau på Favstrupvej 106, ville være en begyndende afvikling af produktionen. Samfundsmæssigt vil 0-alternativet derfor kunne betyde færre arbejdspladser dels på slagterierne, men også i de mindre lokale virksomheder (vognmænd, føderstoffer m.m.), og som følge af dette må det kunne forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes.

10 HUSDYRBRUGETS OPHØR

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

I ansøgningen er der oplyst at, ved svineproduktionens ophør tømmes og rengøres stald- og lageranlæg. Evt. Nedrivning vil foregå i overensstemmelse med gældende regler.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Haderslev Kommune vurderer, at disse tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter. Endvidere vurderes det, at disse tiltag vil sikre, at ejendommen ikke kommer til at fremstå som et øde og forladt element i landskabet.

Der er sat vilkår om oprydning, så risiko for forurening og gener i form af f.eks. lugt, fluer og skadedyr begrænses, og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende stand. Det er kommunen, som i givet fald vurderer om foranstaltningerne er tilstrækkelige og tilfredsstillende stand er opnået indenfor en rimelig tidsfrist.

Der er i afsnit 3.2 "Placering i landskabet" stillet vilkår om, at gyllebeholdere, der er etableret uden tilknytning til hovedejendommens driftsbygninger, skal fjernes, såfremt den ikke længe anvendes eller er unødvendig for driften.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår:

91. Ophør af husdyrbruget skal meddeles til Haderslev Kommune.
92. Ved ophør af husdyrbruget skal der foretages en oprydning, som kan accepteres af Haderslev kommune, herunder tømning af gyllebeholder, fortank med rørsystemer, gyllekanaler/kummer m.v. rengøring af staldanlæg, bortskaffelse af kemikalier og sprøjtemidler til godkendt modtager m.v. Alle staldafsnit skal tømmes for husdyrgødning, der bortskaffes efter regler om udbringning af husdyrgødning.
93. Alle olietanke tømmes. Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald m.v. skal bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativer.

11 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE FRA ANSØGNINGEN

Der er i ansøgningen oplyst følgende omkring egenkontrol og management:

- Produktionens størrelse, fordeling af næringsstoffer på harmoniarealet samt andelen af efter-afgrøder fremgår af gødningsregnskabet.
- Der føres logbog over gyllebeholdernes flydelag.
- Af driftsregnskabet fremgår råvareforbruget samt salg af smågrise og døde dyr.

BAT inden for management/godt landmandskab er i BREF vedrørende intensiv fjerkræ- og svineproduktion defineret på en række områder. På bedriften er der taget følgende forholdsregler:

- Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons spredning. Der føres ikke løbende journal over vand- og energiforbrug samt spild. Vand- og energiforbruget opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.
- Der er udarbejdet en beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand m.v. er beskrevet.
- Der foretages dagligt tjek og løbende service på anlæggende efter behov.

Der er udarbejdet APV i forbindelse med ansatte medarbejdere.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Ansøger har redegjort for egenkontrol.

Der er i godkendelsen stillet vilkår til egenkontrol vedrørende miljøteknologier, ventilationsanlæg, dyrehold, ressourceforbrug, affald og gødning. Derudover stilles der vilkår til egenkontrol, hvorved det vurderes, at egenkontrollen på Favstrupvej 106 er tilstrækkelig.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet følgende vilkår for management og dokumentation:

94. Oplysningerne fra egenkontrollen skal opbevares samlet, være opstillet overskueligt, hele tiden være opdateret og være lettilgængelige for tilsynsmyndigheden.
95. Oplysningerne skal fremvises for miljømyndigheden på forlangende og dokumentationen skal gemmes i minimum 5 år.
96. Der skal foreligge dokumentation for de seneste 3 år for dyreholdets størrelse, fx i form af gødningsregnskab, driftsregnskab på ejendommen, CHR udskrifter, ydelseskontrol (kvæg).
97. Til dokumentation for, at vilkår vedr. sædskifter / efterafgrøder / kvælstofkvote er overholdt skal opbevares gødningsregnskaber og ansøgninger om støtte efter enkeltbetalingsordningen m.v.
98. Til dokumentation for, at vilkårene vedr. fodringen (max. indhold af råprotein i foderet til søerne i farestaldene, smågrisene samt slagtesvinene) er overholdt, skal der foderanalyser / faktura for indkøbt foder / effektivitetskontrol / en-dages foderkontrol.

99. Mængde af forbrugt foder samt opstået spild skal registreres i en driftsjournal.
100. Blanderecept eller indlægsseddel fra indkøb af foder skal gemmes i mindst 5 år.
101. Vand- og elforbruget skal registreres i driftsjournalen en gang årligt.
102. Gyllekøleanlægget/ventilationsanlægget kontrolleres 1 gang pr. år af et autoriseret firma. Anlægget serviceres og justeres i henhold til producentens beskrivelse for optimal drift.
103. Følgende skal registreres i driftsjournal, der skal opbevares på bedriften:
- Hvornår der er foretaget fluebekæmpelse, med hvad og hvordan.
  - Hvornår, der har været udført autoriseret kontrol af rørsamlinger og rørføringer til gylletransport, samt de fejl og mangler, der måtte være konstateret og udbedret.
  - Hvornår der er foretaget aflæsning af el-forbrug / vandforbrug samt aflæsningværdier og hvad evt. der er foretaget for at reducere forbruget
  - Hvornår der er foretaget kontrol af mælkøleanlægget og ventilationsanlægget og hvad der evt. er foretaget for at forbedre anlæggets energiudnyttelse
  - Hvor markstakke er placeret og i hvilke perioder.
  - Timetælleren på gyllekøleanlæggets varmepumpe skal aflæses månedligt og noteres i driftsjournal.
104. Enhver type af driftsstop på gyllekøleanlægget noteres i driftsjournal sammen med årsagen hertil samt anvendt afhjælpning.
105. Der skal kunne fremvises kvitteringer over bortskaffet farligt affald. Af kvitteringerne skal der fremgå affaldstyper og mængder, benyttet affaldstransportør og modtageranlæg.
106. Virksomheden skal løbende registrere afhentede døde dyr til destruktionsanstalt.
107. Beredskabsplanen skal revideres/kontrolleres mindst 1 gang om året sammen med eventuelle ansatte. Beredskabsplanen skal forsynes med dato og år for revision.
108. Der skal gemmes dokumentation for energiforbrug, dieselolie, vand på ejendommen f.eks. i form af faktura fra elselskab.

12 OFFENTLIGGØRELSE, KLAGEVEJLEDNING OG UNDERRETNING

Offentliggørelse

Meddelelse om miljøgodkendelse i henhold til Husdyrbruglovens § 12, stk. 2 for Favstrupvej 106, 6100 Haderslev, matr. nr. 7, Fjelstrup Ejerlav, Fjelstrup vil blive annonceret i **Budstikken** onsdag d. 5. september 2012.

Endvidere annonceres meddelelse om godkendelse af gylleseparationsanlægget efter Miljøbeskyttelseslovens § 33.

Klagevejledning og søgsmål

Godkendelsen kan påklages til Miljøklagenævnet af ansøgeren, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, jf. Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug § 84 - 87.

En eventuel klage skal indgives skriftligt og stiles til Miljøklagenævnet, men sendes til Haderslev Kommune, som umiddelbart efter klagefristens udløb sender klagen videre til Miljøklagenævnet ledsaget af denne afgørelse og det materiale, som er indgået i sagens bedømmelse.

Klagefristen er 4 uger fra offentliggørelsen, hvilket betyder, at en eventuel klage skal være Haderslev Kommune i hænde senest onsdag d. 3. oktober kl. 15.

Ansøgeren vil ved klagefristens udløb få besked, såfremt der er modtaget klager.

Søgsmål kan anlægges for domstolene i henhold til § 90 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. Ønskes afgørelsens gyldighed afprøvet ved domstolene, skal sagen være anlagt inden 6 måneder efter godkendelsen er offentliggjort eller, hvis sagen påklages, inden 6 måneder efter at den endelige administrative afgørelse foreligger.

En klage over miljøgodkendelsen har ikke opsættende virkning på retten til at udnytte godkendelsen, medmindre Miljøklagenævnet bestemmer andet, jf. § 81 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. Udnyttelse af godkendelsen kan dog kun ske under opfyldelse af vilkårene, som er fastsat i denne godkendelse. Udnyttelsen af godkendelsen sker på eget ansvar, idet Miljøklagenævnet i tilfælde af klage kan ændre eller ophæve en miljøgodkendelse.

Underretning

Denne afgørelse er sendt til:

Pr post:

- Frank Gellert, Favstrupvej 106, 6100 Haderslev
- Peter Anker, Fjelstrup Landevej 84, 6100 Haderslev
- Finn Lauritsen, Fjelstruprødvej 19, 6100 Haderslev
- Hans Oluf Gellert, Gammelbyvej 27, 6100 Haderslev
- Peter Hansen, Gammelbyvej 17, 6100 Haderslev
- Martin Gellert, Favstrupvej 42, 6100 Haderslev
- Jens Anders Wiborg, Bojskov Byvej 22, 6070 Christiansfeld
- Jørn Heissel, Keldetvej 29, 6100 Haderslev

- Hans Christian Paulsen, Østerskovej 54, 6100 Haderslev
- Fjelstrup Vandværk, v/ Børge Griepentrog, Landtoften 29, 6100 Haderslev

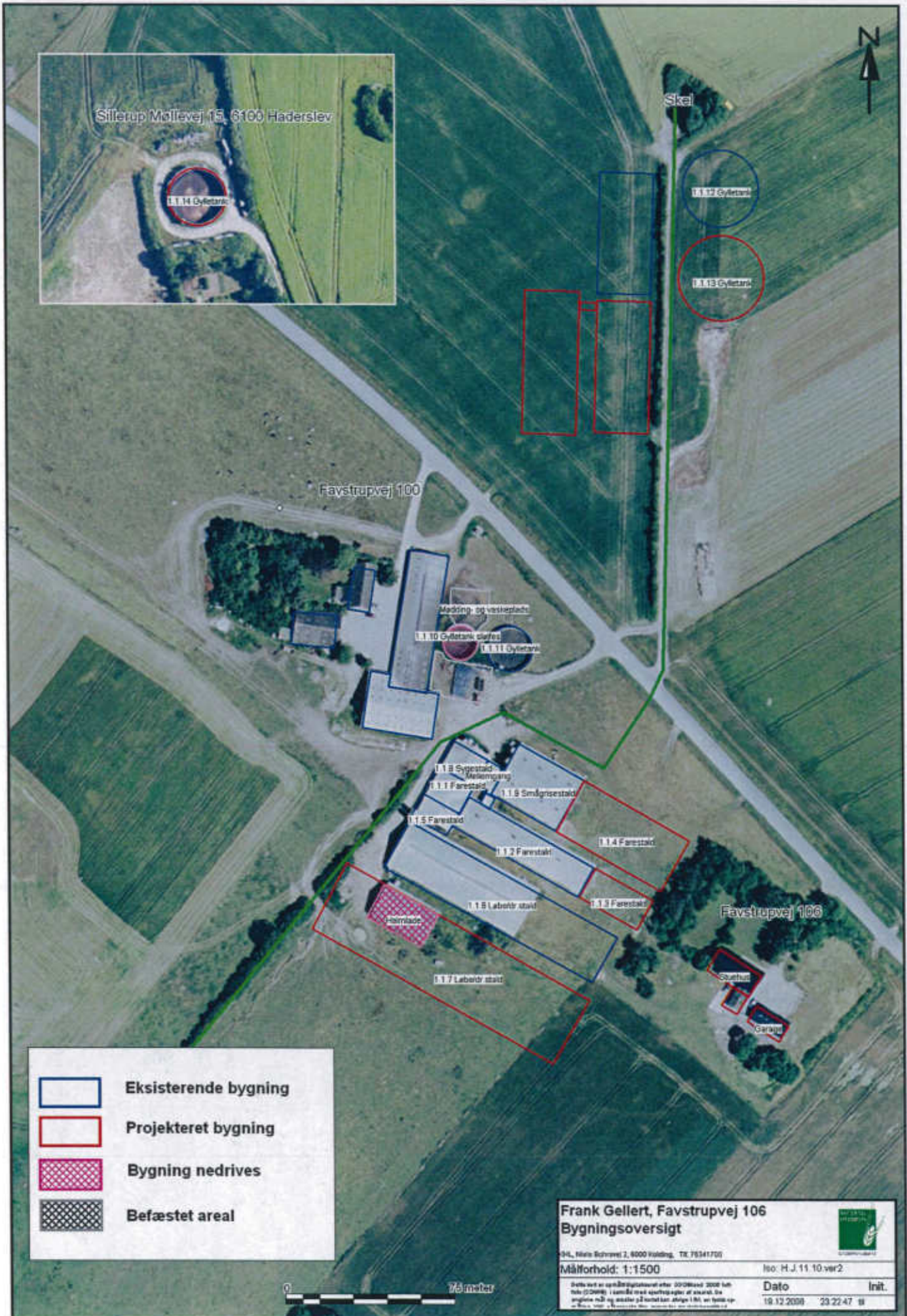
Pr e-mail med link til kommunens hjemmeside (filen med afgørelsen er for stor, til at det er muligt at sende den med e-mail):

- Kolding Herred Landbrugsforening, att.: Lars Schmidt, Niels Bohrsvej 2, 6000 Kolding
e-mail: las@khl.dk
- Kolding Kommune, By- og Udviklingsforvaltning, Landbrug, att.: Lise Arp, Nytorv 11, 6000 Kolding
e-mail: liar@kolding.dk
- Naturstyrelsen Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe
e-mail: rib@nst.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København
e-mail: dn@dn.dk
- Det Økologiske råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N
e-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- DOF, Vesterbrogade 140, 1620 København V.
e-mail: natur@dof.dk
- Embedslægerne i Region Syddanmark, Sorsigvej 35, 6760 Ribe
e-mail: syd@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, 7000 Fredericia
e-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Wormstrupvej 2, 7540 Haderup
e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
e-mail: ae@aeraadet.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postboks 12188, 1017 København K.
e-mail: fbr@fbr.dk
- Lokalafd. Danmarks Naturfredningsforening Haderslev, Bent Karlsson, Højgårdsvej 9, Brøndlund, 6500 Vojens
e-mail: bent.karlsson@mail.dk
- Lokalafd. Danmarks Sportsfiskerforbund, Tom Donbæk, Vestergade 25, 6510 Gram
e-mail: td@ledon.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten
e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- DOF Sønderjylland v/ Jørn V. Sørensen, Kongevej 64, 6100 Haderslev
e-mail: haderslev@dof.dk

13 BILAG

	Eksisterende bygning
	Projekteret bygning
	Bygning nedrives
	Befæstet areal

Frank Gellert, Favstrupvej 106
Bygningsoversigt

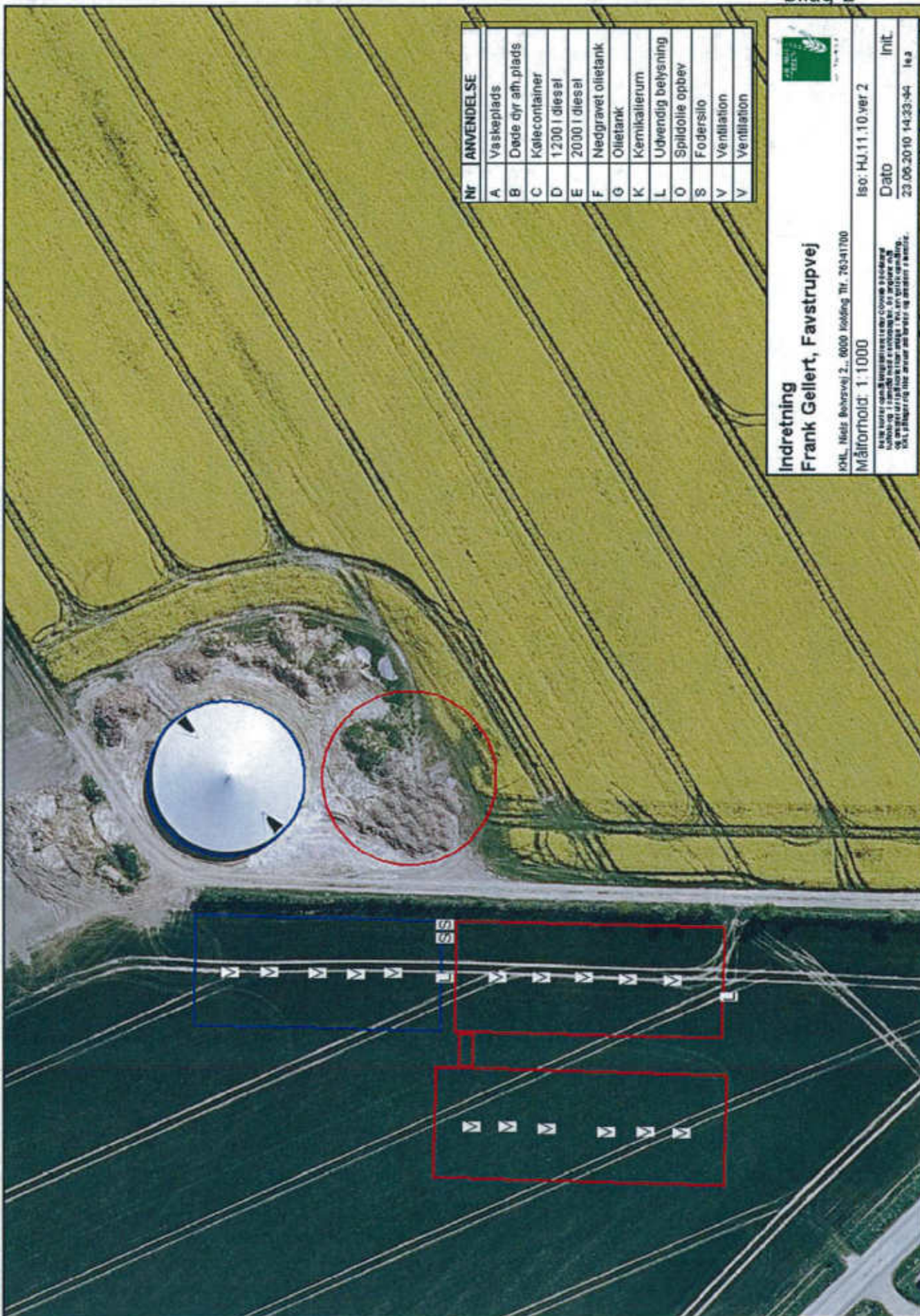
SH, Niels Schrowe 2, 6000 Vording, TK 76341700
 Iso: H.J. 11.10.ver2

Målforshold: 1:1500

Dato: 18.12.2008
 Init.: 23.22.47

Dette kort er en digitalt udvalgt eller 3D-modelleret 2008 udgave af kortet (©2008) i samarbejde med geodatastyrelsen, af Danmarks Geodatastyrelse og geodatastyrelsen. Alle rettigheder forbrugeret er reserveret. For yderligere oplysninger se www.geodatastyrelsen.dk

Nr	ANVENDELSE
A	Vaskerplads
B	Døde dyr afhjælps
C	Kølecontainer
D	1.200 l diesel
E	2000 l diesel
F	Nedgravet olietank
G	Olietank
K	Kemikalierum
L	Udvendig belysning
O	Spildolie opbej
S	Fodersilo
V	Ventilation
V	Ventilation

Indretning
Frank Gellert, Favstrupvej

KHL, Nels Bohrvej 2., 0000 Kolding Tlf. 76341700

Målforshold: 1: 1000

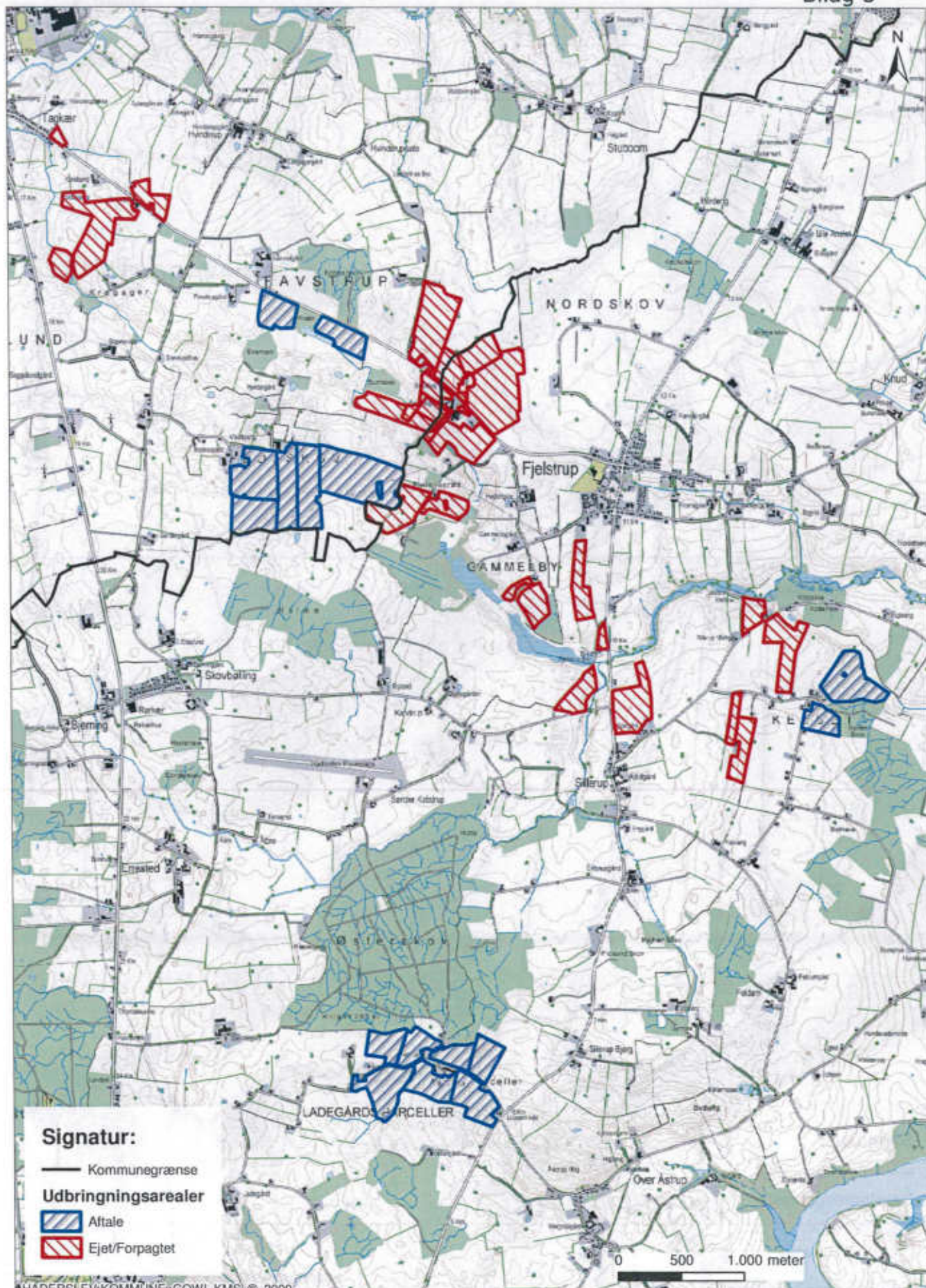
Iso: HJ.11.10.ver 2

Alle målinger er foretaget i henhold til de gældende regler og i henhold til de gældende standarder og specifikationer. Målingerne er foretaget af en autoriseret mæler og er derfor gyldige. I alle tilfælde er der foretaget en kontrol af målingerne.

Dato
 23.06.2010 14:33:44

init.
 lca

Oversigt over arealer - Haderslev Kommune

Favstrupvej 100 og 106

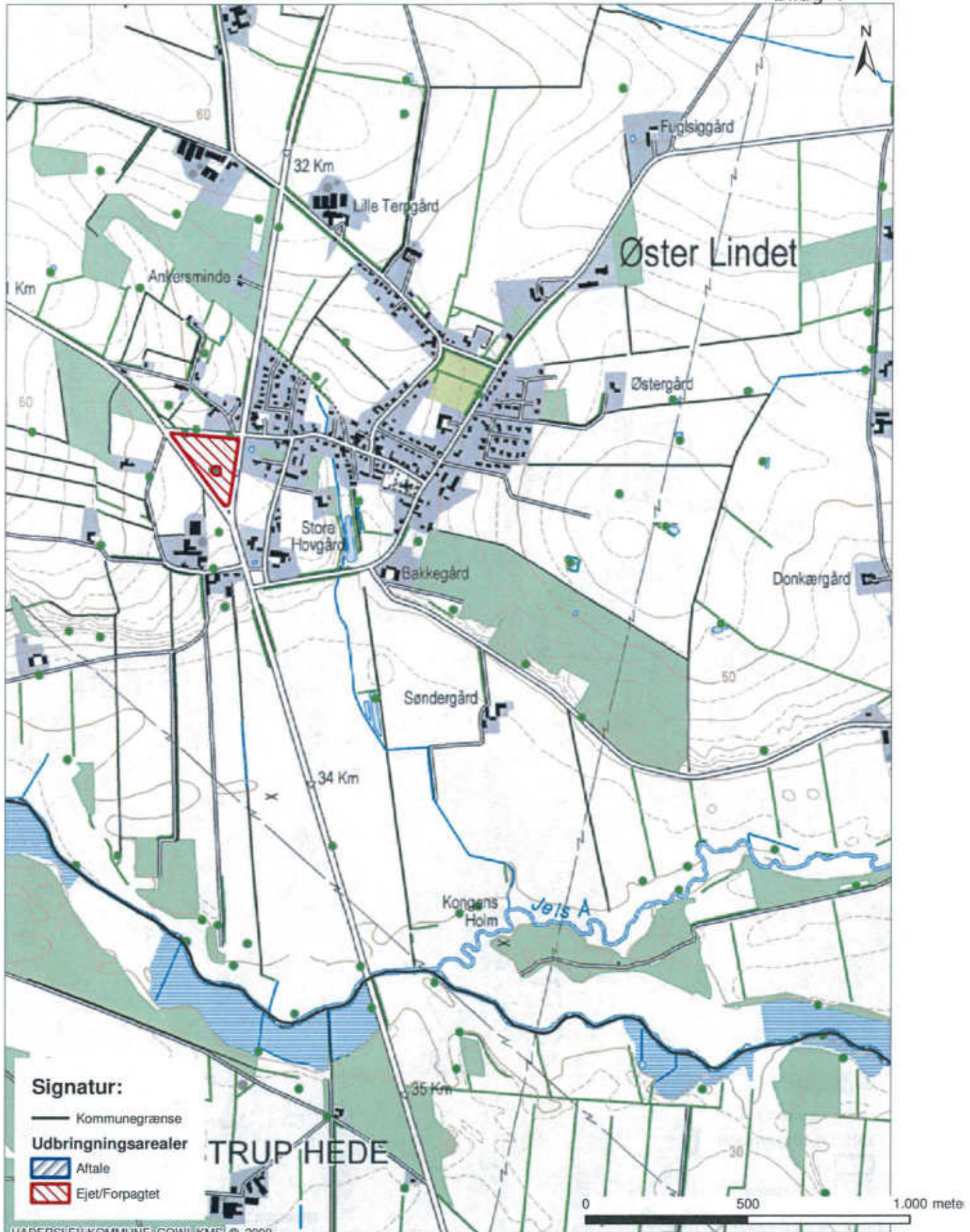
Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til overichtsbrug.
Kortet kan ikke anvendes ved skelstridigheder.
Der tages forbehold for kortets ajourføringstatus.

Teknik og Miljø - Miljø og Natur
Sagsbehandler: Rambøll
Journalnummer: 09/1 - 08/45054
Udskrevet den: 14-10-2010
Målestoksforhold: 1:40.000

Haderslev

Oversigt over arealer - Haderslev Kommune

Favstrupvej 100 og 106

Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til orienteringsbrug.
Kortet kan ikke anvendes ved skelstridigheder.
Der tages forbehold for kortets ajourføringsstatus.

Teknik og Miljø - Miljø og Natur

Sagsbehandler: Rambøll

Journalnummer: 09/1 - 08/45054

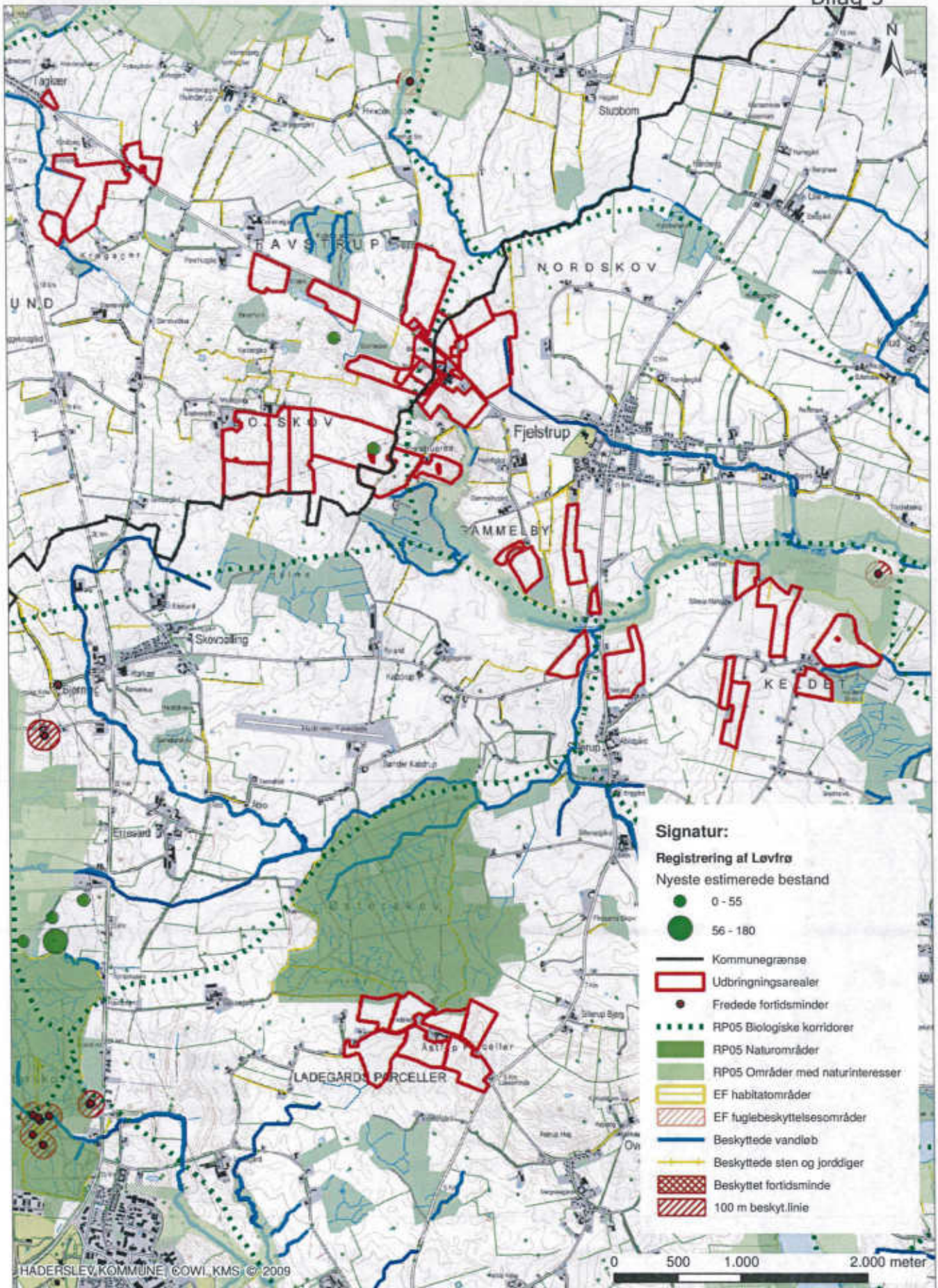
Udskrevet den: 14-10-2010

Målestoksforhold: 1:15.000

Haderslev

Udpegede natur- og kulturområder

Favstrupvej 100 og 106

Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til overblik. Kortet kan ikke anvendes ved skelstrøggræder. Der tages forbehold for kortets ajourføringsstatus.

Teknik & Miljø - Miljø og Natur

Sagsbehandler: Rambøll

Journalnummer: 09/1 - 08/45054

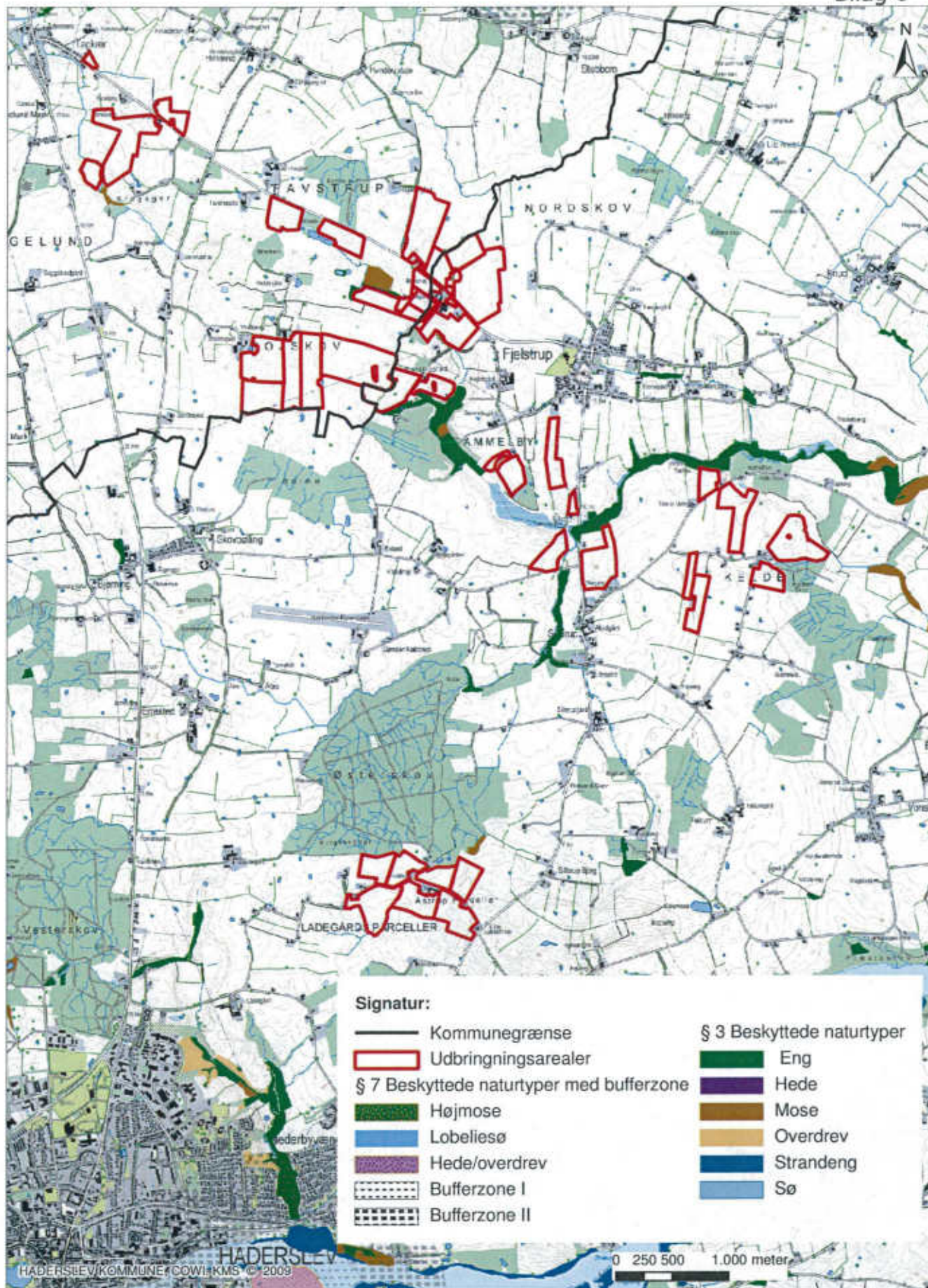
Udskrevet den: 14-10-2010

Målestoksforhold: 1:40.000

Haderslev

§3 og 7 Beskyttede naturtyper 2

Favstrupvej 100 og 106

Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til oversigtsbrug. Kortet kan ikke anvendes ved skelstridigheder. Der tages forbehold for kortets ajourføringsstatus.

Teknik & Miljø - Miljø og Natur

Sagsbehandler: Rambøll

Journalnummer: 09/1 - 08/45054

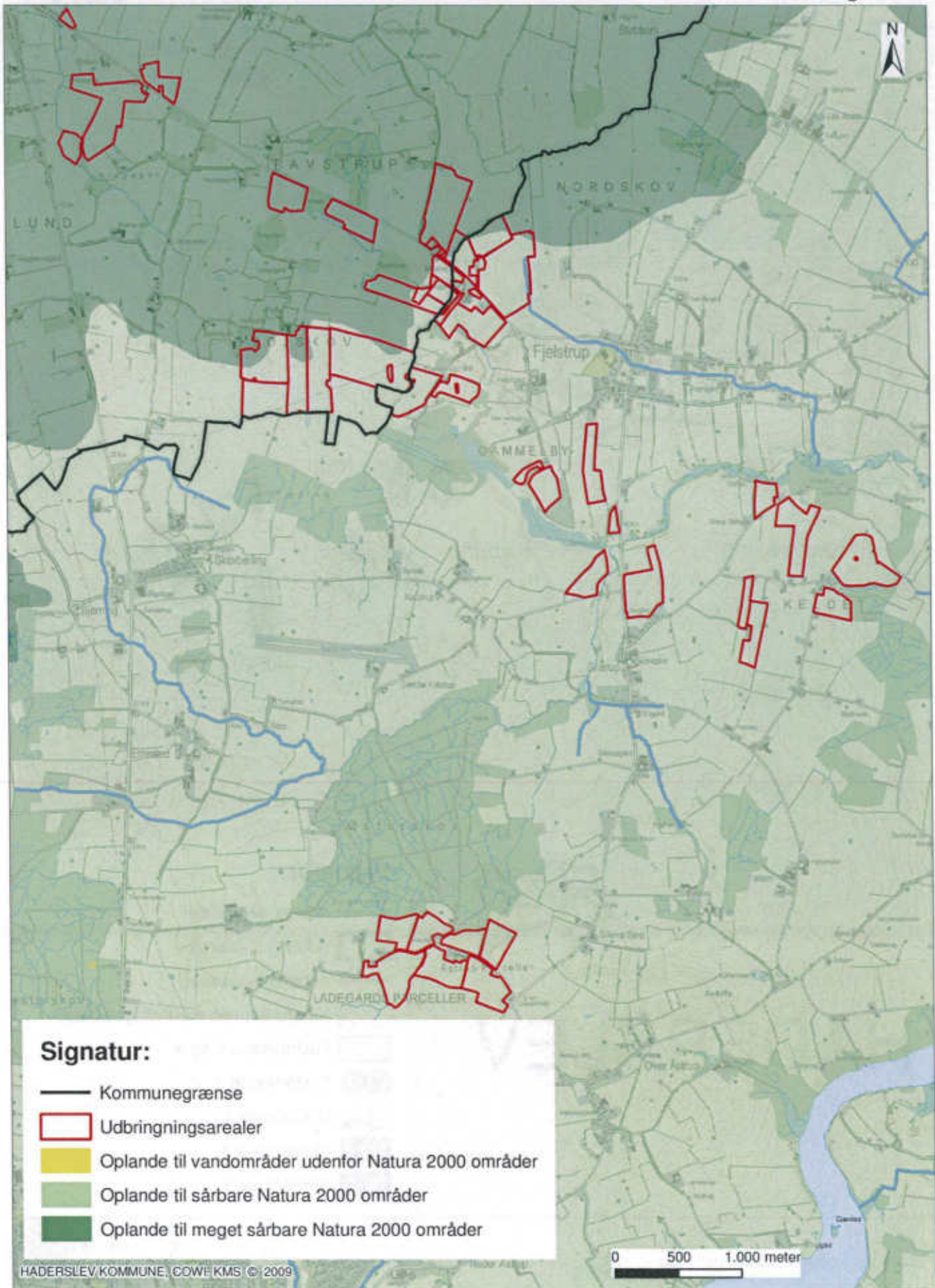
Udskrevet den: 14-10-2010

Målestoksforhold: 1:45.000

Haderslev

Oplande til Natura 2000 vandområder

Favstrupvej 100 og 106

Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til overblik. Kortet kan ikke anvendes ved skelstridigheder. Der tages forbehold for kortets ajourføringsstatus.

Teknik & Miljø - Miljø og Natur

Sagsbehandler: Rambøll

Journalnummer: 09/1 - 08/45054

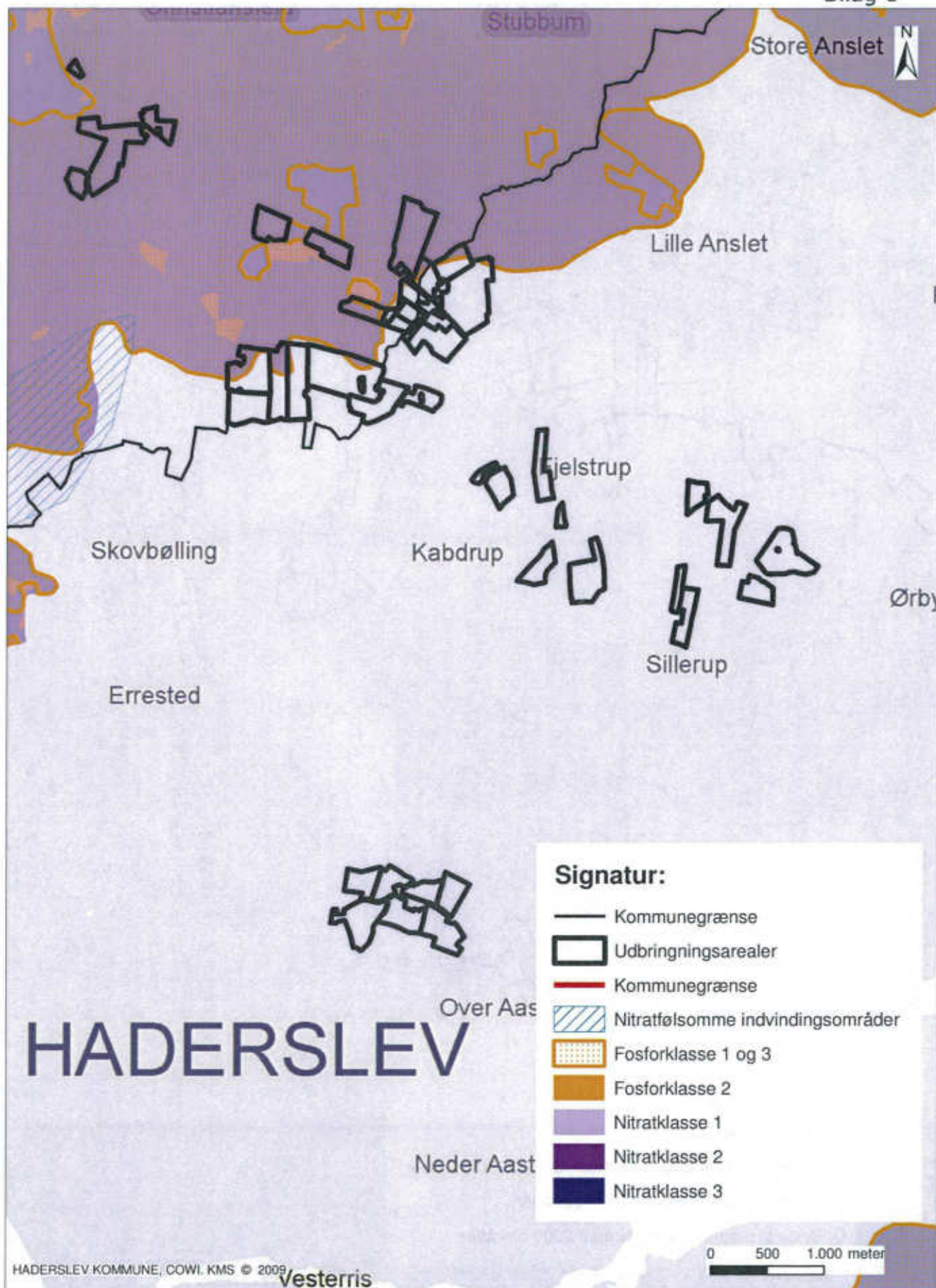
Udskrevet den: 14-10-2010

Målestoksforhold: 1:40.000

Haderslev

Nærringsstoffølsomme områder

Favstrupvej 100 og 106

Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til oversigtsbrug.
Kortet kan ikke anvendes ved skelstridigheder.
Der tages forbehold for kortets ajourføringsstatus.

Teknik & Miljø - Miljø og Natur

Sagsbehandler: Rambøll

Journalnummer: 09/1 - 08/45054

Udskrevet den: 14-10-2010

Målestoksforhold: 1:45.000

Haderslev

Erklæring vedr. tilstrækkelig opbevaringskapacitet til husdyrgødning

Undertegnede ejer indestår for rigtigheden af nedenstående oplysninger om den nuværende og ansøgte opbevaringskapacitet:

Niels Bohrs Vej 2
 6000 Kolding
 Tlf. 7634 1700

Bilundvej 3
 6500 Vojens
 Tlf. 7320 2600

Ejer	Arne og Frank Gellert
Adresse	Favstrupvej 100 og Favstrupvej 106, 6100 Haderslev
Kommune	Haderslev
Dato	18. december 2008

www.syddansksvineradgivning.dk

På baggrund af oplysninger fra ejer/forpagter om bedriften samt en faglig vurdering heraf og beregninger udført efter gældende normer og regler, attesterer undertegnede konsulent herved, at ejendommens opbevaringskapacitet efter udvidelsen er tilstrækkelig i henhold til gældende lov.

Opbevarings- anlæg	Nudrift		Ansøgt drift		Lovkrav mdr.
	m ³	mdr.	m ³	mdr.	
Gyllebeholder	600		0		
Gyllebeholder	1.250		1.250		
Gyllebeholder	4.000		4.000		
Gyllebeholder	0		4.500		
Gyllebeh., Sil- lebjergvej	2.000		2.000		
Ialt	7.850	8,9	11.750	9,4	9 mdr.

Beregnin- gen er udført af	Inge Furholt, Syddansk Svinerådgivning
Dato	18. december 2008
Underskrift/ stempel	<i>Inge Furholt</i> Inge Furholt Tekniker

Niels Bohrs Vej 2, 6000 Kolding
 Tlf. ...

Henvisninger:

Bek.nr. 736 af 30/06/2008: Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

Bek 690 af 17/07 2001: Bekendtgørelsen om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække

DJF beretning nr. 36: Kvælstof, fosfor og kalium i husdyrgødning – normal 2000.

*) Der er medregnet regnvand, fra både udækkede gyllebeholdere og befæstet areal.

Dybstrøelsen udbringes direkte til spredning på markareal.

I ANSØGT anvendes gylleseparering, fiberfraktionen udgør 10% af normproduktionen = 1600 m³, fiberdelen opbevares på den nedlagte gyllebeholders plads som overbygges. Fiberen afhentes af KEMIRA efter behov.

Arne Gellert
 Brushøjgård
 Favstrupvej 100
 6100 Haderslev

CVR nr.:
 Tit.: 74566508
 Alt. til.: 60495608
 Fax.:

Medlemsnr.: 74566508
 Email.:

NUDRIFT

Lager: svinegyfle

Kapacitet: t

Tilknyttet besætning	Staldsystem	Antal	Gødningstype	Normprod. ton	% tid på græs
Slagtesvin, 30 - 102 kg	Delvis spaltegulv, 25-49% fast	5.355	Gylle	2.582	0

Gødningsmængder i perioden (tons)

Startmængde												0
Normproduktion									2.582			
Ekstra tilledning									210			
Afløb fra befæstet areal pr m ²									210			
Justeret mængde									0			
Opsamlet mængde									2.792			2.792
Slutmængde												2.792
Mængde pr. DE									18,2			
Lagerets N-udnyttelseskrav												75 %
Mindste beholdning i perioden									0			august
Sterste beholdning i perioden									2.792			juli

Gødningsmængder pr. måned (tons)

	AS	Sep	Okt	Nov	Dec	J9	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul
Opsamlet mængde	237	229	237	229	237	237	214	237	229	237	229	237
Slutmængde	237	467	704	933	1.170	1.407	1.621	1.858	2.088	2.325	2.554	2.792
Sterste mængde	237	467	704	933	1.170	1.407	1.621	1.858	2.088	2.325	2.554	2.792
Mindste mængde	0	237	467	704	933	1.170	1.407	1.621	1.858	2.088	2.325	2.554

Næringsstofindhold ultimo måned (kg næringsstof pr. ton)

	AS	Sep	Okt	Nov	Dec	J9	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul
N	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9
Heraf NH4-N	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6
P	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
K	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6
Mg	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
S	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Notater:

Dato

Mængde

Dato

Mængde

Status registreret:

Lager: blandet gylle

Kapacitet: t

Tilknyttet besætning	Staldsystem	Antal	Gødningstype	Normprod. ton	% tid på græs
Ammeko 400-600 kg uden opdr.	Dybstrøelse (hele arealet)	2	Dybstrøelse	19	0
St.r. årskæer, 9234 kg mælk	Bindestald, m. grebning	52	Staldgødning	567	0
			Ajle	567	0
St.r. årsovdr. 6-27mdr., 6 - 27 mdr.	Bindestald, gødningsriste	52	Gylle	380	0

Gødningsmængder i perioden (tons)

Startmængde						0
Normproduktion					1.532	
Ekstra tilfødning					62	
Eks. nedbør i gyllebeh. pr m ²					62	
Justeret mængde					0	
Opsamlet mængde					1.594	1.594
Slutmængde						1.594
Mængde pr. DE					19,4	
Lagerets N-udnyttelseskrav						66 %
Mindste beholdning i perioden					0	august
Største beholdning i perioden					1.594	juli

Gødningsmængder pr. måned (tons)

	AB	Sep	Okt	Nov	Dec	J9	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul
Opsamlet mængde	135	131	135	131	135	135	122	135	131	135	131	135
Slutmængde	135	266	402	533	668	804	926	1.061	1.192	1.328	1.459	1.594
Største mængde	135	266	402	533	668	804	926	1.061	1.192	1.328	1.459	1.594
Mindste mængde	0	135	266	402	533	668	804	926	1.061	1.192	1.328	1.459

Næringsstofindhold ultimo måned (kg næringsstof pr. ton)

	AB	Sep	Okt	Nov	Dec	J9	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul
N	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7
Heraf NH ₄ -N	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2
P	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
K	5,8	5,8	5,8	5,8	5,8	5,8	5,8	5,8	5,8	5,8	5,8	5,8
Mg	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
S	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Notater:

Dato

Mængde

Dato

Mængde

Status registreret:

_____

Arne Gellert
 Brusøjgård
 Favstrupvej 100
 6100 Haderslev

CVR nr.:
 Til.: 74566508
 Alt. til.: 60495608
 Fax.:

Medlemsnr.: 74566508
 Email:

ANSØGT

Lager: svinegylle

Kapacitet: t

Tilknyttet besætning	Staldsystem	Antal	Gødningstype	Normprod. ton	% tid på græs
Smågrise, 7 - 32 kg	Toklimast., delvis spallegulv	16.575	Gylle	2.309	0
Smågrise, 7 - 32 kg	Toklimast., delvis spallegulv	16.425	Gylle	2.288	0

Gødningsmængder i perioden (tons)

Startmængde						0
Normproduktion					4.597	
Ekstra tilledning					210	
Afløb fra befæstet areal pr m ²					210	
Justeret mængde					0	
Opsamlet mængde					4.807	4.807
Slutmængde						4.807
Mængde pr. DE					23,4	
Lagerets N-udnyttelseskrav						75 %
Mindste beholdning i perioden					0	august
Største beholdning i perioden					4.807	juli

Gødningsmængder pr. måned (tons)

	AS	Sep	Okt	Nov	Dec	J9	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul
Opsamlet mængde	408	395	408	395	400	400	309	408	395	408	395	408
Slutmængde	408	803	1.212	1.607	2.015	2.423	2.702	3.200	3.595	4.003	4.398	4.807
Største mængde	408	803	1.212	1.607	2.015	2.423	2.792	3.200	3.595	4.003	4.398	4.807
Mindste mængde	0	408	803	1.212	1.607	2.015	2.423	2.792	3.200	3.595	4.003	4.398

Næringsstofindhold ultimo måned (kg næringsstof pr. ton)

	AS	Sep	Okt	Nov	Dec	J9	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul
N	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4
Heraf NH ₄ -N	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
P	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
K	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1
Mg	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
S	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Notater:

Dato

Mængde

Dato

Mængde

Status registreret:

Lager: blandet gylle

Kapacitet: 1

Gødningsmængder i perioden (tons)

Startmængde		0
Normproduktion		0
Ekstra tilledning	62	
Eks. nedbør i gyllebeh. pr m ²	62	
Justeret mængde	0	
Opsamlet mængde	62	62
Slutmængde		62
Mængde pr. DE		
Lagerets N-udnyttelseskrav		%
Mindste beholdning i perioden	0	august
Største beholdning i perioden	62	juli

Gødningsmængder pr. måned (tons)

	AB	Sep	Okt	Nov	Dec	J9	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul
Opsamlet mængde	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Slutmængde	5	10	16	21	26	31	36	41	46	51	56	62
Største mængde	5	10	16	21	26	31	36	41	46	51	56	62
Mindste mængde	0	5	10	16	21	26	31	36	41	46	51	56

Næringsstofindhold ultimo måned (kg næringsstof pr. ton)

	AB	Sep	Okt	Nov	Dec	J9	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul
N	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Heraf NH ₄ -N	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
P	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
K	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Mg	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
S	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Notater:

Dato

Mængde

Dato

Mængde

Status registreret:

Lager: dybstrøelse

Kapacitet: t

Tilknyttet besætning	Staldsystem	Antal	Gødningstype	Normprod. ton	% tid på græs
Ammeko 400-600 kg uden opdr.	Dybstrøelse (hele arealet)	15	Dybstrøelse	144	42
St.r. tyrekalve, 40 - 220 kg	Dybstrøelse (hele arealet)	8	Dybstrøelse	8	0
St.r. ungtyre, 220 - 440 kg	Dybstrøelse (hele arealet)	8	Dybstrøelse	29	0
St.r. årsopdr. 0-6 mdr., 0 - 6 mdr.	Dybstrøelse (hele arealet)	8	Dybstrøelse	15	17
St.r. årsopdr. 6-27 mdr., 6 - 27 mdr.	Dybstrøelse (hele arealet)	14	Dybstrøelse	81	42

Gødningsmængder i perioden (tons)

Startmængde						0
Normproduktion					277	
Fradrag for afgræsning					-97	
Justeret mængde					0	
Opsamlet mængde					180	180
Slutmængde						180
Mængde pr. DE					14,4	
Lagerets N-udnyttelseskrav						45 %
Mindste beholdning i perioden					0	august
Største beholdning i perioden					180	juli

Gødningsmængder pr. måned (tons)

	A8	Sep	Okt	Nov	Dec	J9	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul
Opsamlet mængde	3	4	24	23	24	24	21	24	23	4	4	3
Slutmængde	3	7	31	54	77	101	122	145	168	173	177	180
Største mængde	3	7	31	54	77	101	122	145	168	173	177	180
Mindste mængde	0	3	7	31	54	77	101	122	145	168	173	177

Næringsstofindhold ultimo måned (kg næringsstof pr. ton)

	A8	Sep	Okt	Nov	Dec	J9	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul
N	8,5	9,5	8,5	8,3	8,3	8,2	8,2	8,2	8,2	8,2	8,3	8,3
Heraf NH4-N	1,7	1,9	1,7	1,7	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,7	1,7
P	1,3	1,4	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
K	8,7	9,4	9,7	9,8	9,8	9,8	9,8	9,8	9,8	9,8	9,8	9,8
Mg	0,8	0,7	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
S	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Notater:

Dato   Mængde   Dato   Mængde

Status registreret:

Frank Gellert
 Favstrupvej 106

6100 Haderslev

 CVR nr.:
 Til.: 74566550
 Alt. til.: 20493835
 Fax.:

 Medlemsnr.: 74566550
 Email.:

NUDRIFT

Lager: Svinegylle

Kapacitet: t

Tilknyttet besætning	Staldsystem	Antal	Gødningstype	Normprod. ton	% tid på græs
Slagtesvin, 30 - 102 kg	Delvis spaltegulv, 25-49% fast	900	Gylle	434	0
Smågrise, 7 - 30 kg	Toklimast., delvis spaltegulv	11.536	Gylle	1.459	0
Smågrise, 7 - 30 kg	Toklimast., delvis spaltegulv	1.664	Gylle	210	0
Årsøer HUSK 2 linier, 26 - 7 kg ...	Fare st., kassesti, delvis sp.	600	Gylle	1.004	0
Årsøer HUSK 2 linier, 26 - 7 kg ...	Løbe-/dr.st., Indiv. delvis sp.	83	Gylle	324	0
Årsøer HUSK 2 linier, 26 - 7 kg ...	Løbe-/dr.st., Løsg. delvis sp.	517	Gylle	2.389	0

Gødningsmængder i perioden (tons)

Startmængde			0
Normproduktion		5.820	
Ekstra tilledning		327	
Eks. nedbør i gyllebeh. pr m ²		327	
Justeret mængde		0	
Opsamlet mængde		6.147	6.147
Slutmængde			6.147
Mængde pr. DE		25,5	
Lagerets N-udnyttelseskrav			75 %
Mindste beholdning i perioden		0	august
Største beholdning i perioden		6.147	juli

Gødningsmængder pr. måned (tons)

	A8	Sep	Okt	Nov	Dec	J9	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul
Opsamlet mængde	522	505	522	505	522	522	472	522	505	522	505	522
Slutmængde	522	1.027	1.549	2.055	2.577	3.099	3.570	4.092	4.598	5.120	5.625	6.147
Største mængde	522	1.027	1.549	2.055	2.577	3.099	3.570	4.092	4.598	5.120	5.625	6.147
Mindste mængde	0	522	1.027	1.549	2.055	2.577	3.099	3.570	4.092	4.598	5.120	5.625

Næringsstofindhold ultimo måned (kg næringsstof pr. ton)

	A8	Sep	Okt	Nov	Dec	J9	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul
N	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6
Heraf NH4-N	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7
P	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
K	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9
Mg	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
S	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Notater:

Dato	Mængde	Dato	Mængde

Status registreret:

Frank Gellert
 Favstrupvej 106
 6100 Haderslev

 CVR nr.:
 Til: 74566550
 Alt. til: 20493835
 Fax:

 Medlemsnr.: 74566550
 Email:

ANSKGT

Lager: Svinegylle

Kapacitet: t

Tilknyttet besætning	Staldsystem	Antal	Gødningstype	Normprod. ton	% tid på græs
Slagtesvin, 30 - 108 kg	Delvis spaltegulv, 25-49% fast	500	Gylle	266	0
Smågrise, 7 - 32 kg	Toklimast., delvis spaltegulv	12.000	Gylle	1.665	0
Smågrise, 6 - 8 kg	Toklimast., delvis spaltegulv	3.000	Gylle	30	0
Årssøer HUSK 2 linier, 26 - 7 kg ...	Fare st., kassesti, delvis sp.	1.500	Gylle	2.509	0
Årssøer HUSK 2 linier, 26 - 7 kg ...	Løbe-/dr.st., Løsg. delvis sp.	1.500	Gylle	6.932	0

Gødningsmængder i perioden (tons)

Startmængde						0
Normproduktion					11.403	
Ekstra tilladning					327	
Eks. nedbør i gyllebeh. pr m ²					327	
Justeret mængde					0	
Opsamlet mængde					11.730	11.730
Slutmængde						11.730
Mængde pr. DE					26,6	
Lagerets N-udnyttelseskrav						75 %
Mindste beholdning i perioden					0	august
Sterste beholdning i perioden					11.730	juli

Gødningsmængder pr. måned (tons)

	A8	Sep	Okt	Nov	Dec	J9	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul
Opsamlet mængde	996	964	996	964	996	996	900	996	964	996	964	996
Slutmængde	996	1.960	2.957	3.921	4.917	5.913	6.813	7.809	8.773	9.769	10.733	11.730
Sterste mængde	996	1.960	2.957	3.921	4.917	5.913	6.813	7.809	8.773	9.769	10.733	11.730
Mindste mængde	0	996	1.960	2.957	3.921	4.917	5.913	6.813	7.809	8.773	9.769	10.733

Næringsstofindhold ultimo måned (kg næringsstof pr. ton)

	A8	Sep	Okt	Nov	Dec	J9	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul
N	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6
Heraf NH4-N	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7
P	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
K	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
Mg	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
S	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Notater:

Dato

Mængde

Dato

Mængde

Status registreret:

LUGTBEREGNING

For ejendommen Favstrupvej 100, 6100 Haderslev er udpeget følgende områder hvortil geneafstande for lugt beregnes:

Nabobeboelse (Favstrupvej 95, 6100 Haderslev)

Samlet bebyggelse/rekreativt område (Fjelstrup)

Byzone/Sommerhusområde (Fjelstrup)

Resultat af lugtberegning

Områdetype	Beregningsmodel	Ukorrigeret geneafstand (meter)	Korrigeret geneafstand (meter)	Korrigeret geneafstand (meter), nudrift	Vægtet gennemsnitsafstand (meter)	Genekriterie overholdt?
Byzone	Ny	463,89 m				Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Samlet Bebyggelse	Ny	260,77 m				Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Enkelt bolig	Ny	146,69 m				Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.

Miljøvurdering af lugtgenerne bliver beregnet efter to modeller. **FMK modellen**, som tidligere var den mest udbredte, og den **nye lugtvejledning**, som fremgår af vejledningens bilag 5. I et konkret tilfælde skal anvendes model, som giver den længste geneafstand. Det er angivet, hvilken model der på den baggrund er anvendt. Såfremt det er den nye model kan ansøgningssystemets miljøvurdering i forhold til lugtgenerne erstattes af en konkret OML- beregning.

Den **ukorrigerede geneafstand**, er den geneafstand, som kan beregnes på baggrund af lugtemissionen fra alle staldafsnit.

Den **korrigerede geneafstand**, er geneafstanden, hvor der er korrigeret for vindretning og kumulation i forhold til en situation, hvor den nye model anvendes. Den indeholder desuden en korrektion baseret på en bortscrening af staldafsnit, som er placeret længere væk end 1,2 gange geneafstanden.

Geneafstanden ved nudrift er den korrigerede geneafstand, som kan beregnes på baggrund af den husdyrproduktion, som er angivet under nudrift. Denne geneafstand anvendes i tilfælde, hvor den vægtede gennemsnitsafstand er mellem 50-100 % af geneafstanden. I disse tilfælde må der foretages ændringer, som giver uændrede eller reducerede lugtgener. Dette betyder i så fald, at geneafstanden ved ansøgt drift ikke må være længere end geneafstanden ved nudrift.

Den **vægtede gennemsnitsafstand** er en beskrivelse af den reelle afstand mellem staldafsnittene og omboende. Den vægtede gennemsnitsafstand beregnes kun for de staldafsnit, som ikke er bortscrenet ved at ligge længere væk end 1,2 gange geneafstanden.

Det er til sidst **konkluderet**, hvorvidt genekriterierne er overholdt. Det skal dog tilføjes, at såfremt staldafsnittene ligger spredt i forhold til omboende kan det være nødvendigt at foretage en ekstra beregning for de staldafsnit, som ligger nærmest omboende. Disse skal også isoleret set overholde genekriterierne.

Bilag 13

Gældende lovgivning og generelle regler for driften af landbrugsejendommen og håndtering af diverse produkter anvendt på ejendommen skal være kendte og skal følges af virksomheden.

Godkendelsens vilkår er meddelt med baggrund i kommunens vurderinger og følgende af Miljøstyrelsens love, bekendtgørelser, vejledninger og orienteringer:

- *Bek. nr. 294 af 31 marts 2009 om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug.*
- *Vejledning 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug*
- *Vejledning nr. 2/2001 Luftvejledningen*
- *Vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder*
- *Vejledning nr. 6/1984 Måling af ekstern støj fra virksomheder*
- *Vejledning nr. 6/1997 om kontrol af gyllebeholdere*
- *Vejledning om logbog for beholdere med flydende husdyrgødning*
- *Vejledning nr. 7/1993 om Erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.m.*
- *Vejledning nr. 3/1994 om tilsyn med landbrug*
- *Vejledning nr. 12/1992 Om Håndhævelse af Miljøbeskyttelsesloven*
- *"Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde" udgivet af FMK*

Lovgivning

Udover vilkårene i denne miljøgodkendelse er virksomheden underlagt bestemmelserne i gældende love og bekendtgørelser.

- *Bekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009. af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug (Husdyrgodkendelsesloven).*

Udover Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, kan bl.a. følgende love og bekendtgørelser, regulativer og forskrifter være relevante for virksomheden med senere ændringer:

- *Bek. nr. 879 af 26. juni 2010 af lov om miljøbeskyttelseslov (Miljøbeskyttelsesloven)*
- *Lov nr. 933 af 24. september 2009 om naturbeskyttelse (Naturbeskyttelsesloven)*
- *Lov nr. 927 af 24. september 2009 om vandløb (Vandløbsloven)*
- *Bek. nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug.*
- *Bek. nr. 48 af 13. januar 2010 om affald.*
- *Bek. nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage mv. med senere ændringer*
- *Bek. nr. 723 af 12. september 1997 om kontrol af beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft og spildevand.*
- *Bek. nr. 557 af 9. juni 2009 om undervisning og anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer mv. for erhvervsmæssige brugere af plantebeskyttelsesmidler*
- *Bek. nr. 533 af 18. juni 2003 om bekæmpelsesmidler.*
- *Bek. nr. 259 af 23. marts 2010 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines (Olietankbekendtgørelsen)*
- *Bek. nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.*
- *Bek. nr. 408 af 1. maj 2007 Bekendtgørelse om internationale naturbeskyttelsesområder.*
- *Haderslev Kommunes regulativ for erhvervsaffald*
- *Bek. nr. 1505 af 14. december 2006 af museumsloven (Museumsloven)*

- *Haderslev kommuneplan 2009*
- *Regionplan 2005-2016 - nu Landsplandirektiv, Sønderjyllands Amt, Teknisk forvaltning 2005. Regionsplanens retningslinjer i kapitel 6 som ophæves ved ikrafttrædelse af de statslige vandplaner.*
- *Bek. nr. 901 af 11. juli 2007 om fredning af visse dyre- og plantearter mv., indfangning af og handel med vildt og pleje af tilskadekommet vildt.*
- *Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV, faglig rapport nr 635 fra DMU Miljøministeriet 2007*

Det skal understreges, at reglerne kun er gældende, så længe de tilgrundliggende bestemmelser gælder. Der kan ligeledes i fremtiden vedtages nye bestemmelser, der vil kunne medføre andre regler for virksomhedens aktiviteter.

Potentielt forekommende Bilag IV-arter

Bilag IV-arterne omfatter følgende arter: (i) pattedyr med arter af småflagermus, gnavnere, rovdyr og hvaler, (ii) krybdyr med arter af skildpadder og Markfirben, (iii) padder med arter af halepadder og springpadder, (iv) fisk med arten Snæbel, (v) Insekter med arter af biller, sommerfugle, og guldsmede, (vi) bløddyr med arten Tykskallet malermusling, samt (vii) planter omfattende arterne Enkelt månerude, Vandranke, Liden Najade, Fruesko, Mygblomst, Gul stenbræk og Krybende Sumpskærm.

Herunder følger en gennemgang af de Bilag IV-arter som kan have yngle- og rasteområde i Haderslev Kommune, eller som kan påvirkes af projekter heri, samt en overordnet vurdering af hvilke projekter der påvirker disse arter.

Flagermus

Arternes udbredelse og levevis

Frynseflagermus (*Myotis nattereri*) er fundet i alle landsdele, men arten er ret sjælden. Den yngler i huse og hule træer og er ofte knyttet til løvtræsbevoksninger, hvor den søger føde langs hegn og skovkanter. Rasteområder er kældre, kassematter og kalkgruber.

Vandflagermus (*Myotis daubentoni*) er almindelig og udbredt i næsten hele landet med undtagelse af det vestligste Jylland. Arten er hovedsageligt fundet i det nordlige og østlige Jylland, og omkring Limfjorden. Arten er dog registreret på 5 lokaliteter i Sønderjyllands Amt, og det vides ikke om den findes i området omkring ejendommen. Arten søger føde over søer og vandhuller, og hviler og overvintrer i træer med hulheder, revner eller sprækker, kalkminer og under stenbroer.

Dværgflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*) er almindelig over hele landet med undtagelse af Bornholm, det vestlige Jylland og nogle mindre øer. Arten er fundet på flere lokaliteter i Sønderjylland. Dens yngle- og rasteområder er huse og hule træer i nærheden af løvskov.

Langøret flagermus (*Plecotus auritus*) er relativt almindelig over hele landet med undtagelse af det vestligste Jylland, vestligste Fyn og Lolland, Langeland og nogle mindre øer. Der er dog kun få observationer i Sydjylland, men flagermusen er svær at finde, så den kan være overset. Flagermusen holder oftest til i bygninger såsom lader og på kirkeloftet, og foretrækker afvekslende kulturlandskaber med gårde, haver, parker, alléer og små løvskove.

Sydflagermus (*Eptesicus serotinus*) er almindelig med undtagelse af Nordvestjylland og Nordøstsjælland. Sydflagermus har en tæt bestand i Sønderjylland, og det er sandsynligt, at arten findes i området. Flagermusen har udelukkende kvarter i bygninger året rundt og jager langs skovbryn, åbninger mellem træer og andre steder med mange insekter.

Brun flagermus (*Nyctalus noctul*) er relativt almindelig på øerne og i det østlige Jylland. Den er kendt fra enkeltobservationer på flere lokaliteter i det sydvestlige Jylland. Det er muligt, at der findes eksemplarer i området. Arten yngler og raster kun i gamle løvtræer. Den jager over åbent agerland, søer og over skov.

Skimmelflagermus (*Vespertilio murinus*) findes på spredte lokaliteter rundt om i landet, og er observeret enkelte gange omkring Haderslev. Artens yngleområde er menneskelig bebyggelse, og dens ses ofte jage i lyset af store gadelamper som tiltrækker insekter. Rasteområder er ligeledes bygninger.

Troldflagermus (*Pipistrellus nathusii*) er observeret med spredte forekomster i det meste af landet, og herunder også i Haderslev Kommune. Dens yngleområder er huse og hule træer. Arten er stærkt tilknyttet ældre løvtræer, hvor den jager i de åbne rum under kronerne. Rasteområder er formentlig de samme som yngleområderne.

Pipistrellflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*) findes især i løvskovsrige egne, og er derfor særlig udbredt i Østjylland og Sønderjylland. Dens yngle- og rasteområder er huse og hule træer i nærheden af løvskov. Den er registreret flere gange i udkanten af Haderslev Kommune.

Påvirkning af yngle- og rasteområder for flagermus.

Projekter som berører bygninger, skove, levende hegn og gamle træer kan evt. påvirke raste- og yngleområder for flagermus.

Birkemus (*Sicista betulina*)

Udbredelse og levevis.

Arten er registreret mellem Spangså og Revsø skov samt ved Hammelev og Østerskov. Birkemusens sommeropholdssteder er naturområder med et tæt urtelag og i umiddelbar tilknytning til våd natur. Vinteropholdssteder er tørre naturområder som diger, overdrevsskrænter og højtliggende hede- og plantageområder, dvs. områder som er karakteriseret ved at være relativt uforstyrrede. Birkemusen må således forventes at kunne forekomme på lokaliteter, hvor ovennævnte naturtyper grænser op til hinanden, og hvor der er rigelig føde i form af insekter.

Påvirkning af birkemusens yngle- og rasteområder

I birkemusens udbredelsesområde vil projekter som indebærer opdyrkning af tidligere udyrkede arealer kunne påvirke artens levevilkår. Ligeledes vil projekter som påvirker sten- og jorddiger kunne påvirke artens yngle- og rasteområder.

Markfirben (*Lacerta agilis*)

Udbredelse og levevis

Arten findes udbredt i stort set hele landet. Markfirben yngler på en række forskellige typer af levesteder, som er kendetegnet ved, at de indeholder solvendte skrånninger med veldrænende, løse jordtyper og sparsom bevoksning, typisk lave urter eller et løst dække af græsser.. Rasteområderne om vinteren skal være veldrænedede og solvendte skrånninger. Markfirben bruger bl.a. sten- og jorddiger samt levende hegn som spredningskorridorer

Påvirkning af markfirbens yngle- og rasteområder

Projekter som påvirker jord- og stendiger samt levende hegn kan påvirke artens levesteder. Ligeledes vil projekter der indebærer ændret arealanvendelse af egnede yngle- og rasteområder kunne påvirke arten.

Padder

Arternes udbredelse og levevis

Spidssnudet frø (*Rana arvalis*) er udbredt i hele landet undtagen Bornholm, men er muligvis i tilbagegang i Sønderjylland. Dens foretrukne yngleområder er vandhuller, som indgår i sammenhængende naturområder, men arten er i stand til at yngle i næsten alle former for vådområder. Rasteområder er oftest på landjorden, og arten er afhængig af gode terrestriske, gerne fugtige levesteder nær ynglestedet.

Løgfrø (*Pelobates fuscus*) forekommer i hele landet undtagen Fyn og Bornholm. Arten er truet og i tilbagegang. Dens foretrukne yngleområder er lysåbne vegetationsrige rene vandhuller og vådområder. Rasteområder er ofte bar jord eller sand, samt områder med lav vegetation, hvor

arten har mulighed for at grave sig ned. Artens mobilitet er ringe, og den er derfor afhængig af et velfungerende netværk af vandhuller.

Løvfrø (*Hyla arborea*) er udbredt i den sydøstlige del af landet samt i området omkring Århus og Vejle. Arten er kortlagt i den "gamle" Haderslev Kommune og fundet på en lang række lokaliteter, Løvfrø yngler i lavvandede lysåbne vandhuller, hvoriblandt tidvise våde lavninger på afgræssede arealer er de mest optimale. Artens rasteområder er skovbryn, levende hegn og krat, hvor den opholder sig på mindre træer og buske.

Strandtudse (*Bufo Calamita*) findes spredt langs kysten i Danmark, samt på en række indlandslokaliteter. Arten foretrækker at yngle i temporære, lysåbne, vandansamlinger som ofte er uden vegetation. Rasteområder er åbne arealer med ingen eller meget lav vegetation, f.eks. afgræssede enge og strandenge, men også dyrkede marker. Yngle- og rasteområder vil ofte ligge inden for samme område men kan, hvor der er egnede vandringsruter, ligge adskilt.

Stor vandsalamander (*Triturus cristatus*) er udbredt i det meste af Danmark. Den yngler i lysåbne vegetationsrige lavvandede vandhuller af varierende størrelse, men med rent vand. Vandhuller af dårligere kvalitet kan fungere som levesteder og rasteområder. Levesteder og rasteområder på land er oftest nær vandhullet og ofte knyttet til skov. Stor vandsalamander stiller større krav til vandkvaliteten end f.eks. løvfrø gør.

Påvirkning af paddernes yngle- og rasteområder

Ved projekter som har udbringningsarealer op til vand- og vådområder kan der ske en påvirkning af yngle- og rasteområder for bilag IV-padder. Lysåbne vandhuller er potentielle yngleområder for alle de nævnte padder mens mere tilgroede vandhuller ofte kan fungere som rasteområder.

Marsvin (*Phocoena phocoena*)

Udbredelse og levevis

Arten forekommer i alle danske farvande og har levested i Vadehavet og Lillebælt. Der kendes ikke til specifikke yngle- og rasteområder for marsvin.

Påvirkning af marsvins yngle- og rasteområder

Der er kun ringe viden om, hvilke menneskeskabte forhold der påvirker marsvinet. Alle større ændringer og indgreb som påvirker havområder er potentielt skadelige for marsvinets levevis.

Snæbel (*Coregonus oxyrhynchus*)

Udbredelse og levevis

Arten lever i vadehavsområdet og de tilstødende vandløb. Snæbel yngler i de nederste og mellemste dele af større vandløb. Gelså er op til Hjartbro udpeget som potentielt gydeområde for snæbel. Snæblens ynglesucces er afhængig af god vandkvalitet, grusbund og vintergrønne vandplanter. Yngelen tåler ikke saltvand før de er nået en vis størrelse, og er derfor afhængig af mindre søer og vinteroversvømmede områder som er indskudt i vandsystemet. Efter gydningen trækker snæblen ned i de nedre dele af vandløbene og Vadehavet.

Påvirkning af snæblens yngle- og rasteområder

Projekter som forringer vandkvaliteten i vandløb med forekomst af snæbel kan påvirke artens ynglesucces. Ligeledes vil projekter hvor der er særlig risiko for erosion til vandløb kunne påvirke arten.

Natura 2000 område "Lillebælt" (N112)

Natura 2000 området "Lillebælt" består af habitatområde "Lillebælt" (H96), fuglebeskyttelsesområde "Lillebælt" (F47) og Ramsarområde "Lillebælt" (R15). Habitat- og fuglebeskyttelsesområdet er udpeget for at beskytte en række naturtyper og arter, som udgør områdernes udpegningsgrundlag. Ramsarområder er vådområder med så mange vandfugle, at de har international betydning og skal beskyttes. De er derfor udpeget som Ramsarområder af det enkelte land.

Områdebeskrivelse

Natura 2000 området omfatter Lillebælt fra Jylland til Fyn og fra Gamborg Fjord i nord til Halk Nor i syd. Ca. 280 km² består af hav og 70 km² er land. Havområdets jyske opland udgør ca. 46.000 ha. Lillebælt er et særpræget havområde med lave og dybe områder, som mod nord indsnævres til en flodlignende rende med op til 80 meters dybde. Stærk strøm udsætter kysterne for erosion og materialet aflejres andre steder som krumodder og strandvolde.

Der er 3 større beboede øer og 7 holme. Karakteristisk for området er de mange store og små kystlaguner, der er værdifulde levesteder for bundfauna- og flora, samt betydningsfulde overvintrings- og yngleområder for fugle.

Langs kysten og på øerne er der værdifulde strandenge og overdrev, der er levesteder for sjældne fugle- og plantearter.

Vigtigste naturværdier

Hele havområdet udgøres af habitattyperne lavvandede bugter, sandbanker, rev, kystlaguner og mudder- og sandflader. Der er flere større krumoddekomplekser, der nu er sammenvoksede og dækkede af strandeng med naturlige tidevandsrender og ofte med kystlaguner bagved. De vigtigste er Halk Nor, Bankel Sø, Hejlsminde Nor, på Årø, på Båggø, Flægen og Emtækær Nor, der er væsentlige levesteder for flere sjældne fugle- og plantearter. I kystområderne er der også mange vigtige forekomster af kalkoverdrev, sure overdrev og rigkær.

Lillebælt er udpeget som levested for 10 arter af ynglefugle. Området er især vigtigt for arterne havørn, rørhøg, fjordterne, havterne og dværgterne. Fem arter af trækkende vandfugle er udpegningsgrundlag. Vigtigst er dykænderne ederfugl, bjergand, hvinand og toppet skallesluger, som dog alle er gået tilbage de senere år.

Trusler mod områdets naturværdier

Næringsstofbelastning: Den samlede kvælstofbelastning fra det sønderjyske opland og atmosfæren til Lillebælt og fjordene heri var i 2004 på ca. 5335 ton N. Heraf udgjorde landbrugets belastning ca. 2047 ton N. Den generelle eutrofiering med luftbårne kvælstofforbindelser påvirker i nogen grad strandengene. Større effekt har eutrofieringen på overdrevene og rigkærene, hvor tålegrænsen er overskredet. For rigkærene vurderes tilledning af drænvand fra de intensivt dyrkede arealer også at være en trussel. Kystlagunerne vurderes alle at være påvirkede af næringssalte med kraftig algevækst til følge. I modsætning til de nordlige og sydlige dele af Lillebælt rammes Natura 2000 området kun i mindre omfang af iltsvind på grund af mere effektiv opblanding af vandsøjlen.

Tilgroning: Mange steder opgives afgræsning af strandenge og overdrev med tilgroning til følge. Både langs den jyske og den fynske kyst er der massive tilgroningsproblemer i hovedparten af områdets strandenge og rigkær med en vegetation, der i større arealer er højere end 50 cm.

Unaturlige vandstandsforhold: Hydrologien i dele af habitat-områdets landområder er relativt upåvirket mens andre er stærkt påvirket. Mange af strandengene og rigkærene samt den nedbrudte højmosse på Brandsø er præget af grøftning eller udpumpning af vand i en sådan grad at der opstår sommerudtørring eller større skader.

Andre trusler: Strandengene invaderes generelt af Rynket Rose, der breder sig langs strandene og på strandengene. Løse hunde er et alvorligt problem flere steder, da fuglene forstyrres

meget - især i yngletiden. På Årø Kalv og på småøerne, Linderum m.fl. går småbådsejlere i land i yngletiden på trods af adgangsforbud. Småbåde og surfere sejler på vandfladen ved Årø Kalv også i yngletiden. De alsidige aktiviteter på skydeterrænet ved Halk Nor medfører forstyrrelser, som må antages at påvirke ynglefuglene. Ræv ankom til Årø under isvinteren 1994/95, og forhindrer nu især Ederfugl i at yngle. På Båge og ved Emtækær Nor er der registreret forstyrrelser af ynglefugle, som bl.a. søges løst gennem henstillingsskiltning.

Igangværende pleje og genopretning

Området er omfattet af EU-LIFE projekt vedr. kystlaguner "Rehabilitation of the Baltic Coastal Lagoon Habitat Complex 2005". I det sønderjyske lillebæltsområde dækker projektet kystlaguner i Fuglsøområdet ved Hejsager. Området grænser op til Halk Nor. Projektet skal forbedre kystlagune-komplekserne, herunder forholdene for vadefugle og padder. Omkring Hejsager Strand er sommerhusejere på eget initiativ begyndt at bekæmpe Rynket Rose. I Føns Vang og ved Wedellsborg Hoved er der foretaget naturgenopretning efter vandmiljøplan II, som har betydet stor fremgang for ynglende og rastende vandfugle.

Udpegningsgrundlag for områderne

Habitatområde "Lillebælt" (H96):

Nr.	Art/Naturtype
1014	Skæv vindelsnegl (<i>Vertigo angustior</i>)
1016	Sump vindelsnegl (<i>Vertigo moulinsiana</i>)
1351	Marsvin (<i>Phocoena phocoena</i>)
1110	Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
1140	Mudder- og sandflader blottet ved ebbe
1150	* Kystlaguner og strandsøer
1160	Større lavvandede bugter og vige
1170	Rev
1210	Enårig vegetation på stenede strandvolde
1220	Flerårig vegetation på stenede strande
1230	Klinter eller klipper ved kysten
1310	Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand
1330	Strandenge
2110	Forstrand og begyndende klitdannelser
2120	Hvide klitter og vandremiler
2130	* Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)
3140	Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
3260	Vandløb med vandplanter
6210	Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)
6230	* Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
6410	Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
6430	Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn
7120	Nedbrudte højmoser med mulighed for naturlig gendannelse
7220	* Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
7230	Rigkær
9110	Bøgeskove på morbund uden kristtorn
9130	Bøgeskove på muldbund
9160	Egeskove og blandeskove på mere eller mindre rig jordbund
91D0	* Skovbevoksede tørvemoser
91E0	* Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

*prioriteret naturtype

Fuglebeskyttelsesområde "Lillebælt" (F47)

Arter på bilag 1, jf. artikel 4, stk.1	Arter, jf. artikel 4, stk. 2	Ynglende i.h.t. DMU's database	Trækkende i.h.t. DMU's database	Kriterier
Sangsvane			T	F2, F4
Havørn		Y		F1
Rørhøg		Y		F1
Plettet rørvagtel		Y		F1
Engsnarre		Y		F1
Klyde		Y		F1
Brushane		Y		F3
Mosehornugle		Y		F3
Fjordterne		Y		F3
Havterne		Y		F1
Dværgterne		Y		F3
	Bjergand		T	F4
	Ederfugl		T	F4
	Hvinand		T	F4,F7
	Toppet skallesluger		T	F4

Y: Ynglende art.

T: Trækfugle, der opholder sig i området i internationalt betydende antal.

Tn: Trækfugle, der opholder sig i området i nationalt betydende antal.

F1: arten er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets p.t. gældende Bilag I og yngler regelmæssigt i området i væsentligt antal, dvs. med 1 % eller mere af den nationale bestand.

F2: arten er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets p.t. gældende Bilag I og har i en del af artens livscyklus en væsentlig forekomst i området, dvs. for talrige arter (T) skal arten være regelmæssigt tilbagevendende og forekomme i internationalt betydende antal, og for mere fåtallige arter (Tn), hvor områder i Danmark er væsentlige for at bevare arten i dens geografiske sø- og landområde, skal arten forekomme med 1 % eller mere af den nationale bestand.

F3: arten har en relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til den samlede opretholdelse af bestande af spredt forekommende arter som f.eks. Natravn og Rødrygget Tornskade.

F4: arten er regelmæssigt tilbagevendende og forekommer i internationalt betydende antal, dvs. at den i området forekommer med 1 % eller mere af den samlede bestand inden for trækvejen af fuglearten.

F5: arten er regelmæssigt tilbagevendende og har en væsentlig forekomst i områder med internationalt betydende antal vandfugle, dvs. at der i området regelmæssigt forekommer mindst 20.000 vandfugle af forskellige arter, dog undtaget måger.

F6: arten har en relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til at opretholde artens udbredelsesområde i Danmark.

F7: arten har en relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til artens overlevelse i kritiske perioder af dens livscyklus, f.eks. i isvintre, i fædningstiden, på trækket mod ynglestederne og lignende.

Bevaringsstatus og trusselvurdering for naturtyper og arter på udpegningsgrundlagene

Naturtype/art	National/lokal bevaringsstatus	trusselvurdering
1110 - Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand	Den nationale bevaringsstatus er indberettet til EU som ugunstig. Bevaringsstatus er ugunstig eller vurderet ugunstig	Næringsstoffer og miljøfarlige stoffer.
1140 - Mudder- og sandflader blottet ved ebbe	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus er ugunstig eller vurderet ugunstig	Næringsstoffer og miljøfarlige stoffer
1150 - *Kystlaguner og strandsøer	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus er ugunstig eller vurderet ugunstig	Næringsstoffer og miljøfarlige stoffer.
1160 - Større lavvandede bugter og vige	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus er ugunstig eller vurderet ugunstig	Næringsstoffer og miljøfarlige stoffer.
1170 - Rev	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus er ugunstig eller vurderet ugunstig	Næringsstoffer og miljøfarlige stoffer. Fiskeri med bundsløbende redskaber og skibsfart
1210 - Enårig vegetation på stenede strandvolde	Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet. Bevaringsstatus i området er ukendt	Tilgroning
1220 - Flerårig vegetation på stenede strande	Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet. Bevaringsstatus i området er ukendt	Tilgroning med invasive arter
1230 - Klinter eller klipper ved kysten	Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet. Bevaringsstatus i området er ukendt	-
1310 - Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand	Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet. Bevaringsstatus i området er ukendt	-
1330 - Strandenge	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	tilførsel af næringsstoffer, tilgroning, uhensigtsmæssig hydrologi og invasive arter.
2110 - Forstrand og begyndende klitdannelse	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus i området er ukendt	(eutrofiering)
2120 - Hvide klitter og vandremiler	Status i Danmark er ikke vurderet. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet. Tilgroning og invasive arter.
2130 - * Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet. Tilgroning og invasive arter.
3140 - Kalkrige søer og vandhuller med kransålgler	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	for højt næringsstofniveau, tilførsel af næringsstoffer fra landbrug, spredt bebyggelse og andeopdræt, samt N-deposition.

3150 - Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	for højt næringsstofniveau, tilførsel af næringsstoffer fra landbrug, spredt bebyggelse og andeopdræt, samt N-deposition.
3260 - Vandløb med vandplanter	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	grødeskæring, bundoprensning, regulering med uhensigtsmæssig hydrologi, belastning med næringsstoffer
6210 - Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (*vigtige orkidélokalteter)	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på størstedelen af arealerne, tilførsel af næringsstoffer fra tilstødende arealer, tilgroning, invasive arter og arealreduktion
6230 - *Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på størstedelen af arealerne, tilførsel af næringsstoffer fra tilstødende arealer, tilgroning, invasive arter og arealreduktion
6410 - Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på størstedelen af arealerne, tilførsel af næringsstoffer fra tilstødende arealer, tilgroning, invasive arter og arealreduktion
6430 - Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn	Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	Oplægning af materiale fra vandløbsvedligeholdelse, påvirkning af næringsstoffer og sprøjtemidler fra tilstødende arealer, samt uhensigtsmæssig hydrologi og stedvis store bevoksninger af invasive arter
7110 - *Aktive højmoser	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig.	Små delområder, sårbarhed overfor vandstandssænkninger og -svingninger
7120 - Nedbrudte højmoser med mulighed for naturlig gendannelse	Den nationale bevaringsstatus er ukendt. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	N-depositionen overstiger højeste ende af tålegrænseintervallet.
7220 - * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste tålegrænse på hovedparten af arealerne, tilførsel af næringsstoffer fra tilstødende landbrugsarealer, tilgroning, arealreduktion og uhensigtsmæssige vandstandsforhold.
7230 - Riggær	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste tålegrænse på hovedparten af arealerne, tilførsel af næringsstoffer fra tilstødende landbrugsarealer, tilgroning, arealreduktion og uhensigtsmæssige vandstandsforhold
9110 - Bøgeskove på morbund uden kristtorn	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på alle arealer, og den høje ende af tålegrænseintervallet er endog

		overskredet på alle de jyske og dele af de fynske forekomster
9130 - Bøgeskove på muldbund	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som gunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på alle arealer, og den høje ende af tålegrænseintervallet er endog overskredet på alle de jyske og dele af de fynske forekomster
9160 - Egeskove og blandeskove på mere eller mindre rig jordbund	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som gunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på alle arealer, og den høje ende af tålegrænseintervallet er endog overskredet på alle de jyske og dele af de fynske forekomster
91D0 - *skovbevoksede tørvemoser	Bevaringsstatus i Danmark vurderes til at være ukendt (atlantiske del)/ugunstig (kontinentale del). I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på alle arealer, og den høje ende af tålegrænseintervallet er endog overskredet på alle de jyske og dele af de fynske forekomster
91E0 Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som gunstig. Bevaringsstatus i området vurderes som ugunstig	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på alle arealer, og den høje ende af tålegrænseintervallet er endog overskredet på alle de jyske og dele af de fynske forekomster
Skæv vindelsnegl	Den nationale bevaringsstatus for skæv vindelsnegl er indberettet som ukendt. Bevaringsstatus i området er ukendt	-
Sump vindelsnegl	I 2007 blev bevaringsstatus for sump vindelsnegl vurderet som gunstig. Bevaringsstatus i området er ukendt	-
Marsvin	Den nationale bevaringsstatus for marsvin er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	Markant nedgang i bestanden bl.a. som følge af forringet fødegrundlag, forstyrrelser, risiko for påvirkning med miljøfarlige stoffer, bifangster af marsvin i fiskenet
Sangsvane	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	reduceret fødegrundlag, forstyrrelser, tilgroning af strandenge
Havørn	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. Bevaringsstatus i området er ukendt	
Rørhøg	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. Prognosen er gunstig eller vurderet gunstig for Rørhøg, som vurderes at have stabile bestande i området	
Plettet rørvagtel	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som ugunstig. I 2005 lå antallet af plettet rørvagtel under den foreslåede tærskel værdi for gunstig bevaringsstatus. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	afvanding af enge og moser, forstyrrelser samt rørhøst.
Engsnarre	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som ugunstig. Bevaringsstatus i området er ukendt	

Klyde	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. Ved NOVANA-overvågning i 2007 lå bestanden over det foreslåede faglige niveau for gunstig bevaringsstatus. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	tilgroning af ynglesteder, forstyrrelser og prædation.
Brushane	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som ugunstig. Antallet af ynglepar har i 2007 ligget under det foreslåede faglige kriterium for gunstig bevaringsstatus for arten. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	tilgroning af ynglesteder, forstyrrelser og prædation.
Mosehornugle	Den nationale bevaringsstatus for arten som ynglefugl er i 2003 vurderet som ugunstig. I NOVANA-overvågningen 2007 blev der ikke registreret ynglende mosehornugle i Danmark. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	tilgroning af ynglesteder, forstyrrelser og prædation.
Fjordterne	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. Ved NOVANA-overvågning i 2006 lå bestanden langt lavere end det foreslåede faglige kriterium for bestandsstørrelse for gunstig bevaringsstatus. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	forstyrrelser, prædation og reduceret fødegrundlag.
Havterne	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig idet arten vurderes stabil eller i fremgang. Ved NOVANA overvågning i 2006 lå bestanden langt lavere end det foreslåede faglige kriterium for bestandsstørrelse for gunstig bevaringsstatus. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	forstyrrelser, prædation og reduceret fødegrundlag
Dværgterne	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som ugunstig idet arten samlet set er i tilbagegang. Ved overvågning i 2006 lå bestanden ganske langt under det foreslåede faglige kriterium for bestandsstørrelse for gunstig bevaringsstatus. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	forstyrrelser, prædation og reduceret fødegrundlag
Bjergand	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	reduceret fødegrundlag, forstyrrelser
Ederfugl	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som ugunstig. Ved overvågning i 2006 lå bestanden langt lavere end det foreslåede faglige kriterium for bestandsstørrelse for gunstig bevaringsstatus. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	reduceret fødegrundlag, forstyrrelser
Hvinand	Den nationale bevaringsstatus er	reduceret fødegrundlag,

	foreløbigt vurderet som gunstig I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	forstyrrelser
Toppet skallesluger	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	reduceret fødegrundlag, forstyrrelser

KILDER

Basisanalysen for Lillebælt: Habitat- og fuglebeskyttelsesområder – Lillebælt.

Faglig rapport nr. 713. Arter 2007, NOVANA. Søgård, B. & Asferg, T. (red.). 2009. Danmarks miljøundersøgelser, Århus Universitet

Faglig rapport nr. 644. Arter 2006, NOVANA. Søgård, B., Pihl, S. og Wind, P. 2007.

Faglig rapport nr. 582. Arter 2004-2005, NOVANA. Søgård, B., Pihl, S. og Wind, P. 2007.

EIONET: <https://biodiversity.eionet.europa.eu/article17/habitatsreport>

Kriterier for gunstig bevaringsstatus. Naturtyper og arter omfattet af EF-habitatdirektivet & fugle omfattet af EF-fuglebeskyttelsesdirektivet. Søgård, B. m.fl., 2003, 2. udgave. Faglig rapport fra DMU nr. 457.

Naturtilstand i habitatområderne. Habitatdirektivets lysåbne naturtyper. Faglig rapport nr. 735. Fredshavn, J.R. og Ejrnæs, R., 2009. Faglig rapport fra DMU nr. 735.

www.vandognatur.dk

Basisanalyse for vanddistrikt 50, del I. Karakterisering af vandområder og opgørelse af vandpåvirkninger. Teknisk rapport Sønderjyllands Amt. 2004

Basisanalyse for vanddistrikt 50, del II. Vurdering af vandforekomsters tilstand. Teknisk Rapport. Sønderjyllands Amt, 2006

Udarbejdet nov 2009 og opdateret marts 2010 i henhold til udkast til naturplaner.

Frank Gellert
Favstrupvej 106

6100 Haderslev

Herning, den

23-06-2010

Tlf. 74 56 65 50

Mobil 20 49 38 35

Byggeadresse: Favstrupvej 106; Beregning revideret 23/6-2010

3) Gyllekøling og varmemeforbrug - sammendrag

Kort beskrivelse

Beregningen viser varmeproduktionen fra et gyllekøleanlæg i nye svinestalde. Varmen afsættes til alle svinestalde på matriklen.

Det er målet at gyllekølingen skal erstatte størsteparten af anden indkøbt energi til varme.

Der regnes med et varmemeforbrug på ca. 288.400 kWh pr år,
svarende til ca. 32.223 liter fyringsolie pr år.

Til husdyrgodkendelse.dk

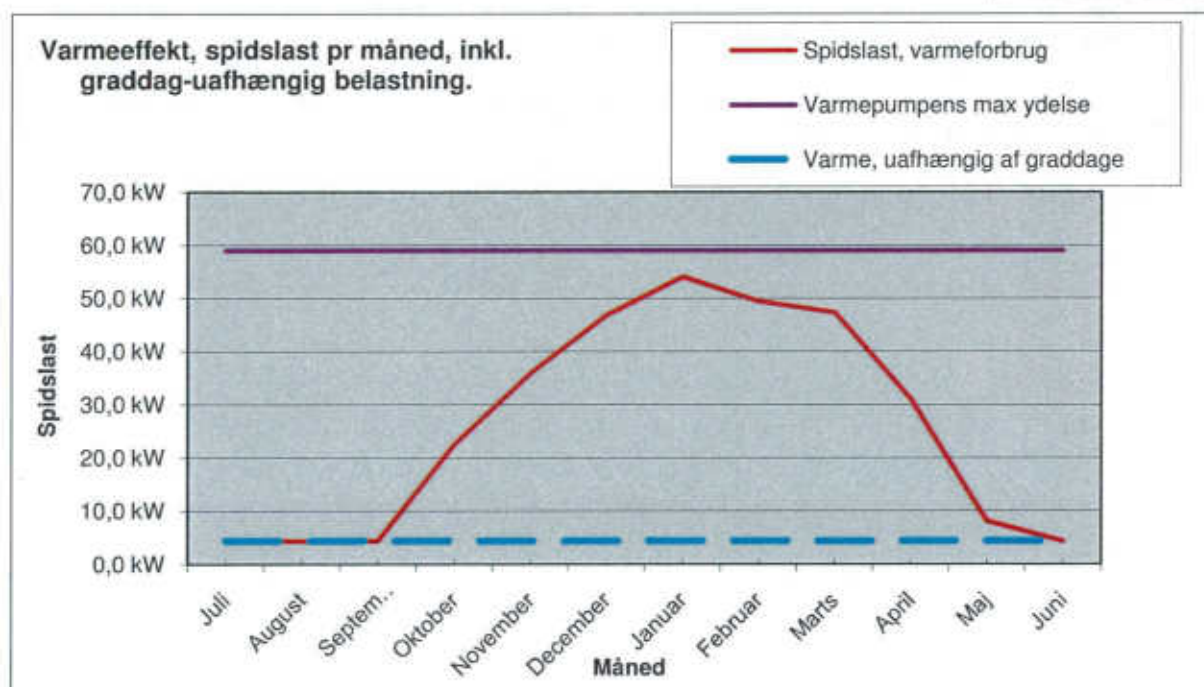
Antal driftstimer pr år,
+ bortskaffelse af varme, 25% - timer i alt
Reduktions% for hvert enkelt staldafsnit
Nødvendig køleeffekt på gyllekøleanlæg

Beregnet af gs

4880 timer
6100 timer
25,0%
40,0 kW

Indberettet

-
6100 timer
25,0%
40,0 kW

Diagrammet viser varmebehovet (spidslast) måned for måned, samt varmeproduktionen fra det planlagte gyllekøleanlæg.

På de tidspunkter af året, hvor den røde kurve ligger under den lille, vil kompressoren i gyllekøleanlægget køre en del af tiden, på øvrige tidspunkter vil anlægget køre konstant.

Gyllekøling - køleeffekt og varmeeffekt

Nødvendig køleeffekt til gyllekøling

40,0 kW

Effektfaktor på køleanlæg

3,1

Varmeeffekt fra gyllekøling

59,1 kW

Balance - varmebehov & varmeproduktion

Varmeeffekt - behov

Varmebehov, spidslast på årets koldeste dag (-5C)

70,3 kW

Varmeproduktion - effekt

Gyllekøling; varmepumpens varmeeffekt

59,1 kW

Graddag-uafhængig varmebehov, effekt

4,4 kW

Varmeoverskud (effekt) i den varme periode af året

54,7 kW

Effekt overskud / underskud på årets koldeste dag

-11,2 kW

Underskuddet skal dækkes af anden varmekilde, dvs. det bestående oliefyr.

Totalt varmeforbrug år år

288.400 kWh

Heraf dækkes med gyllekøl

288.400 kWh

Gyllekøling - driftstimer pr år

Antal driftstimer pr år beregnes ud fra det årlige varmeforbrug, forsyningsgraden

fra gyllekøling og ud fra gyllekøleanlæggets varmeeffekt

Gyllekøleanlæggets max antal driftstimer pr år, hvis der vælges et køleanlæg med en

varmeeffekt på **59,1 kW**

Leveret varmemængde, gyllekøl

288.400 kWh pr år

Driftstimer, beregnet

4880 timer pr år

Styring af anlæggets driftstid

Anlæggets faktiske driftstid styres ud fra staldanlæggets varmebehov, for at undgå at bortskaffe varme.

Anlæggets faktiske driftstimet al pr måned vil forløbe proportionalt med ovennævnte kurve.

Da gyllekøleanlæggets varmeproduktion er ca. **60,0 kW** og varmeforbruget i sommerperioden

er på ca. **4,4 kW** vil anlægget køre ca. **7%** af tiden.

Bortskaffelse af varme

Såfremt anlægget skal køre i flere timer end den ovenfor beregnede, skal der bortskaffes varme, hvilket vil forøge elforbruget og dermed forøges køleanlæggets CO₂-udslip.

I dette tilfælde skal anlægget køre i ca. **1220 timer** mere end varmebehovet tilsiger

I disse timer skal varmen så bortskaffes - for at opnå den krævede / ønskede miljøgevinst

CO₂-besparelse pr år

Nu-drift		Varmeforbrug	CO ₂ -udledning
Indtil nu er opvarmningen sket ved hjælp af	fyringsolie	288.400 kWh	85.392 kg
Fremover			
Varme fra gyllekøl,		288.400 kWh	43.539 kg
Resten leveres af fyringsolie		0 kWh	0 kg
	Sum	288.400 kWh	43.539 kg
Ekstra gyllekøl, hvor varmen skal bortskaffes,	1220 timer		
Ekstra elforbrug til bortskaffelse af varme	19,1 kW	23.258 kWh	10.885 kg
Difference = besparelse		0 kWh	30.968 kg

Sammendrag

Gyllekøleanlægget er opbygget, så dets faktiske driftstid styres af staldanlæggets varmebehov. Det er målet at gyllekøleanlæggets varme skal fortrænge anden, indkøbt energi, i form af fyringsolie, og det er målet at anlægget ikke skal bortskaffe varme til naturen.

Forslag til vilkår i miljøtilladelsen

- Gyllekøleanlæggets faktiske driftstimer pr år skal være mindst, 6100 timer
- Anlægget udstyres med timetæller til registrering af anlæggets faktiske antal driftstimer
- Anlæggets faktiske driftstimer skal styres af varmeforbruget i stalde og øvrige varmeaftagere.
- Der installeres en kølemaskine med en køleeffekt på mindst 40,0 kW
- Dokumentation for den installerede køleeffekt leveres af leverandøren af gyllekøleanlægget
- Anlægget skal overholde øvrige gældende lovkrav på etableringstidspunktet.

Gunnar Schmidt

Teknikrådgiver

Direkte 99 99 23 19

Mobil 20 89 78 00

e-mail: gs@byggeri-teknik.dk

Herning, den 23-06-10

Tlf. 74 56 65 50
Mobil 20 49 38 35

Byggeadresse: Favstrupvej 100. Revideret 23/6-10

2) Gyllekøling - beregning

Arealer i kummer, køleeffekt & varmeeffekt.

Stald	Gyllekummer m2 areal	W / m2	Køling, optagen effekt	Reduktions%
Bestående farestald	0,0	0 W	0,0 kW	0,0
Bestående, 2-klimastalde	282,0	28,2 W	8,0 kW	25,0
Ny 2 klima stald	321,0	28,2 W	9,1 kW	25,0
Ny 2-klima stald 2	395,0	28,2 W	11,1 kW	25,0
Drægtighs.skraber	0,0	29,0 W	0,0 kW	36,8
Løbe- dr stald, ny	0,0	28,2 W	0,0 kW	25,0
Poltestald, 25 - 75 kg		0 W	0,0 kW	0,0
Slagtesvinestald		0 W	0,0 kW	0,0
Karantænestald	0,0	0 W	0,0 kW	0,0
Areal med køling i alt, m2	998,0			
Køleffekt (optagen effekt) i alt			28,1 kW	
Varmepumpe, effektfaktor ved varmegenvinding		3,1		
El tilført til varmpumpe			13,4 kW	
Gyllekøling - varmeeffekt fra varmpumpe			41,5 kW	
Meter slange i gyllekummer				
Meter slange pr m2 gyllekumme,		2,5	<u>2.495 m</u>	
Alternativ		2	<u>1.996 m</u>	
Ønsket effekt (til opvarmning)				
Underskud			0,0 kW	
Tilført til varmpumpe, el				0,0 kW
Rest til optag i jordslanger			<u>0,0 kW</u>	
Optag pr m. jordslange		13 W		
<u>Antal m jordslange</u>			<u>0 m</u>	

Ønsket effekt, alternativ

Underskud

0,0 kW

0,0 kW

Tilført til varmepumpe, el

0,0 kW

Rest til optag i jordslanger

0,0 kW

Optag pr m. jordslange

13 W

Antal m jordslange

0 m

Med venlig hilsen

Gunnar Schmidt
Teknikrådgiver

Direkte 87 28 23 19

Mobil 20 89 78 00

VEJEN KOMMUNE | Rådhuspassagen 3 | DK-6600 Vején

Haderslev Kommune
Gåskærgade 26-28
6100 Haderslev.

Dato: 07.07.2010

Kontaktperson:

Majbrit Holst Nielsen

E-mail:

mhni@vejenkom.dk

**Justeringer vedr. dyrkningsarealer tilhørende ejendommen
Favstrupvej 106, 6100 Haderslev.**

Mark nr. 28-0: JB nr. skal ændres fra JB1 (Grovsandet jord) til JB5 (Sandblandet lerjord). Således vil sædskiftet ændre sig fra S4 til S2, hvis det fortsat vælges at bruge referencesædskiftet.

**Udtalelse vedr. dyrkningsarealer tilhørende ejendommen
Favstrupvej 106, 6100 Haderslev.**

Haderslev Kommune har anmodet om en udtalelse i forbindelse med behandling af en ansøgning om tilladelse efter §12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (Lov nr. 1572 af 20/12/06 med senere ændringer).

Følgende udtalelse vedrører mark nr. 28-0 som ligger i Vején Kommune. Beliggenheden af arealet kan ses af medfølgende kort-bilag 1.

Udbringning af husdyrgødning

Udbringningsarealet i Vején Kommune grænser op til byzoneområde ved Øster Linnet by. Udbringning af husdyrgødning på arealet er reguleret af Husdyrgødningsbekendtgørelsens regler om, at gødning ikke må udbringes lørdag og søn- og helligdage på arealer, der ligger nærmere end 200 m fra byzoneområde.

For at mindske generne for beboerne i Øster Linnet stilles der vilkår om, at udbringning af husdyrgødning kun må ske på hverdage fra 07.00 – 18.00 på mark nr. 28-0.

Beskyttet natur

Udbringningsarealet i Vején Kommune ligger ikke i umiddelbar nærhed af arealer omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 7. Det nærmeste areal er et overdrev ca. 5,6 km. øst for mark nr. 28-0 (ID 200075467. Der stilles ikke på baggrund af husdyrgodkendelseslovens § 7 yderligere vilkår til driften af arealet.

Midt på mark nr. 28-0 er der en sø, der er beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens §3 (ID 200099738). Det fremgår af tilsendte markkort, at vandhullet er adskilt fra udbringningsarealet af en

RÅDHUSPASSAGEN 3
DK - 6600 vején

Telefon: +45 7996 5000
E-mail: post@vejenkom.dk
Sikkerpost@vejenkom.dk
www.vejenkom.dk

mindst 2 m bred bræmme. Det vurderes, at der ikke er behov for at stille yderligere vilkår til beskyttelsen af vandhullet. Der er ingen steder hældninger på over 6° ned mod vandspejlet.

Ca. 350 meter øst for udbringningsarealet er der to moser, der er beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens §3 (ID 200099738). Moserne er ikke målsatte. Grundet den store afstand til moseområderne vurderer Vejen Kommune, at de generelle regler er tilstrækkelige til at sikre moserne mod næringsstofbelastning fra udbringningsarealet.

Ca. 670 meter sydøst for udbringningsarealet er der et overdrev, der er beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens §3 (ID 200099160). Overdrevet er ikke målsat. Grundet den store afstand til overdrevet vurderer Vejen Kommune, at de generelle regler er tilstrækkelige til at sikre overdrevet mod næringsstofbelastning fra udbringningsarealet.

Der er ikke beskyttede eller målsatte vandløb langs udbringningsarealet, men det afvander via Øster Linnet Bæk til Jels Å og videre til Gram Å og Ribe Å der afvander til Vadehavet. Se afsnit om Natura 2000-områder nedenfor.

Vandhullet på mark nr. 28-0 er ikke målsat. Det gælder for vandhullet, at det kan være potentielt levested for arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV, bl.a. spidssnudet frø og stor vandsalamander.

Nitratudvaskning til grundvand

I henhold til de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i *Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug* kan der i forbindelse med ændringer i den angivne mængde modtagne husdyrgødning ikke tillades nogen merbelastning inden for nitratfølsomme indvindingsområder, såfremt udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat per liter ved den ansøgte drift. En miljøgodkendelse skal endvidere leve op til udarbejdede indsatsplaner med hensyn til drikkevandsbeskyttelse. Vejen Kommune har ikke udarbejdet indsatsplaner til beskyttelse af grundvandet, der omfatter projektets udbringningsareal i Vejen Kommune.

Arealet i Vejen Kommune er beliggende udenfor Nitratfølsomt indvindingsområde og der er således ikke foretaget beregninger af udvaskning af nitrat til grundvandet.

Kommunen vurderer, at det generelle beskyttelsesniveau er tilstrækkeligt til at beskytte grundvandet.

Nitrat til overfladevand

Kvælstof, herunder nitrat, der føres til overfladevand, stammer hovedsageligt fra gødskningen på landbrugsarealer. En del af den tilførte kvælstof optages ikke af afgrøden på marken men siver igennem rodzonen til det øvre grundvand eller løber via dræn og grøfter til vandløb, søer og i sidste ende til havet.

I vandløb har diffus næringsstofftilførsel typisk sekundær betydning for natur- og miljøtilstanden. De næringsstoffer der tilføres Jels og Gram Å og videre til Ribe Å vurderes generelt at have en meget kort opholdstid i vandløbssystemet, så evt. øget algevækst og de sekundære effekter heraf, vil på grund af vandets korte opholdstid og en høj opblandingsgrad, ikke medføre væsentlige påvirkninger af vandløbet. Faktorer som erosion og overfladisk afstrømning, som direkte fører organisk materiale – herunder husdyrgødning – til vandløbet har større betydning. Vandløbene er imidlertid væsentlige for transport af næringsstoffer til nedstrømsliggende vådområder, søer og marine miljøer.

Moser og enge (f.eks. rigkær og kildevæld) langs vandløbene kan blive næringsbelastet, hvis de oversvømmes med næringsrigt vand fra vandløbet. Det kan bl.a. være et problem i ådalene, hvor der findes værdifulde eng og moseområder i tilknytning til vandløbet.

Plantevæksten i søer og de marine slutrecepter er i vid udstrækning bestemt af tilførslerne af kvælstof og fosfor fra oplandene til de pågældende vandområder. Når der tilføres for mange næringsstoffer medfører det typisk en forringet natur- og miljøtilstand. I Vadehavet er det primært kvælstof, der er begrænsende for plantevæksten, mens søer typisk er begrænset af fosfortilførslen.

I Vadehavet er flere marine arter og naturtyper følsomme overfor tilførsel af kvælstof. Den primære konsekvens af tilført kvælstof til de marine områder sker gennem en øget primærproduktion af planktonalger, som kan medføre øget iltforbrug, nedsat iltkoncentration, svovlbrinte-dannelse, udskygning m.v. Herved kan primærproduktionen ved særligt bundfloraen påvirkes negativt. F.eks. er en række fugle afhængige af tilstedeværelsen af ålegræs (*Zostera* sp.) og anden makroflora i Vadehavet. Ålegræs kan ses som et eksempel på primærproducenter, som påvirkes både direkte og indirekte af næringsstoffudvaskning. Bl.a. er nogle arter fugle (Lysbuget knortegås, Mørkbuget knortegås, Pibeand) direkte afhængige af ålegræs som fødegrundlag, og mange flere fuglearter fouragerer på fisk og invertebrater, som er afhængige af ålegræsbankernes tilstedeværelse. Endelig er ålegræsarterne blandt de betydeligste karakterarter for flere af de naturtyper man finder i Vadehavet, bl.a. Sandbanker, Flodmundinger ligesom Bugter og

Vadeflader også kan rumme ålegræssamfund. Ålegræsbankerne i Vadehavet er bl.a. i basisanalysen vurderet, at have en reduceret udbredelse i forhold til deres potentiale (jf. historiske kilder), hvilket indikerer en ugunstig tilstand for arter og naturtyper afhængige af denne art. Det er således klart at tilførsel af næringsstoffer kan påvirke vandmiljøet, samt arter og naturtyper i Vadehavet.

Målsætningen er ikke opfyldt i Vadehavet, og basisanalysens risikoanalyse har vist, at kystvandene i Vadehavet er i risiko for ikke at kunne opfylde målet om god økologisk tilstand i 2015. Årsagen hertil er bl.a. at næringsstofftilførslen fra land ikke vil blive reduceret tilstrækkeligt. Målopfyldelsen er derfor bl.a. betinget af, at næringsstofftilførslen fra især landbruget reduceres.

Husdyrbrugets udbringningsareal ligger uden for de udpegede områder med nitratklasserne 1, 2 og 3, hvorfor overholdelse af de generelle harmoniregler vil være tilstrækkelig til, at det generelle beskyttelsesniveau med hensyn til kvælstoftab til overfladevand vil være opfyldt.

Ud fra ansøgningen, bekendtgørelsen såvel som udmeldinger fra Miljøstyrelsen finder Vejen kommune ikke, at der i den konkrete sag er særlige forhold, som kan begrunde, at der stilles yderligere krav for at begrænse udvaskningen af kvælstof fra ejendommens areal i Vejen Kommune. Se desuden afsnit om Natura 2000-områder nedenfor.

Fosfor til overfladevand

I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er der fastsat beskyttelsesniveauer i forhold til fosforoverskud. Der stilles alene krav til udbringningsarealer, der ligger indenfor områder, som afvander til Natura 2000 vandområder overbelastet med fosfor, og kravene afhænger af jordtype, dræningsforhold og fosfortal. Der stilles krav til fosforoverskud på drænedede lerjorder og lavbundsarealer, herunder drænedede og grøftede sandjorder. Fosforoverskud må ikke øges på lavbundsarealer, der er drænedede/grøftede, og som ikke har et højt indhold af jern.

De øvrige landbrugsarealer, som ligger uden for oplande til et fosforoverbelastet Natura 2000 vandområde, beskyttes jf. lovgivningen alene via harmonireglerne. Vadehavet er i henhold til lovgivningen udpeget som mindre sårbart overfor fosfor. I oplandet hertil er harmonikravet således alene beskyttelsesniveau for P-overskud.

Udbringningsarealerne ligger udenfor fosforklasser og i et opland, der afvander via Jels og Gram Å og Ribe Å til Vadehavet. Vadehavet er et Natura 2000-område, der ikke er overbelastet med fosfor.

Da der endnu ikke er udarbejdet statslige vand- og Natura 2000-planer, med tilhørende kommunale handleplaner, skal husdyrbrugets eventuelle påvirkning af overfladevand med kvælstof og fosfor som udgangspunkt vurderes ud fra de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Disse generelle beskyttelsesniveauer med hensyn til fosforoverskud vil ifølge ansøgningen med tilhørende beregninger være overholdt.

Risikoen for overfladeafstrømning fra husdyrbrugets udbringningsarealer til vandløb og søer vil formentlig være lille, idet arealet i Vejen Kommune primært udgøres af lerblandetsandjord og generelt ligger i fladt terræn.

Vejen Kommune vurderer samlet set på baggrund af det oplyste om udbringningsarealets beliggenhed, tildeling af husdyrgødning, m.v.:

- at der ikke vil være væsentlig risiko for erosion og overfladeafstrømning fra udbringningsarealet i Vejen Kommune til vandløb og grøfter
- at husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid gældende, generelle miljøregler – drives således, at påvirkningen af overfladevand fra udbringningsarealet i Vejen Kommune vil ligge på et acceptabelt niveau
- at gennemførelse af projektet og den fremtidige drift af husdyrbrugets areal i Vejen Kommune ikke vil medføre forringelser af den nuværende miljøtilstand af overfladevand

Kommunen vurderer, at der i den konkrete sag ikke er særlige forhold, som kan begrunde en fravigelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til udvaskning af fosfor til vandløb og Vadehavet.

Natura 2000

Før der meddeles tilladelse eller godkendelse af husdyrbrug efter § 10, § 11 og § 12 eller godkendelse af arealer til afsætning af husdyrgødning fra husdyrbrug efter § 16 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, jf. habitatbekendtgørelsen (BEK nr. 408 af 01.05.2007).

Hvis myndigheden vurderer, at projektet kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde (dvs. de arter og naturtyper området er

udpeget for at beskytte), kan der ikke meddeles tilladelse eller godkendelse til det ansøgte.

Arealet ligger ca. 14 m fra nærmeste Natura 2000 område (Kongeå). På grund af afstanden forventes arealerne ikke at kunne påvirke Natura 2000-områder med luftbåret kvælstof.

Arealet afvander som tidligere nævnt til Jels og Gram Å, der via Ribe Å afvander til Vadehavet. Både Kongeå, som er nærmeste Natura 2000 område og Ribe Å samt Vadehavet, som arealet afvander til, er udpeget som internationale naturbeskyttelsesområder (se udpegningsgrundlag, bilag 1).

Som nævnt i afsnittene "Nitrat til overfladevand" og "Fosfor til overfladevand" kan en høj udvaskning af næringsstoffer fra ejendommens udbringningsareal medføre negativ påvirkning af arter og naturtyper i og langs Ribe Å og i Vadehavet, og de nævnte arter og naturtyper indgår i udpegningsgrundlaget Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å (H78/F57). Påvirkningerne fra arealet tilhørende ejendommen på Favstrupvej 106 vil overholde det generelle beskyttelsesniveau, som er fastlagt i husdyrgodkendelsesloven, hvilket Vejen Kommune vurderer at være tilstrækkelig, og der stilles derfor ikke yderligere vilkår.

Udbringningsarealet til husdyrbruget på Favstrupvej 106 vil i alt i Vejen Kommune udgøre 2,31 ha. Det samlede opland til Vadehavet er på i alt 440.000 ha. Bedriftens udbringningsareal udgør således ca. 0,0005 %. Det er Vejen Kommunes vurdering, at denne andel er uvæsentlig, og at bedriftens påvirkning i sig selv er helt uden betydning for Ribe Å og Vadehavet og de arter og naturtyper der findes i områderne, uanset at der for Vadehavets vedkommende er tale om et sårbart Natura 2000-område.

Implementeringen af Grøn Vækst og de kommende vand- og naturplaner medvirker til at udvaskningen af kvælstof og fosfor på sigt vil falde. I øvrigt viser undersøgelser udført af Conterra, at der ikke er sket en signifikant stigning i antallet af DE i oplandet til Vadehavet i perioden fra 2001 til 2007. På den baggrund vurderer kommunen, at næringsstofudvaskningen til de berørte Natura 2000-områder heller ikke i sammenhæng med andre planer og projekter vil medføre væsentlig påvirkning af de arter og naturtyper områderne er udpeget for at beskytte.

Bilag IV-arter, artsfredninger og rødlistearter

En række dyr og planter, der er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på udbringningsarealerne. På baggrund af faglig rapport nr. 635 og rapport nr. 322 fra Danmarks Miljøundersøgelser samt Vejen kommunens øvrige kendskab vurderes umiddelbart, at der

kan være vandflagermus, sydflagermus, trolldflagermus, pipistrellflagermus, brunflagermus, langøret flagermus, dværgflagermus, odder, markfirben, stor vandsalamander og spidssnudet frø. Heraf er odder, vandflagermus, trolldflagermus, langøret flagermus og brunflagermus omfattet af den danske rødliste som sårbar.

Flagermus benytter ofte hulheder i træer eller huse som opholdssted om dagen og under vinterdvalen. Føden består af insekter som fanges i luften nær vådområder, marker, skove og levende hegn. De enkelte arter af flagermus har forskellige præferencer mht. fødesøgningsområde. Der er ingen registreringer af flagermus nær ejendommens udbringningsarealer, men det kan ikke udelukkes at én eller flere arter kan raste eller yngle i området.

Odderen lever i tilknytning til vådområder, og den findes i såvel stillestående som rindende vand i især moser og søer med store rørskovsområder. For at odderen kan trives i levedygtige bestande, skal der være våde naturområder med et højt naturindhold. Odderens yngle- og rasteområder kan være svære at lokalisere, men de knytter sig primært til moser, krat, skov eller andre naturområder der er relativt uforstyrret.

Markfirbenet findes spredt i landskabet på åbne, varme, solbeskinde skrånninger med veldrænet jord og lav vegetation. Markfirbenet yngler på solvendte skrånninger som er af altafgørende betydning for arten.

Stor vandsalamander foretrækker rene, dybe vandhuller i eller nær skov. Uden for yngletiden lever salamanderne på land og gemmer sig om dagen under sten og træstammer og i gamle musehuller. De vandrer sjældent særlig langt fra vandhullerne.

Spidssnudet frø kan forekomme i mange typer af vandhuller, lige fra ganske små vandhuller til bredden af store søer og fra helt overskyggede ellesumpe til fuldstændig lysåbne vandhuller. Spidssnudet frø er afhængig af, at vandhullet er omgivet af fugtige udyrkede arealer som fødesøgnings- og rasteområde. Andre padderter, som lille vandsalamander og skrubbtudse, er ikke opført på habitatdirektivets bilag IV, men de er fredede i Danmark. For disse arter gælder mange af de samme betragtninger som nævnt for padderne ovenfor. Vandhullet på mark nr. 28-0 kan være potentiel levested for spidssnudet frø.

Vejen Kommune har ikke kendskab til registrering af planter og dyr omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale røddlister på eller umiddelbart op til husdyrbrugets udsprængningsarealer, men det vurderes at en række af arterne med stor sandsynlighed forekommer i området.

Vejen Kommune vurderer, at driften af arealet ikke vil have negativ indflydelse på ovennævnte arter, da der ikke ændres på vandhuller, fortidsminder, sten- og jorddiger, eller andre potentielle levesteder for padder eller krybdyr. Der fjernes ikke gamle bygninger og fældes ikke store træer, der kunne være levested for flagermus. Der sker med andre ord ikke fysiske ændringer i forbindelse med projektet, der kan være til skade for bilag IV-arter.

I henhold til habitatbekendtgørelsens § 11 vurderer Vejen Kommune, at driften af arealet i Vejen Kommune ikke vil medføre en forøget påvirkning af de nævnte bilag IV- og rødlistearter eller deres levesteder.

Vurdering efter Museumsloven

Der er ingen beskyttede sten- og jorddiger ved udbringningsarealerne i Vejen Kommune

Vurdering i forhold til udpegninger i Vejen Kommuneplan 2009-2021

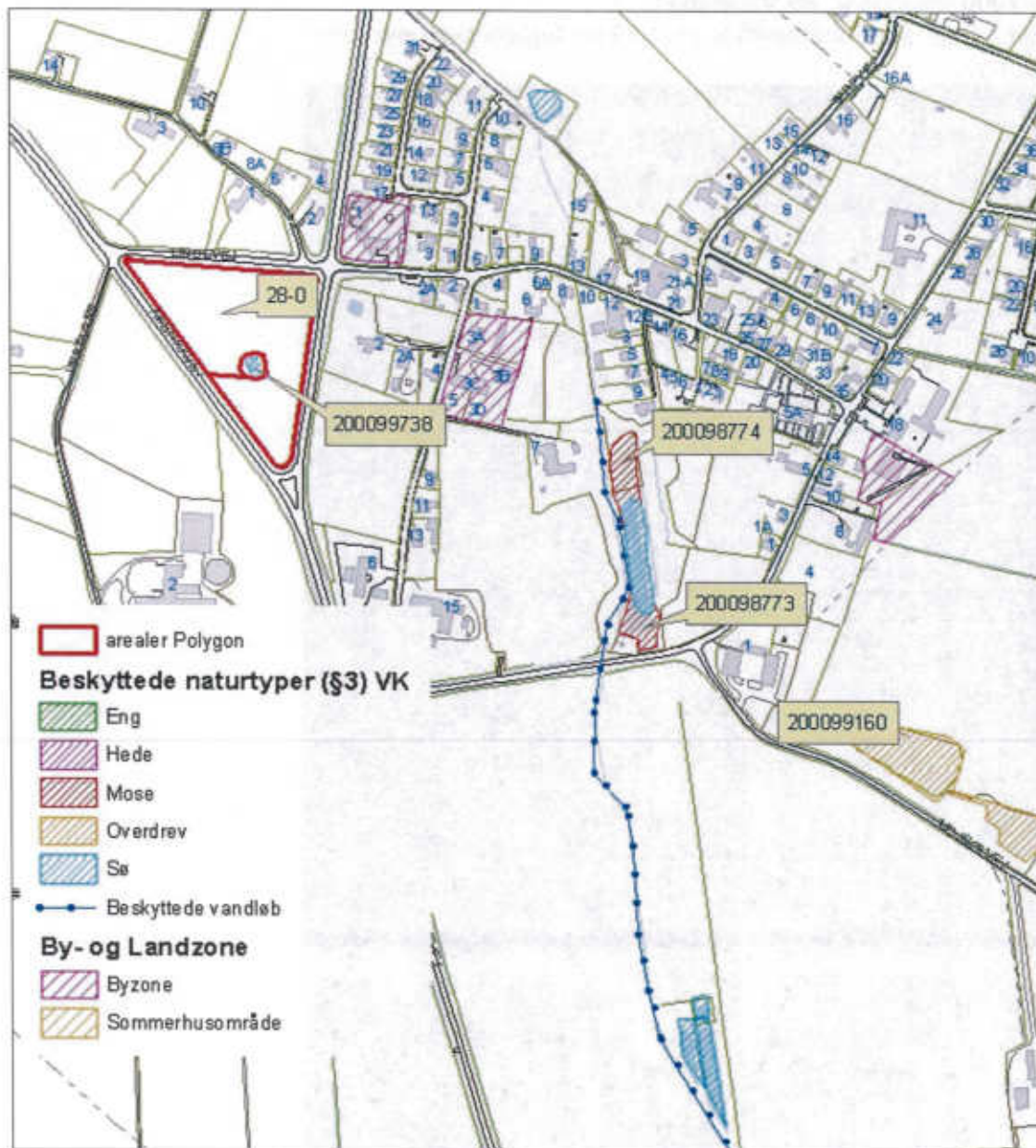
Arealerne i Vejen Kommune er beliggende uden for område der er omfattet af Vejen Kommuneplan.

Vilkår

På mark nr. 28-0, beliggende i Vejen Kommune, der ligger nærmere end 200 m fra bebygget boligområde ved Øster Linnet (jf. kortbilag 1), må husdyrgødning kun udbringes på hverdage fra kl. 07.00 til 18.00.

Kortbilag 1 - Arealer i Vejen Kommune.

Bilag 1 – Udpegningsgrundlag

Natura 2000-områdenr. 89 Vadehavet

Området består af habitatområde nr. H78 og fuglebeskyttelsesområde nr. F57.

Udpegningsgrundlag for habitatområdet

Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde (H78)

Naturtyper:	Sandbanke (1110)
	Flodmunding (1130)
	Vadeflade (1140)
	Lagune (1150)
	Bugt (1160)
	Rev (1170)
	Enårig strandengsvegetation (1310)
	Vadegræssamfund (1320)
	Strandeng (1330)
	Forklit (2110)
	Hvid klit (2120)
	Grå/grøn klit (2130)
	Klithede (2140)
	Haytornklit (2160)
	Grårisklit (2170)
	Skovklit (2180)
	Klitlavning (2190)
	Visse-indlandsklit (2310)
	Græs-indlandsklit (2330)
	Søbred med småurter (3130)
	Kransnålalge-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)
	Brunvandet sø (3160)
	Vandløb (3260)
	Våd hede (4010)
	Tør hede (4030)
	Kalkoverdrev (6210)
	Surt overdrev (6230)
	Tidvis våd eng (6410)
	Tørvelavning (7150)
	Rigkær (7230)
	Stilkege-krat (9190)
	Skovbevokset tørvemose (91D0)
Arter:	Havlampret (1095)
	Bæklampret (1096)
	Flodlampret (1099)
	Stavsild (1103)
	Laks (1106)
	Snæbel (1113)
	Marsvin (1351)
	Odder (1355)
	Græsæl (1364)
	Spættet sæl (1365)

* Lagune, Grå/grøn klit, Klithede, Kalkoverdrev (kun vigtige orkidélokalteter), Surt overdrev, skovbevokset tørvemose og snæbel er alle prioriterede naturtyper/arter.

Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområdet Vadehavet (F57)

Ynglefugle:	Klyde Hvidbrystet præstekrave Almindelig ryle Sandterne Fjordterne Havterne Dværgterne Splitterne
Trækfugle:	Bramgås Mørkbuget knortegås Lysbuget knortegås Gravand Pibeand Krikand Spidsand Skeand Ederfugl Sortand Strandskade Klyde Hjejle Strandhjejle Hvidbrystet præstekrave Lille kobbersneppe Stor regnspove Rødben Hvidklire Islandsk ryle Sandlober Almindelig ryle Dværgmåge

Natura 2000-områdenr. 91 Kongeå

Området består af habitatområde nr. H80.

Udpegningsgrundlag for Habitatområdet Kongeå (H80)

Naturtyper:	Næringsrig sø (3150) Vandløb (3260) Surt overdrev (6230) Tidvis våd eng (6410) Urtebræmme (6430) Kildevæld (7220) Rigkær (7230)
Arter:	Havlampret (<i>Petromyzon marinus</i>) (1095) Bæklampret (<i>Lampetra planeri</i>) (1096) Flodlampret (<i>Lampetra fluviatilis</i>) (1099) *Snæbel (<i>Coregonus oxyrhynchus</i>) (1113) Odder (<i>Lutra lutra</i>) (1355)

* Surt overdrev, kildevæld samt snæbel er alle prioriterede naturtyper/arter.

Haderslev Kommune
 Natur og vand
 Rådhuscentret 7
 6500 Vojens

Høring af arealer i Kolding Kommune i forbindelse med § 12 godkendelse – Favstrupvej 100 og 106, 6100 Haderslev

På vegne af Haderslev Kommune har Rambøll den 3. juni 2010 anmodet om en udtalelse af udbringningsarealer i Kolding Kommune til brug i forbindelse med en ansøgning om miljøgodkendelse til husdyrproduktionen på ejendommen Favstrupvej 100 og 106, 6100 Haderslev.

Der søges om at udvide svineproduktionen på Favstrupvej 106 fra 241,06 DE til 441,44 DE i svin, mens der på ejendommen Favstrupvej 100 lægges om til 19,44 DE i ammekvæg og 165,67 DE smågrise. Favstrupvej 100 afsætter al husdyrgødning til Favstrupvej 106.

Kolding Kommune har modtaget supplerende oplysninger løbende og senest den 17. november 2010. Grundlaget for beregningerne er for Favstrupvej 106 (skemanr. 8991, beregningsgrundlag 10-2008 (4.6)) derfor version 5, mens beregningerne for Favstrupvej 100 (skemanr. 10886, beregningsgrundlag 10-2008 (4.6)) er version 3 fra husdyrgodkendelse.dk.

Vurderingen af arealerne er foretaget på baggrund af arealernes beliggenhed og beregninger udført i det elektroniske ansøgningssystem samt historiske data og luftfoto samt besigtigelse af arealerne i Kolding Kommune den 1. september 2010. Nogle af områderne, hvor arealerne er beliggende, er blevet besigtiget i 2009 i forbindelse med en miljøgodkendelse på tilstødende arealer.

Elektroniske ansøgningsskema nr. 8991

Det fremgår af den elektroniske ansøgning nr. 8991, at kvælstofudvaskningen N_{DE-reel} er beregnet til 47,4 kgN pr. ha, og N_{max} er 47,60 kg N, og at P-overskuddet i ansøgt drift er beregnet til 5,3 kg P pr. ha pr. år.

Der udbringes svinegylle med et gødningstryk på 1,42 DE/ha på arealerne vist i den efterfølgende tabel.

Det fremgår, at der i alt er 170,57 ha ejede og forpagtede arealer samt 148,61 ha aftalearealer, hvoraf de 58,01 ha ejede og forpagtede arealer samt 79,79 ha aftalearealer er beliggende i Kolding Kommune. De enkelte ejede og forpagtede udbringningsarealer er vist i tabellen nedenfor. Det fremgår endvidere i tabellen, hvilke marker, der ligger i hvilke nitratklasser og fosforklasser, fosfortal samt jordtype og det valgte referencesædskifte.

Aftalearealerne ligger både i fosforklasse og nitratklasse, hvilket betyder, at de udløser en § 16-godkendelse. Aftalearealerne indgår i en § 10-tilladelse

til ejendommen Bojskov Byvej 22, 6070 Christiansfeld, og i samme tilladelse er der specifikke arealvilkår til disse aftalearealer hvorfor det ikke er nødvendigt at udarbejde en § 16-godkendelse. Det er af samme grund kun ejede og forpagtede udbringningsarealer, der beskrives og vurderes i denne høring.

Udbringningsarealer i Kolding Kommune						
Ejede og forpagtede arealer	Fosforklasse	Nitratklasse	Jordtype	P-tal	Sædskifte	
1-0	1,90 ha af de 5,78 ha	0*	1,3 ha i N-kl-2	JB6	3,3	S2
10-0	15,96 ha	0*	0,01 ha i N-kl-1 15,95 ha i N-kl-2	JB6	3,2 3,3 3,6 4	S2
10-1	0,70 ha	0	0,70 ha i N-kl-2	JB6	-	S2
4-3	2,60 ha af de 3,19 ha	0*	2,4 ha i N-kl-1 0,2 ha i N-kl-2	JB6	1,8	S2
3-4	2,30 ha af de 2,96 ha	0	2,3 ha i N-kl-1	JB6	-	S2
4-2	7,20 ha	0,75 ha i P-kl-2 0*	2,5 ha i N-kl-1 4,7 ha i N-kl-2	JB6	2,1	S2
33-0	17,30 ha	0*	17,30 ha i N-kl-2	JB4	1,5 1,9 2 2,1	S4
30-0	4,50 ha	0*	4,50 ha i N-kl-2	JB4	1,8	S4
31-0	0,91 ha	0	0,91 ha i N-kl-2	JB4	-	S4
32-0	3,30 ha	0	3,30 ha i N-kl-2	JB4	-	S4
4-00	1,34 ha	0	1,34 ha i N-kl-1	JB6	-	S2
Ialt	58,01 ha	31,71 ha i P-kl-0 0,75 ha i P-kl-2	8,55 ha i N-kl-1 48,86 ha i N-kl-2	-	-	-

*Der er udtaget jordprøver til fastsættelse af arealernes fosforklasse.

Udtalelse fra Kolding Kommune:

Natur

Der ligger ingen naturområder omfattet af Husdyrlovens § 7 i nærheden af udbringningsarealerne. Nærmeste område, et overdrevsareal, ligger ca. 2,5 km nord for nærmeste udbringningsareal (mark 10-0).

Ved § 3-beskyttet natur indenfor 1000 m til ejendommens anlæg kræver Kolding Kommune en ammoniakdepositions-beregning. I nedenstående tabel vil resultaterne fra beregningen fremgå fra fire punkter indenfor 1000 m fra anlæggene. Bilag 1 viser, hvor den § 3-beskyttede natur er placeret i forhold til ejendommens anlæg.

Ammoniakdepositions-beregninger til § 3-natur fra anlæggene på Favstrupvej 100 og 106. Tallet i parentes er beregnet mer-belastning.

§ 3-beskyttet natur	Afstand fra anlæg på Favstrupvej 100	Deposition fra nr. 100 i kg NH ₃ /år	Deposition fra nr. 106 i kg NH ₃ /år
vandhul	400 m SV	0,2 (0)	1,6 (-3)
vandhul	350 m N	18,1 (-6,3)	4,8 (0,5)
eng	400 m V	0,6 (0)	2,2 (-0,1)
Surmosen	450 m V	0,5 (0)	2,2 (-0,1)

Søer: Der ligger et par beskyttede søer som grænser op til udbringningsarealerne 1-0 og 10-0. Der er bevoksning omkring og ifølge luftfoto minimum 2 meter bræmme omkring. Der er ingen stærkt skrånende arealer ned til vandhullerne.

Det vurderes, at søerne har værdi som biotop i landskabet for dyr og planter, hvorfor det er væsentligt, at søernes tilstand ikke forringes. Det vurderes, at en 2 meter bræmme omkring søerne vil sikre, at markdriften ikke påvirker søerne negativ, idet bræmmen vurderes at kunne forhindre direkte erosion og næringsstofbelastning til søerne.

Det skal dog bemærkes, at de lovpligtige og individuelle afstandskrav for hvert sprøjtemiddel til vandløb og søer overholdes. Mange sprøjtemidler må ikke benyttes i en afstand på mindst 10-20 meter til vandløb og søer.

Ud fra beregningerne på afsætningen af ammoniak fra anlæggene vurderes det, at disse påvirkes yderligere af kvælstofdepositionen (se udtalelse fra arealgennemgangen fra natur og vand, bilag 2).

Alle udbringningsarealer (pånær markerne 3-4 og 4-00) ligger i opland til Hejls Nor i alt 53,71 ha. Arealerne (pånær 3-4, 4-00 og 10-0) ligger desuden i opland til Aller Mølledam (37,75 ha). Beskrivelsen og vurderingen af påvirkningen af Hejls Nor ses under afsnittet overfladevand.

Aller Mølledam har en generel målsætning (B-målsat) og er en kalkrig, ikke brunvand, fersk, lavvand sø. Søen får ved større afstrømningshændelser tilført åvand via et overløb og hermed store mængder af suspenderet materiale fra Taps Å. Således er den vestlige del af mølledammen under kraftig opfyldning. I basisanalysen til vandplanerne er søens risikovurdering 3 (IIa), hvilket betyder, at Sønderjyllands Amt vurderede, at "det er muligt, at gældende regionplansmål ikke nås, men kvaliteten og anvendeligheden af de tilgængelige data kan forbedres".

Aller Mølledam er i dag påvirket af næringsstoffer primært fosfor, og søen er i dag uklar og fiskesammensætningen er skæv med overvægt af skidtfisk. Da Aller Mølledam er beliggende i opland til Natura – 2000 området Lillebælt foretages der en generel reduktion i næringsstofmængderne til søen – se efterfølgende afsnit om overfladevand.

På det grundlag vurderes det, at næringsstofferne fra udbringningsarealerne ikke vil have en negativ indvirkning på søens nuværende tilstand.

Vandløb:

Størstedelen af arealerne ligger i Taps Å opland.

Arealerne 10-0, 10-1 og den del af areal 1-0 i Kolding Kommune ligger i Voldbæks opland.

Den åbne del af Surmose Bæk (B1 målsat vandløb = gyde- og yngelopvækstområde for laksefisk) løber mellem markerne 32-0 og 33-0. Syd for disse arealer er vandløbet rørlagt indtil Surmosen (beskyttet mose).

På mark 33-0 er der i den sydlige del hældninger på over 6° grader ned mod Surmose Bæk. I forbindelse med en besigtigelse blev det vurderet, at det ikke er nødvendigt at udlægge mere end 20 m bræmme, hvor der ikke må spredes flydende husdyrgødning jf. § 26, stk. 3 husdyrgødningsbekendtgø-

relsen. Det vurderes derfor tilstrækkeligt med den lovpligtige 20 m bræmme ned til Surmose Bæk, hvor der ikke må udsprede flydende husdyrgødning.

Bortset fra den direkte tilledning fra dræn vurderes det, at vandløbene og søerne i projektet generelt er godt beskyttet mod påvirkning fra næringsrigt vand fra udspretningsarealerne, da en stor del af den overfladiske afstrømning vil blive tilbageholdt af bræmmer. Der ændres ikke på dræningsforhold i forbindelse med projektet.

Det vurderes, at de lovpligtige 2 meter bræmmer sikrer vandløbene tilstrækkeligt mod næringsstofpåvirkninger og erosion.

Enge:

Der indgår ikke beskyttede engarealer i udbringningsarealerne. Der ligger et beskyttet engareal nord for mark 4-2. Ud fra plantesammensætningen på engen vurderes det, at engen er næringsrig og dermed ikke ammoniakfølsom. Tålegrænsen for ferske enge er 15-25 kg N/ha/år. På de mere næringsrige enge anvendes den øvre ende af tålegrænsen, og baggrundsbelastningen er ifølge Danmarks Miljøundersøgelser for Kolding Kommune på 15 kg N/år (tal fra 2007).

Den totale ammoniakdeposition på den registrerede eng fra Favstrupvej 100 og Favstrupvej 106 er med BAT-tiltag beregnet til 2,8 kg N/ha/år. Merbelastningen er beregnet til -0,1 kg N/ha/år. Ifølge Miljøstyrelsens ammoniakmanual fremgår, at hvis den samlede merbelastning er mindre end 0,5-1,0 kg N/ha/år kan det antages, at dette bidrag ikke er væsentligt. Det vurderes derfor, at engen ikke påvirkes yderligere af kvælstofdepositionen.

Mose:

Nord for mark 4-2 ligger en beskyttet mose – Surmosen. Ifølge Kolding Kommunes naturafdeling har der været tilsyn i juni 2005, hvoraf det fremgår, at der vokser rødæl, dunbirk, femhannet pil og gråpil samt ager-tidsel, kål-tidsel, mose-bunke, burre-snerre, feber-nellikerod, gul iris, rød svingel, bredbladet dunhammer, stor nælde og brombær. Disse planter er kvælstofelskende, og det kan deraf konkluderes, at mosen er næringsstofbelastet og kan defineres som et rigkær. Naturtypen rigkær har ifølge Skov- og Naturstyrelsen en tålegrænse på 15-25 kg N/ha/år. Baggrundsbelastningen er ifølge Danmarks Miljøundersøgelser for Kolding Kommune på 15 kg N/år (tal fra 2007). Beregningerne viser, at der sker en mindre ammoniakdeposition fra anlæggene som følge af projektet. Da der ikke er tale om en merdeposition som følge af projektet vurderes det, at projektet ikke vil påvirke tilstanden af Surmosen.

De nærmeste terrestriske Natura 2000-områder er "Pamhule Skov Stevning Dam" ca. 10,5 km syd for arealerne i Kolding og "Svanemosen" ca. 9,9 km nord for arealerne.

Det aktuelle projekt vurderes ikke i sig selv at påvirke naturtilstanden væsentligt på de arealer, som er beliggende i Kolding Kommune.

Se efterfølgende afsnit om Bilag IV-arter.

Sten- og jorddiger

Der er få beskyttede sten- og jorddiger i tilknytning til udbringningsarealerne. Disse er placeret i markskel. Digerne er beskyttet via museumsloven, og Kolding Kommune vurderer, at det ikke er nødvendigt at stille yderligere krav om beskyttelse.

Grundvand

Ingen af arealerne ligger i nitratfølsomt område eller i indsatsområde mht. nitrat. Arealerne ligger ikke i områder med særlige drikkevandsinteresser. Det er kun udbringningsarealerne ved ejendommen, som ligger i opland til Fjelstrup Vandværk.

Indenfor udbringningsarealerne er der ingen nitratfølsomme grundvandsområder, hvorfor der ikke er foretaget beregninger af nitrat-udvaskningen til grundvandet. I øvrigt vurderes det ud fra angivelser af lerlagets tykkelse, at grundvandsbeskyttelsen er middel til god på størstedelen af udbringningsarealerne.

Det vurderes, at ved overholdelse af harmonikravet samt de ekstra efterafgrøder (se nedenfor), vil udbringelsen af husdyrgødning ikke have en væsentlig virkning på grundvandet.

Overfladevand

Ingen af udbringningsarealerne beliggende i Kolding Kommune ligger i umiddelbar nærhed af internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000). Nærmeste Natura 2000-område er "Lillebælt" ca. 4,3 km NØ for det nærmeste areal.

Størstedelen af arealerne ligger i Taps Å opland.

Arealerne 10-0, 10-1 og den del af areal 1-0 i Kolding Kommune ligger i Voldbæks opland.

Alle udbringningsarealer ligger i oplandet til Hejls Nor.

Hejls Nor er et ca. 190 ha vandområde som er en del af det internationale beskyttelsesområde Natura 2000-habitatsområde (H96), fuglebeskyttelsesområde (F47) og Ramsarområde (R15). Udpegningsgrundlaget for habitatområdet er bl.a. sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand, kystlaguner og strandsøer. Der er kun en snæver åbning mellem noret og de åbne vandmasser og derfor karakteriseres Hejls Nor, som et lukket bassin. Hejls Nor er udpeget som kystlagune, der er særlig sårbar overfor næringsstoffer. Kystlagunerne kan påvirkes af en sådan tilledning, da de har et begrænset vandskifte med de åbne vandmasser.

Oplandet til Hejls Nor er på ca. 108 km² og består af deloplandene til Taps/Aller Å systemet, Kær Mølle Å og Hejls Bæk. Det dyrkede opland er ca. 8600 ha. Og det øvrige opland er ca. 2200 ha. Udbringningsarealerne udgør ca. 0,54 % af det samlede opland.

Udover at Hejls Nor er udpeget som Natura 2000-område, er området i regionsplanen målsat som en sø med et særligt naturvidenskabeligt interesseområde (A1). Hejls Nor med dens tilløb er udpeget som særligt forurenings-

følsomt, hvor målsætningen ikke er opfyldt blandt andet pga. for stor fosforbelastning.

Nitrat: I henhold til basisanalysen er Hejls Nor belastet med næringsalte, og det vurderes at målsætningen ikke er opfyldt. I vandplanen er der angivet en arealspecifik kvælstofudvaskning på 19,3 kgN/ha, hvilket giver en total kvælstofbelastning af Hejls Nor på 208.440 kg årligt.

Habitatområdet opfylder ikke sin målsætning om et alsidigt plante- og dyreliv, der kun er svagt påvirket af menneskelig aktivitet. Årsagen er ifølge regionsplanen den diffuse belastning med især kvælstof, men også fosfor fra oplandet, som primært stammer fra landbruget.

Den primære konsekvens af tilført kvælstof til de marine områder sker gennem en øget primærproduktion af planktonalger, som kan medføre øget iltforbrug, nedsat iltkoncentration, svovlbrinte-dannelse, udskygning m.v. Herved kan primærproduktionen ved særligt bundfloraen påvirkes negativt. F.eks. er en række fugle afhængige af tilstedeværelsen af ålegræs og anden makroflora. Ålegræs kan ses som et eksempel på primærproducenter, som påvirkes både direkte og indirekte af næringsstofudvaskning, og som påvirker bl.a. nogle fuglearter som enten er direkte afhængige af ålegræs som fødegrundlag, eller fuglearter fouragerer på fisk og invertebrater, som er afhængige af ålegræsbankernes tilstedeværelse. Endelig er ålegræsarterne blandt de betydeligste karakterarter for flere naturtyper fra udpegningsgrundlaget (Sandbanke (1110), Flodmunding (1130), Vadeflade (1140), Lagune (1150) og Bugt (1160)).

Basisanalysen forudsætter en opfyldelse af den generelle målsætning for Lillebælt en permanent reduktion af udledningerne af næringsalte, herunder især kvælstof fra diffuse kilder og udledning af miljøfremmede stoffer. Derfor er oplandet til Lillebælt blevet udpeget til nitratklasse 1, 2, og 3 samt potentielle fosforklasser, hvor miljømyndigheden skal stille skærpede krav til udledningen af næringsstoffer.

På grund af Hejls Nors begrænsede vandudskiftning og de sårbare naturtyper antages det, at noret generelt er mere kvælstof- og fosforsårbart end det samlede Natura 2000-område Lillebælt. Hvis en given mængde kvælstof eller fosfor ikke vurderes at være et problem for Hejls Nor vurderes det derfor ej heller at være et problem for hele Natura 2000-området. Af denne grund er nedenstående vurdering udelukkende foretaget på Hejls Nor.

Kumulative effekter - Påvirkninger og bidrag fra andre end projektet selv.

Da det gennemsnitlige husdyrtryk af samtlige arealer i oplandet til Hejls Nor og Lillebælt (inklusive skove, naturområder og ubevoksede arealer) har ligget på 0,8-0,9 DE/ha i perioden fra 2001-2007 (2007 er de nyeste tilgængelige data), må det forventes at der sker en reduktion af nitratudvaskningen fra landbruget til Hejls Nor i takt med at flere og flere landbrug bliver omfat-

tet af Husdyrloven. Det skyldes, at oplandet til Hejls Nor er udpeget til nitratklasse 2, hvor der er krav om et lavere dyretryk i forhold til normen. Det antages, at spildevandsbelastningen reduceres løbende i takt med at spildevandsrensningen forberedes i oplandet.

Med dette tænke scenarie for udviklingen i oplandet til Hejls Nor vurderes det derfor, at det ansøgte ikke i kumulation med andre husdyrprojekter og spildevandsbidraget i oplandet vil have en skadevirkning på Natura 2000-området Lillebælt.

Påvirkninger og bidrag fra projektet (i sig selv).

Alle udbringningsarealerne i Kolding Kommune er beliggende i nitratklasser: 8,55 ha i nitratklasse 1 og 48,86 ha i nitratklasse 2. Arealer i nitratklasse 1 skal reducere det gældende normtal med 85 %, mens arealerne i nitratklasse 2 skal reducere det gældende harmonital med 65 %. Dette giver, jævnfør Farm-N beregningerne, en samlet reduktion på 79,18 % og at der højst må udvaskes 47,60 kg N/ha fra rodzonen.

På baggrund af det valgte sædskifte S2 og S4 samt de 3 % ekstra efterafgrøder udover Plantedirektoratets krav, medfører dette en beregnet gennemsnitlig udvaskning fra rodzonen i Farm-N af nitrat til overfladevand på 47,4 kg N/ha. En del af det udvaskede kvælstof vil blive omsat i jorden. Størrelsen af omsætningen afhænger af jordens reduktionspotentiale, der er et udtryk for forskellen mellem den mængde nitrat, der kommer fra rodzonen, og den mængde nitrat, der ender i vandområdet.

Det faktiske reduktionspotentiale for oplandet omkring arealerne kendes ikke, men det er 50 og 75 % ifølge den reduktionspotentiale-modellering, som er foretaget af Danmarks Miljøundersøgelser. Udvasningen fra rodzonen antages dermed at reduceres med ca. 67,5%, dermed bliver udvasningen fra projektet til Hejls Nor 893,6 kgN ($47,4 \text{ kgN/ha} \times 0,325 \times 58,01 \text{ ha}$).

Kvælstofudledning fra arealerne udgør ca. 0,43 % ($893,6 \text{ kgN}/208440 \text{ kgN} \times 100$) af den samlede udledning til Hejls Nor. Da projektet kun bidrager med 0,43 % af den samlede kvælstofbelastning af Hejls Nor vurderes projektet ikke at påvirke noret væsentligt.

Konsekvensvurderingen af en eventuel større eller mindre miljøpåvirkning af Natura 2000-området Lillebælt er foretaget på baggrund af de beregninger af kvælstofudvaskning fra rodzonen og fosforoverskud, der er lavet i det elektroniske ansøgningsskema.

Der er herudover taget udgangspunkt i den opgørelse af sårbarhed og beskyttelsesniveau, der som udgangspunkt er lagt i husdyrloven med tilhørende bekendtgørelser af Miljøministeriet.

Kolding Kommune vurderer, at Hejls Nor påvirkes mest i forhold til resten af Natura 2000-området pga. norets fysiske forhold (lav vandudskiftning), og at alle næringsstoffer fra projektet tilløber først Hejls Nor, hvorefter en mere opblandet del strømmer til den resterende del af Natura 2000-området Lillebælt. Derfor er vurderingen fokuseret på Hejls Nor.

Fosfor: Der udbringes med husdyrgødningen 31,3 kg P/ha/år. I ansøgningen er der angivet en fosforfraførsel på 26,0 kg P/ha/år, og der anvendes standardsædskifte S2 og S4. Fosforoverskuddet bliver derved 5,3 kg P/ha/år.

Der er udtaget 1 fosforprøve pr. 5 ha og prøverne udgør et repræsentativt udsnit af bedriftens jorder. Fosfortallene ligger mellem 1,5-4,0, hvilket betyder at arealerne ligger i fosforklasse 0.

Der er en forsvindende lille del af mark 4-2 beliggende i fosforklasse 2, men på lavbundsjord, der ikke er omfattet af okkerklasse. Fosforprøve fra arealet viser desuden et P-tal på 2,1.

Alle udbringningsarealer beliggende i Kolding Kommune (pånær 4,3 ha) afvander til Hejls Nor, som er et fosforfølsomt Natura 2000-område. Da arealerne ligger i fosforklasse 0 eller har fosfortal under 4 er der dog ikke grundlag for at stille skærpede krav til fosforoverskuddet.

Der findes ikke beregningsmodeller, som kan beregne ændringer i fosforudvaskningen som følge af fosforoverskuddet på udbringningsarealerne. Det er vurderet, at der ikke er en væsentlig erosionsrisiko fra udbringningsarealerne. Dog er der hældning på over 6° ned mod Surmose bæk mark 33-0, hvorfor der er lovkrav om en 20 meter bræmme fri for udbringning af flydende husdyrgødning. Det vurderes ikke nødvendigt med ekstra bræmmer ned mod bækken på mark 33, da marken har et plateau på det nederste stykke.

Udbringningsarealerne har et fosfortal på under 4, hvilket vil sige, at arealerne har en god evne til at binde og tilbageholde fosfor til jorden. Desuden er der en god beskyttelse mod en direkte fosforudledning fra markerne i form af bræmmer eller afstanden fra udbringningsarealerne til vandløb.

Udover udvaskningen fra arealerne udledes der også fosfor til Hejls Nor fra forskellige punktkilder heriblandt spildevand fra rensningsanlægget i Christiansfeld. Det er estimeret¹, at fosfortabet fra punktkilder i 2009 svarer i alt 1106 kg P/år, hvilket også er estimeret til ca. 7 % af den total udledning. Denne udledning vil reduceres på vej ned mod Hejls Nor, men det er uvist i hvilken grad udledningen reduceres.

Kommunen vurderer på baggrund af ovenstående, at der ikke er en væsentlig risiko for udvaskning af fosfor fra arealerne i projektet.

Samlet vurderes det, at projektet i sig selv ikke antages at kunne påvirke Natura 2000-området væsentligt, samt at projektet heller ikke i sammenhæng med andre projekter og husdyrbrug kan antages at påvirke Natura 2000-området væsentligt pga. fosfor- og nitratudvaskning (kumulationskriterier).

¹ Pilotprojekt for vurdering af økonomiske konsekvenser af vandrammedirektivet i Hejls Nor oplandet, Resultatraport, COWI, November 2007

Bilag IV-arter

Kolding Kommune har konkret viden om tilstedeværelsen af bilag IV-arterne løvfrø og stor vandsalamander i vandhuller i umiddelbar nærhed af arealerne i Kolding Kommune. Løvfrø og stor vandsalamander er registreret i vandhullet ca. 200 meter vest for mark 4-2. Der er desuden registreret løvfrø i Favstrup Fiskesø – et vandhul ca. 220 m nord for det andet. Det kan derfor ikke udelukkes, at arten lever i vandhullerne på og omkring udbringningsarealerne. Der sker ingen ændringer af beskyttede naturarealer i forbindelse med projektet. Det vurderes, at de allerede eksisterende minimum 2 meter bræmmer om søerne er tilstrækkeligt til at beskytte løvfrøenes yngle- og levesteder.

Der er ikke registreret levesteder for andre fredede, rødlistede og/eller beskyttede planter og dyr omfattet af bilag IV i habitatbekendtgørelsen i nærheden af arealerne.

Det vurderes samlet, at projektet ikke vil have negativ påvirkning af arter opført på Habitatdirektivets bilag IV.

Vilkår til godkendelsen

Der skal på baggrund af ovenstående stilles følgende vilkår i forbindelse med § 12 godkendelsen af ejendommen Favstrupvej 100 og 106 for de arealer, som er beliggende i Kolding Kommune.

- Bedriftens nitratudvaskning må ikke overstige 47,60 kg N/ha/år beregnet ud fra vejledningens retningslinjer. Udover Plantedirektoratets til enhver tid gældende krav til efterafgrøder skal der årligt mindst udlægges ekstra 3 % efterafgrøder af det samlede efterafgrødegrundareal.
  - De ekstra efterafgrøder, skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder, hvad angår artsvalg, dyrkningsmetode og kvælstofgødskning. De ekstra efterafgrøder må ikke erstattes af vintergrønne marker.
- Der skal etableres og opretholdes en dyrkningsfri bræmme på mindst 2 meter rundt om alle vandhuller over 100 m² og langs alle åbne vandløb herunder grøfter og kanaler. Bræmmen skal etableres fra brinkens top – se bilag 3.

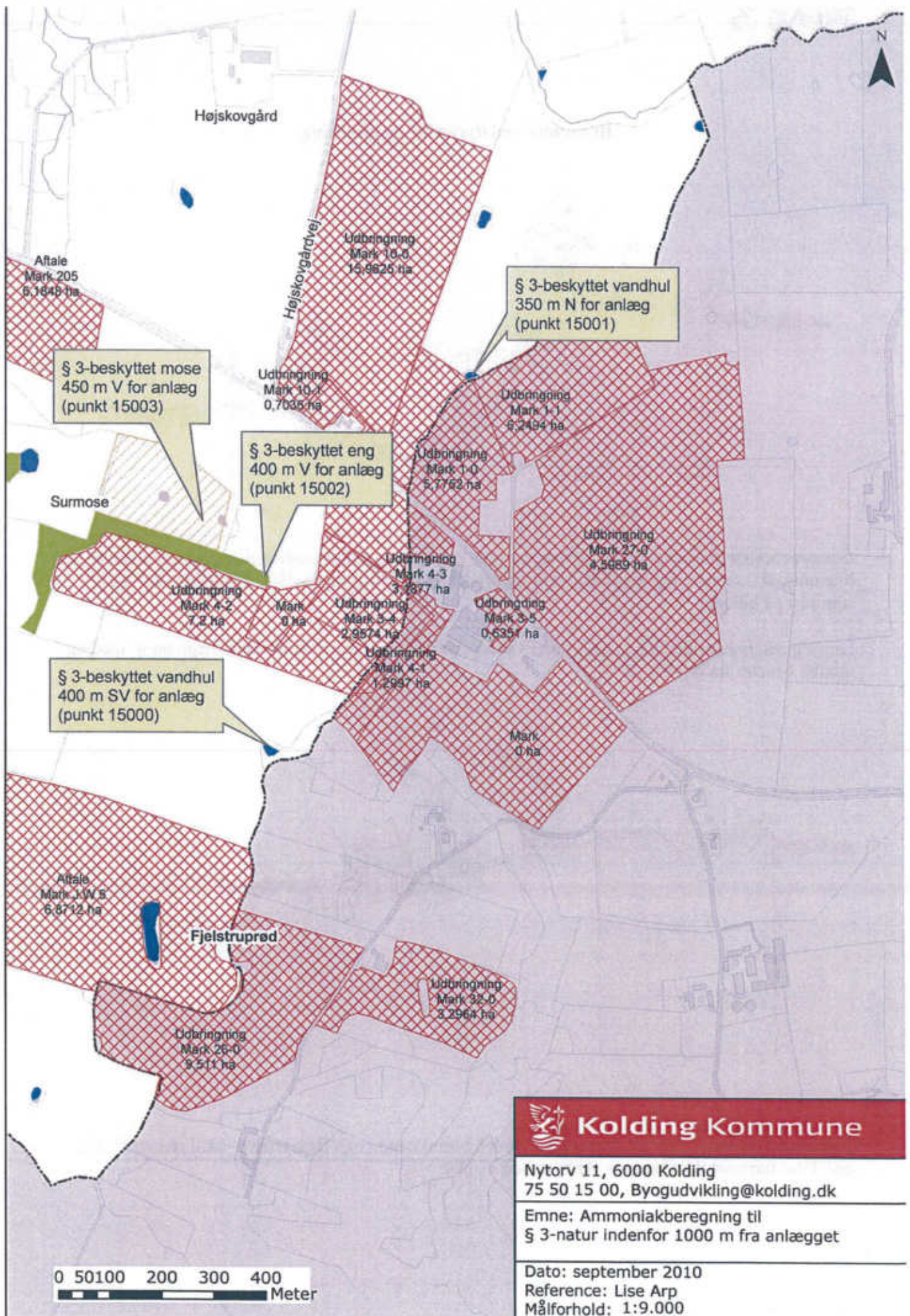
Samlet vurdering

Projektet vurderes ikke i sig selv eller i kumulation med andre projekter eller kilder at kunne påvirke miljøtilstanden på natur, i søer eller hav væsentligt.

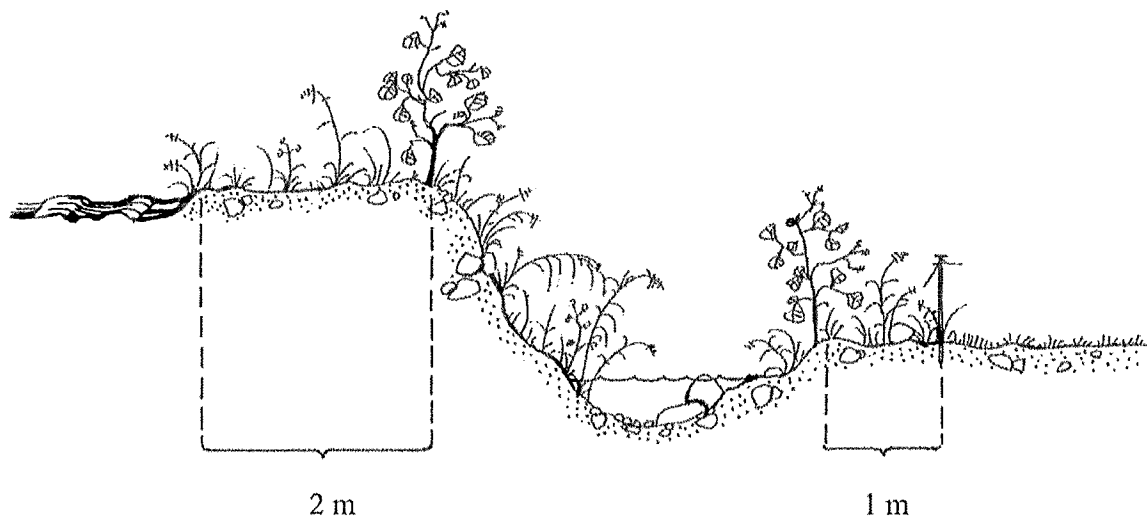
Venlig hilsen

Lise Arp
Biolog

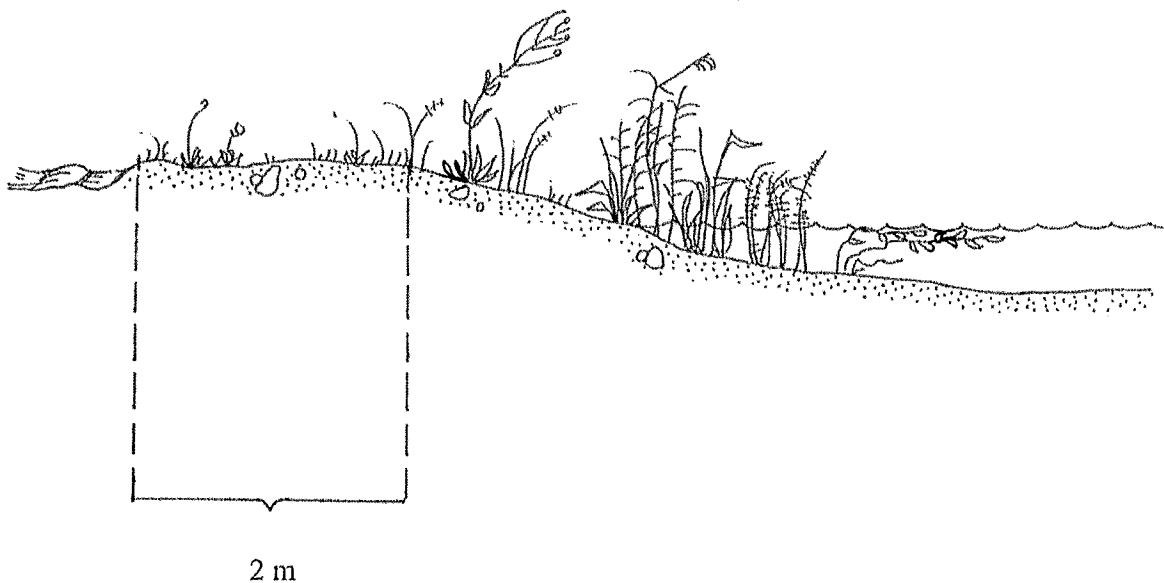

Bræmmer ved dyrkning og græsning:

Bræmmebestemmelserne foreskriver, at der ikke må dyrkes, jordbehandles eller plantes indenfor en bræmme på 2 meter langs vandløb, og langs bredden af søer og vandhuller. Afstanden skal måles, som vist på billedet.

Langs græsningsarealer, der grænser op til vandløb eller søer, skal der anbringes hegn langs med og mindst 1 meter fra brinkernes top.

Bræmmen ved vandhuller og søer uden en tydelig brinkzone - og i fladt terræn - skal regnes fra det sted, hvor terrænet ikke længere skrånere mod vandet.

Beredskabsplan for Sostaldene Favstrupvej 106, 6100 Haderslev

Indholdsfortegnelse:

Telefonnumre	3
Brand- og evakuering	4
Overløb af gylle	5
Kemikalie- og oliespild	6
Stophaner / Hovedafbrydere	7
Strømsvigt	8

Udarbejdet af: Frank Gellert

Denne beredskabsplan er udarbejdet som en del af ejendommens miljøgodkendelse med det formål at stoppe og begrænse evt. uheld med konsekvenser for det omgivne miljø.

Planens indhold skal være kendt af gårdens ansatte mm. Og udleveres til evt. indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand og lignende.

Beredskabsplanen revideres/kontrolleres mindst 1 gang om året og skal være let tilgængelig og synlig.

Beredskabsplanen findes i mappe på kontoret.

Kopi af beredskabsplanen findes i mappe på kontoret i stuehuset.

Kort materiale.

Bagerst er der et oversigtskort over ejendommen mm. Med angivelse af:

- drikkevandsboringer/brønde
- Kemikalielager
- Dieseltanke og olietanke (overjordiske)
- Slukningsmateriale
- Afbrydere til el og vand
- Flugtveje for dyr/frigørelse mm.

Husk:

Ved store uheld ring 1-1-2, ved mindre uheld ring altid til miljømyndighederne. Er man i tvivl ring 1-1-2

Efter brand mm. Tag kontakt til miljømyndighederne med hensyn til genopbygning af stald mm.

Telefonnumre

Frank Gellert: 20493835

Miljømyndighed	kontaktes på telefon	112	dag eller nat.
Falck	kontaktes på telefon	70102030	dag eller nat.
Brandvæsen	kontaktes på telefon	112	dag og nat.
Landbocenteret	kontaktes på telefon	73202600	dag eller nat.
Dyrlæge	kontaktes på telefon	73521215	dag eller nat.
Foderstofforretning	kontaktes på telefon	33685300	dag eller nat.
Elektriker	kontaktes på telefon	74562581	dag eller nat.
Smeden	kontaktes på telefon	74568318	dag eller nat.
VVS	kontaktes på telefon	74568318	dag eller nat.
Ventilationsfirma	kontaktes på telefon	99898887	dag eller nat.

Brand og evakueringsinstruks

Ved brand der ikke kan slukkes ved egen hjælp.

Tilkald brandvæsenet - RING 112 - oplys:

Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
Hvad der er sket og at det er en gårdbrand
Er der tilskadekomne - hvor mange -
Er dyrene kommet ud - art og antal der evt. er fanget

Kontakt ejeren på tlf 20493835

Iværksæt rednings- og slukningsarbejde hvis det er muligt og forsvarligt, herunder fjernelse og evakuering af dyr, olie, trykflasker, gødning og kemikalier.

Placering af slukningsmateriale er angivet på oversigtskortet.

Hvis det ikke er muligt at slukke branden - forsøg at begrænse den ved lukning af døre og vinduer.

Modtag brandvæsenet og udlever denne mappe sammen med kortmateriale.

Oplys endvidere:

Evt. tilskadekomne eller dyr der ikke er kommet i sikkerhed.
Hvor det brænder
Brandens omfang
Hvor der adgangsveje

På ejendommen findes følgende materiale, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

- pulverslukkere

Overløb af gylle instruks

Ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletank - RING 112

Oplys:

Navn, adresse og telefonnummer der ringes fra
Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud
Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevandsboring.

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne.

Kontakt ejeren på tlf. 20493835

Kontakt miljømyndighederne ved tlf. 112

Modtag brandvæsnet/miljømyndighederne og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

På ejendommen findes der følgende materiale, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen.

- halm i laden
- rende-graver i lade
- sand/jord

Kemikalie og oliespild instruks

Ved større overløb af kemikalier og olie - RING 112 - oplys:

Navn, adresse og telefonnummer der ringes fra
Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud
Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevand.

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne.

Kontakt ejeren på tlf.20493835

Kontakt miljømyndighederne ved tlf.112

Modtag brandvæsnet/miljømyndighederne og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

På ejendommen findes der følgende materiale, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen.

- i laden er rendegraver
- sand/jord
- i kemikalierummet findes der savsmuldspakker og kattegrus der kan benyttes til at opsuge spildte væsker.

Stophaner / hovedafbrydere

Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder m.v skal ligeledes noteres på kortet over ejendommen.

Vand:

Hovedhanen sidder inde i garagen i gårdspladsen på Favstrupvej 00.
I omklædningsrummet i svinestalden på Favstrupvej 106 sidder afbrydere til de forskellige staldafsnit.

Elektricitet:

Hovedafbryderen sidder inde i kostalden på Favstrupvej 100. Der ligger nye sikringer ovenfor afbryderen.

Inde i kontoret i svinestalden på Favstrupvej 106 sidder afbrydere til de forskellige staldafsnit.

Strømsvigt instruks

Vurder om dyr vil lide under træk fra nødopluk eller varme.

Tjek alle stalde og se om nødoplukket er åben.

Begræns trækgener og varmeudvikling (overbrusning).

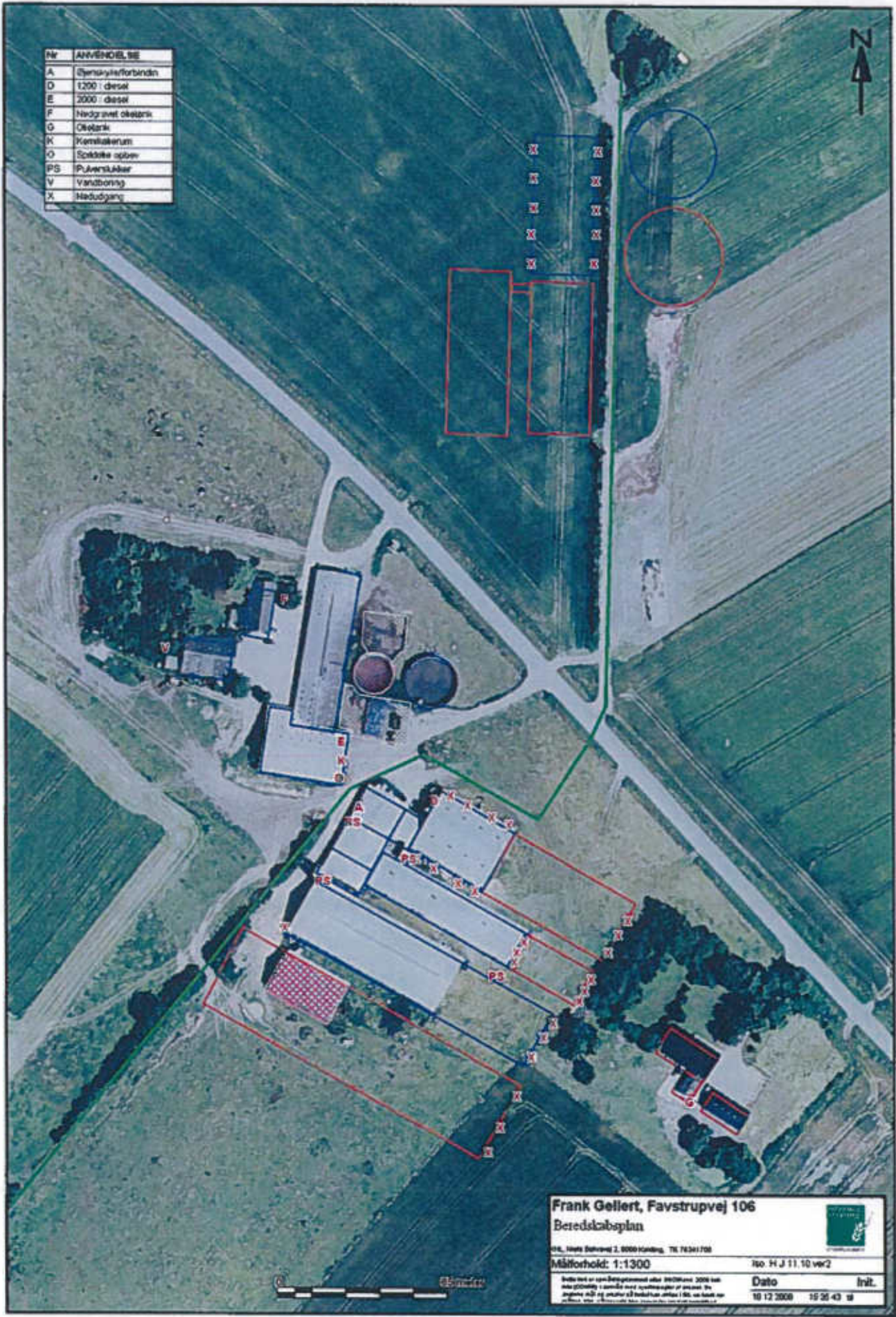
Kontroller af der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper ol.

Ved strømsvigt på over ca. 2 timer, ring til 70115010 og forhør om varigheden af udfaldet.

Eventuel iværksæt opstart af nødstrømsgenerator.

Nr	ANVENDELSE
A	Overførelsesforbindin
D	1200 liter diesel
E	2000 liter diesel
F	Nedgravet oliekanal
G	Oliebrak
K	Kemikalierum
O	Spøskke opbev.
PS	Pulverstøber
V	Vandboring
X	Nedudgang

Frank Gøllert, Favstrupvej 106
Beredskabsplan

106, Favstrupvej 106, 8000 Randers, Tlf. 74341700

Målestok: 1:1300

150_H J 11_10 ver2

Alle rettigheder forbeholdes. Dette dokument er udarbejdet i henhold til de gældende regler for beredskabsplanlægning. For yderligere oplysninger kontakt os på telefon 74341700.

Dato: 10.12.2008
 15:26:43

